

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
จังหวัดนราธิวาส

Operation System of Caring Management of Students in Islamic Private
Schools in Narathiwat Province

รุสมา ปานาบากา

Rusma Panabaka

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Education in Islamic Educational Administration and Management

Prince of Songkla University

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม จังหวัดนราธิวาส

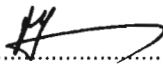
ผู้เขียน นางสาวรุสมา ปานาบากา

สาขาวิชา การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

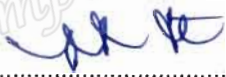
คณะกรรมการสอบ

.....
(อาจารย์ ดร.อับดุลฮาكيم เฮ็งเปีย)

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อับดุลฮาكيم เฮ็งเปีย)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยี่สุนทร)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ซัมซู สาอู)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มูฮามัดสสกรี มั่นยูน)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ
การศึกษาอิสลาม

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟ้างูสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคล
ที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ดร.อับดุลฮาгим เฮ็งเปีย)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(นางสาวรุสมา ปานาบากา)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาวรุสมา ปานาบากา)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามจังหวัดนราธิวาส
ผู้เขียน	นางสาวรุสมา ปานาบากา
สาขาวิชา	การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน 3) เพื่อประมวลข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 100 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส จำนวน 260 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 360 คน ใช้ในการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างและแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (f-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อนักเรียน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส จำแนกตาม อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ขนาดของโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการ

ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามเพศ พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเท่านั้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มที่จำแนกตามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีผลที่เหมือนกัน นั่นคือ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขเท่านั้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการส่งต่อนักเรียนเท่านั้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3) ประมวลข้อเสนอแนะ พบว่า โรงเรียน ควรวางระบบการดูแลช่วยเหลือที่ชัดเจน เพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติงานของครูและนักเรียน ครูควรดูแลและรู้จักนักเรียนรอบด้าน เช่น ด้านครอบครัว สุขภาพ และด้านการเรียน ควรใกล้ชิดกับนักเรียนให้มาก และสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน ในยามที่นักเรียนมีปัญหา หรือต้องการคำปรึกษาได้ทุกเมื่อ

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Title of Thesis : Operation System of Caring Management of Students in Islam Private Schools in Narathiwat Province

Author : Rusma Panabaka

Program : Islamic Educational Administration and Management

Academic Year : 2018

Abstract

The objective of this study are: 1) to examine level of the management of student care system in Islamic Private Schools in Narathiwat province, 2) to compare the management of student care system based on the difference in gender, age, level of education, work experience and school size; and 3) to compile guidelines for developing the management of student care system in the schools. Survey research was used in this study. The study sample comprises of 100 school administrators and 260 teachers of Islamic Private Schools in Narathiwat province, totaling 360 samples. The data was collected by interviewing using structured interview questions and by means of a questionnaire study. Statistical analysis used includes percentage, mean, standard deviation, t-test, f-test and multiple comparison test.

The findings of this study showed as below;

1) The overall and each dimensional level of the management of student care system in Islamic private schools in Narathiwat province, which consists of 5 domains, namely, knowing students individually; identifying students' behavior; enhancing and developing students' behavior; preventing, helping and correcting students' behavior; and transferring students to higher level of education were high.

2) The comparison of overall level of the management of student care system in Islamic private schools in Narathiwat province as perceived by school administrators and teachers based on the difference in gender, age, level of education, work experience and school size were statistically insignificant different with the exception of school size. Considering the comparison of each dimensional level of the management of student care system based on gender, it was found that the domain of knowing students individually only that attains statistically significant difference. On the dimensional level of the management of student care system based on age, level of education, and work experience, it was found that the management of student care system for these three groups have similar results in which the domain of identifying students' behavior; and preventing, helping and correcting students' behavior only were found to be statistically significant different. On the dimensional level of the management of student care system based on school size, the results revealed that the domain of knowing students individually and transferring students to higher level of education only were found to be statistically significant different.

3) Compiling guidelines for developing the management of student care system in the schools were found that the schools should set a strong student care system in order to ease teachers and students in their work operation; teachers should care students in all aspects such as family matters, health conditions and study related matters; close teacher-student relationships must be built so that teachers can be their consultants in time of trouble and they must be able to give consultation to students at any time.

موضوع البحث: تنفيذ العمل لنظام الرعاية والرقابة على الطلبة في المدارس الأهلية الدينية بولاية ناراتيوات.

الباحثة: رسمى باناباكا

التخصص: إدارة الدراسات الإسلامية

العام الجامعي: 2018 م

مستخلص البحث

يهدف هذا البحث إلى: (1) دراسة درجة تنفيذ العمل لنظام الرعاية والرقابة على الطلبة في المدارس الأهلية الدينية بولاية ناراتيوات. (2) مقارنة تنفيذ العمل لنظام الرعاية والرقابة على الطلبة في المدارس الأهلية الدينية بولاية ناراتيوات على حسب الجنس، والعمر، والمستوى التعليمي، والخبرة العملية، ونوع المدرسة. (3) جمع الاقتراحات والتوصيات بتنفيذ العمل لنظام الرعاية والرقابة على الطلبة في المدارس الأهلية الدينية بولاية ناراتيوات. تمت هذه الدراسة بالمنهج المسحي حيث أجري على مجتمع البحث وهم مدرء المدارس الأهلية الدينية البالغ عددهم 100 شخصاً، ومعلموها البالغ عددهم 260 شخصاً، والمجموع الكلي 360 شخصاً. وذلك باستخدام المقابلات غير المنظمة ولاستبانات، والاحصاءات المستخدمة في تحليل البيانات تشمل النسبة المئوية، والمتوسط الحسابي، والانحراف المعياري، واختبار القيمة t (t-tast)، والقيمة f (f-tast) وتوصل البحث إلى ما يلي:

(1) حازت درجة تنفيذ العمل لنظام الرعاية والرقابة على الطلبة في المدارس الأهلية الدينية بولاية ناراتيوات في جميع جوانبها الخمس وهي جانب قبول الطلبة، جانب تطوير وتنمية الطلبة، جانب الحماية وتقديم الدعم والتدخل، وجانب إحالة الطلبة بشكل عام بدرجة جيد جداً.

(2) أشارت نتيجة مقارنة تنفيذ العمل لنظام الرعاية والرقابة على الطلبة في المدارس الأهلية الدينية بولاية ناراتيوات على حسب الجنس، والعمر، والمستوى التعليمي، والخبرة العملية، ونوع المدرسة بشكل عام إلى أنه ليس هناك فرق ملحوظ من الناحية الإحصائية إلا نوع المدرسة. ومن ناحية جوانبها المختلفة لتنفيذ العمل لنظام الرعاية والرقابة على الطلبة وتحديداً التحليل على حسب الجنس يبين أن نتيجة معرفة الطلبة بشكل فردي كانت ملحوظة، وعلى حسب العمر، والمستوى التعليمي، والخبرة العملية يبين أن تنفيذ العمل لنظام الرعاية والرقابة على الطلبة من هذه الفئات الثلاث والتي تم تصنيفها على حسب حالات مقدمي الإجابة في الاستبانات كانت نفس النتيجة، وهي توضح أن تنفيذ العمل لنظام الرعاية والرقابة على الطلبة في جانب قبول الطلبة، وجانب الحماية وتقديم الدعم والتدخل فقط تشكل نتيجة ملحوظة

في التحليل الإحصائي، وأما التحليل على حسب نوع المدرسة فيشير إلى أن جانب معرفة الطلبة بشكل فردي، وجانب إحالة الطلبة فقط تعطي نتيجة إحصائية ملحوظة.

(3) تنصح التوصيات والاقتراحات بعد الدراسة للمدرسة بأن تبني نظام الرعاية والرقابة على الطلبة واضح المعالم، وذلك من أجل تسهيل التنفيذ على المعلمين والطلبة، وعلى المعلمين زيادة التعرف على طلبتهم في كل جوانب وعلى سبيل المثال: الجانب العائلي، الجانب الصحي، والجانب التعليمي، كما ينصح لهم بالتقرب الأكثر إلى الطلبة مما يساعد على إمكانية تقديم الاستشارة لهم في الوقت الذي يواجهه الطلبة فيه المشكلة، وفي كل حين.

Prince of Songkla University
Pattani Campus

กิตติกรรมประกาศ

การสรรเสริญทั้งหมดเป็นเอกสิทธิ์แห่งอัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงบริหารจักรวาล ผู้ทรงประทานความรู้และช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี และขอความสันติจงประสบแต่ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ ผู้ทรงเปี่ยมด้วยคุณธรรมอันสูงส่ง อันเป็นแบบอย่างแก่มวลมนุษยชาติ

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร. อับดุลฮากีม เอ็งปียา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ที่เป็นแบบอย่างแห่งคุณภาพในทุกด้านและให้คำปรึกษาที่ดีเสมอมา จนทำให้สามารถดำเนินการวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณคณะผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเลาะ แวอูเซ็ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อะห์มัด ยี่สุนทรอง ดร. อับดุลฮาดี สะบูดิง ที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำที่ดีในการปรับแก้เครื่องมือวิจัยและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อื่นๆ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มุฮัมมัด สสกรี มัณญู ที่ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และตรวจสอบวิทยานิพนธ์เล่มนี้ใหม่มีความครบถ้วนมากยิ่งขึ้น และขอขอบคุณบรรดาคณาจารย์ รวมถึงบุคลากรวิทยาลัยอิสลามศึกษาทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกและมีส่วนร่วมในงานวิจัยเล่มนี้สำเร็จอย่างที่ได้ปรากฏ

ขอขอบคุณ คุณพ่อกอซิม ปานาบากา คุณแม่เจ๊ะสะปิเยาะ ปานาบากา คุณลุง ฮีซาม ดอเลาะ กำลังใจจากครอบครัวผู้เป็นเบื้องหลังแห่งความสำเร็จ และมิตรสหายระดับปริญญาโท ร่วมรุ่นที่คอยสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือเสมอมา สุดท้ายขอขอบคุณวิทยาลัยอิสลามศึกษา และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนนักศึกษาบัณฑิตศึกษาด้วยการมอบทุนการศึกษาเพื่อการวิจัย

ขอพรจากเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ โปรดประทานความดีงามแก่ทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมเป็นแรงขับเคลื่อนให้งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อามีน

รุสมา ปานาบากา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
Abstract	(7)
مستخلص البحث	(9)
กิตติกรรมประกาศ	(11)
สารบัญ	(12)
รายการตาราง	(16)
ตารางปริวรรตอักษร	(19)
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 คำถามการวิจัย	6
1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	6
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น	9
1.8 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	9
1.9 นิยามศัพท์เฉพาะ	10
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
1 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	13
1.1 ประวัติความเป็นมาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	13
1.2 ประเภทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	15
1.3 ระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	16
1.4 การบริหารงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	17

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบ	19
2.1 ความหมายของการบริหาร	19
2.2 ความสำคัญของการบริหาร	22
2.2 กระบวนการบริหาร	23
3. การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	26
3.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	26
3.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	26
3.3 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	35
3.4 กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	40
4. กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	43
4.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	44
4.2 การคัดกรองนักเรียน	49
4.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	50
4.4 การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	52
4.5 การส่งต่อนักเรียน	55
2.5 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและพัฒนานักเรียนตามวิถีอิสลาม	57
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	73
3 วิธีดำเนินการวิจัย	77
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	77
3.1.1 ประชากร (Population)	77
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)	78
3.2 แบบแผนการวิจัย	80
3.3 เครื่องมือในการวิจัย	80

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	82
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	83
3.6.1 หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)	83
3.6.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)	83
3.6.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)	83
3.6.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)	84
3.6.5 หาค่าทดสอบ F-test	84
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอ	85
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	86
4.3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส	88
4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน	95
4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส	95
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	108
5.1 สรุปผลการวิจัย	110
5.2 การอภิปรายผล	115
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย	120
บรรณานุกรม	122

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	131
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	132
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	136
ภาคผนวก ค แบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหา	138
ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	147
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	151
ภาคผนวก ฉ นิพนธ์ต้นฉบับ (Manuscript)	160
ประวัติผู้เขียน	169

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายการตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	วิธีการและเครื่องมือของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	39
ตารางที่ 2	กระบวนการดำเนินงานในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	51
ตารางที่ 3	กระบวนการดำเนินงานในการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข	54
ตารางที่ 4	กระบวนการดำเนินงานในส่งต่อนักเรียน	56
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนข้อมูลขนาดของโรงเรียน ประชากรผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส	78
ตารางที่ 6	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน	79
ตารางที่ 7	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนา จังหวัดนราธิวาส จำนวน 52 โรงเรียน	86
ตารางที่ 8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส	88
ตารางที่ 9	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้าน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	89
ตารางที่ 10	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียน	90
ตารางที่ 11	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด นราธิวาส ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน	92
ตารางที่ 12	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด นราธิวาส ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	93
ตารางที่ 13	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด นราธิวาส ด้านการส่งต่อนักเรียน	94

รายการตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 14	เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ	95
ตารางที่ 15	เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามอายุ	96
ตารางที่ 16	เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นรายคู่	97
ตารางที่ 17	เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันช่วยเหลือและ แก้ไข เป็นรายคู่	98
ตารางที่ 18	เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามระดับการศึกษา	99
ตารางที่ 19	เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นรายคู่	100
ตารางที่ 20	เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันช่วยเหลือและ แก้ไขเป็นรายคู่	100
ตารางที่ 21	เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน	101
ตารางที่ 22	เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นรายคู่	102

รายการตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 23	เปรียบเทียบความแตกต่างขนาดของโรงเรียนที่มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันช่วยเหลือ	102
ตารางที่ 24	เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จังหวัดนราธิวาส	103
ตารางที่ 25	เปรียบเทียบความแตกต่างขนาดของโรงเรียนที่มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นรายคู่	104
ตารางที่ 26	เปรียบเทียบความแตกต่างขนาดของโรงเรียนที่มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการส่งต่อนักเรียน เป็นรายคู่	104
ตารางที่ 27	แสดงความถี่ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส	105

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ-ไทย
วิทยาลัยอิสลามศึกษา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ا	อลีฟ	อ
ب	บ่า	บ
ء	ฮัมซะฮฺ	อ (อ ในกรณีเป็นตัวสะกดสุดท้าย)
ت	ต่า	ต
ث	ซ่า	ซ
ج	ญีม	ญ (จ ในกรณีเป็นตัวสะกด)
ح	हाँ	ห มีข้อยกเว้น เช่น มุฮัมมัด รอฮีม
خ	คอฮ์	ค
د	ดาล	ด
ذ	ซาล	ซ
ر	รอฮ์	ร
ز	ซาย	ซ
س	ซีน	ส มีข้อยกเว้น เช่น มุซา อีซา
ش	ซีน	ช
ص	ศอด	ศ
ض	ฎอด	ฎ
ط	ฏอฮ์	ฏ
ظ	ซอฮ์	ซ
ع	อัยน	อ
غ	ฆอยน	ฆ
ف	ฟาฮ์	ฟ
ق	กอฟ	ก
ك	กาฟ	ก

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ل	ลาม	ล
م	มีม	ม
ن	นูน	น
ه	ฮาอ	ฮ (ในกรณีเป็นตัวสะกดใช้ ฮ)
و	วาอ	ว
ي	ยาอ	ย
(الفتحة)		ะ (ในกรณีมีตัวสะกด เช่น มัรวาน อาดัม ๑) ะ , -ะ (อี ในกรณีมีตัวสะกด) ละสระ ในบางกรณี เช่น อลี บนี ๑
(الكسرة)		
(الضمة)		็
(الفتحة الممدودة)		า (อ ในกรณีมีตัวสะกด เช่น อัลฟา ร็อบ ๑)
(الكسرة الممدودة)		ั
(الضمة الممدودة)		ุ
ال-الشمسية		อั-ตามด้วยพยัญชนะตัวแรกของคำต่อไป เช่น อัตติน อัฎฏีน๑
ال-القمرية		อัล ตามด้วยคำต่อไป โดยไม่ต้องเว้นวรรค เช่น อัลกรุอาน อัลลอฮ อัลอิสลาม๑

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ-อังกฤษ
ของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ا	อลีฟ	a
ب	บ่า	b
ء	ฮัมซะฮฺ	'a, 'i, 'u
ت	ต่า	t
ث	ซ่า	th
ج	ญีม	j
ح	हाँ	h
خ	ค่อ	kh
د	ดัล	d
ذ	ซาล	dh
ر	ร่อ	r
ز	ซาย	z
س	ซีน	s
ش	ชีน	sh
ص	ศอด	s
ض	ฎอด	d
ط	ฏอ	t
ظ	ซอ	z
ع	อัยน	'a, 'i, 'u
غ	ฆอยน	gh
ف	ฟ่า	f
ق	กอฟ	q
ك	กาฟ	k

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ل	ลาม	l
م	มีม	m
ن	นูน	n
ه	ฮ่า	h
و	วาว	w
ي	ย่า	y
ة , ء	ตา	h,t
(الفتحة)	_ا , اِ , اَ	a ,ay, aw
(الفتحة الممدودة)	_ا	ā
(الكسرة)	ِ	i
(الكسرة الممدودة)	ِ	ī
(الضمة)	ُ	u
(الضمة الممدودة)	ُ	ū
ال-شمسية		al-_ (al-Tirmidhī)
ال-القمرية		al-_ (al-'Islāmiyah)
الكسرة المشددة		iyy
الضمة المشددة		uww

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การพัฒนาประเทศภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคปัจจุบัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ กล่าวคือ ต้องมีระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง การปกครองที่มั่นคงมีทรัพยากรที่มีคุณภาพ ซึ่งได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนเทคโนโลยี ความก้าวหน้าต่าง ๆ ที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงประเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์สลับซับซ้อนมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้เกิดผลเสียต่อของมนุษย์อีกด้วย จึงเป็นเหตุให้เกิดปัญหาร้ายแรงตามมา ดังนั้น การพัฒนาให้มนุษย์ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะมนุษย์เป็นกลไกที่ขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

การเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินชีวิตมีความราบรื่น และลดผลกระทบในทางลบที่จะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศในอนาคต ควรที่จะได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพทั้งทางกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรอบรู้ มีความเข้าใจ มีทักษะในการทำงาน สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประหยัด คุ่มค่า และมีประโยชน์สูงสุด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ได้เน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมผ่านกระบวนการศึกษา สังคม ในศตวรรษที่ 21 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านการสื่อสารเทคโนโลยี สารสนเทศต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อผู้คนในสังคม ขณะเดียวกันสังคมยังเผชิญปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ในสังคมโลก ปัจจุบัน เป็นต้น ดังนั้น การพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จึงมีความจำเป็นเพื่อให้เป็นคนที่มีความรอบรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม ความคิดวิเคราะห์ ฟังตนเองได้ก็จะทำให้เกิดการเสริมสร้างสังคมสันติสุข เป็นสังคมที่เข้มแข็ง และประเทศชาติก็จะมีความมั่นคงต่อไป

ในปัจจุบัน การศึกษานับเป็นเครื่องมือที่ทำให้มนุษย์มีความเจริญงอกงามก้าวหน้าทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม วัฒนธรรม และสติปัญญา โรงเรียนเป็นจึงเป็นที่ สำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อบรมสั่งสอน ฝึกฝน เพื่อให้ นักเรียน เกิดการเรียนรู้ และนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545 : 3) คือเป็นคนดี คนเก่ง และมีสุข ดังนั้นโรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงต้องหาวิธีจัดกระบวนการทางการศึกษาเพื่อการพัฒนา นักเรียนทุกด้าน นอกจากการจัดหลักสูตรพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 มาตรา 6 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาให้คนไทยเป็นคนที่มีความรู้ ทางด้านร่างกาย ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 แนวการจัดการศึกษายังเน้น ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาตนเองได้ ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพรวมทั้งมาตรา 23 (5) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นคุณธรรมและจริยธรรม จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งและยังให้ความสำคัญเรื่องความรู้ในการประกอบอาชีพ เพื่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข เน้นหนักในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลอีกด้วย ฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข, 2554 : 14) นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สถานการณ์ และปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยขณะนี้กำลังเผชิญกับความเสี่ยงมากมาย อันเกิดจากสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันตรายที่ล้อมรอบตัวเด็ก เด็กและเยาวชนจำนวนมาก ซึมซับพฤติกรรมความรุนแรง สื่อลามกอนาจาร เสพยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร อยู่ในแหล่งมั่วสุม และอื่น ๆ จนพฤติกรรมเหล่านี้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตร่วมสมัยของเด็กและเยาวชนที่

เติบโตขึ้นทุกวัน (สมพงษ์ จิตระดับ และ อัญญมณี บุญชื่อ, 2551 : 17) อีกทั้งสภาพปัญหาของวัยรุ่นเป็นตัวสะท้อนว่าขณะที่ระบบการศึกษาและเทคโนโลยีมีความก้าวหน้า แต่วัยรุ่นกลับมีคุณภาพจิตใจที่ด้อยโอกาสลงอย่างน่าเสียดาย การช่วยเหลือวัยรุ่นให้ฝ่ากระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีซึ่งมีอิทธิพลอย่างรุนแรงต่อการสร้างค่านิยม และรูปแบบการดำเนินชีวิตของพวกเขา จึงจำเป็นต้องอาศัยบุคคลผู้ใกล้ชิดวัยรุ่นที่เข้าใจธรรมชาติ ทักษะคิด ความต้องการของวัยรุ่นอย่างลึกซึ้ง และสามารถสร้างความผูกพันฉันท “พ่อ-แม่-ลูก” สามารถเข้าไปอยู่ในกลางใจของวัยรุ่น ช่วยให้ปัญหาที่หลักกลายเป็นเรื่องเบา เรื่องที่เบาอยู่แล้วก็หายไป โดยใช้การสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย มีความแม่นยำ มีความไวสูงในการคัดกรองปัญหาวัยรุ่น และช่วยให้วัยรุ่นปรับตัวในทางที่เหมาะสม ก่อนเกิดปัญหารุนแรงเกินแก้ไข (กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 1) ปัญหาต่าง ๆ ข้างต้นมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนซึ่งจะนำไปสู่ภาวะวิกฤติได้

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีการประสานงานให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดด้วยกันทุกฝ่าย ทั้งครู ผู้ปกครอง หรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง การดูแลช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาโดยวิธีการ และเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 35) ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือ และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรหลักภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน (กรมสุขภาพจิต : 2544) การพัฒนา การป้องกัน การแก้ไขปัญหาให้แก่ักเรียน เพื่อให้ักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 1)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนถือเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ปัญหา เพื่อให้ักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง อัลลอช ได้ตรัสไว้ว่า

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾

“และจงช่วยกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสิ่งที่ดีและในความยำเกรง (ต่ออัลลอฮ์) และอย่าได้ช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นบาปและการเป็นศัตรูกัน และพวกเจ้าจงยำเกรงต่ออัลลอฮ์แท้ที่จริงแล้วอัลลอฮ์เป็นผู้ลงโทษที่หนักหน่วงยิ่ง”

(อัลมาอิดะห์ : 2)

จากอายะห์ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่มุสลิมพึงปฏิบัติต่อมุสลิมด้วยกัน ทั้งนี้ความเป็นพี่น้องร่วมศาสนานั้นถือเป็นสายสัมพันธ์ที่สำคัญและยิ่งใหญ่มากกว่าความเป็นพี่น้องร่วมสายเลือด เพราะความเป็นพี่น้องร่วมศาสนา มีสิ่งยึดเหนี่ยวเดียวกัน นั่นคือ การศรัทธาต่ออัลลอฮ์ แม้ว่าตัวจะอยู่ห่างไกลกันเพียงใดก็ตาม เป็นความสัมพันธ์อันพี่น้องที่วางอยู่บนพื้นฐานของการดักเตือนและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งกำชับแนะนำให้อินฮัดในสิ่งที่เป็นสัจธรรมความถูกต้อง และเป็นความสัมพันธ์ที่ห้ามมิให้มุสลิมคดโกงหลอกลวงหรือทอดทิ้งพี่น้องมุสลิมด้วยกัน ตลอดจนกระทำการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สินหรือเกียรติศักดิ์ศรีของพี่น้องมุสลิม

ในปัจจุบันมีงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ในปี 2555 อะหมัด หลีสันมะหมัด (2555) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ในปี 2556 ราตรี มาบุตร (2556) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย และในปี 2557 กฤษฎา โพนนอก (2557) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยสหวีทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 จากการศึกษาผลการวิจัยจากงานวิจัยพบว่า การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องมีขั้นตอนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรเดมมิง (Daming) ดังต่อไปนี้ คือ ด้านการวางแผนปฏิบัติงาน (Plan) ด้านการปฏิบัติงานตามแผน (Do) ด้านการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล (Check) และด้าน

การปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงาน (Action) สำหรับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและปัญหาการดำเนินงานโดยภาพรวมแล้วยังมีปัญหาคือจะต้องดูแลแก้ไขอย่างใกล้ชิด

ด้วยสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นภาระงานสำคัญของสถานศึกษา ที่ต้องกำหนดให้เป็นนโยบายที่ชัดเจน มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ ประสานความร่วมมือจากครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนองนโยบายของสำนักการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาเพื่อให้ได้โรงเรียนมีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือ และศรัทธาของชุมชนพร้อมกับการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้การทำงานบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ให้เป็นรูปธรรม ผู้วิจัยเห็นว่าการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่จะส่งผลต่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งถ่ายทอดให้กับโรงเรียนอื่นๆต่อไปได้ จึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส โดยงานวิจัยนี้เน้นการศึกษาระดับ และรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเสนอแนะแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน และให้ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส นำผลการวิจัยไปกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาการบริหาร การจัดกิจกรรม และการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทางด้านการส่งเสริมในส่วนที่ดีของนักเรียนด้านการป้องกันมิให้เกิดปัญหาหรือลูกถามมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

1.2.3 เพื่อประมวลข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส

1.3 คำถามในการวิจัย

1.3.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับใดบ้าง

1.3.2 ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกันหรือไม่

1.3.3 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส เป็นอย่างไร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

1.4.2 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นสารสนเทศให้ผู้เกี่ยวข้องใช้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

1.4.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ได้จากการวิจัย เป็นข้อมูลสารสนเทศสำคัญ ที่ทางโรงเรียนสามารถนำมาใช้ในการวางแผน การกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.5 ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ที่เกี่ยวกับโครงสร้างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

1.5.2 ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ปีการศึกษา 2559 จำนวน 360 คน

1.5.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1.5.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. เพศ

1.1) ชาย

1.2) หญิง

2. อายุ

2.1) ต่ำกว่า 30 ปี

2.2) 30 – 40 ปี

2.3) 41 – 50 ปี

2.4) มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษา

3.1) ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.2) ปริญญาตรี

3.3) ปริญญาโท

3.4) ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

- 4.1) 1-5 ปี
- 4.2) 6-10 ปี
- 4.3) 11-15 ปี
- 4.4) 16 ปี ขึ้นไป

5. ขนาดของสถานศึกษา

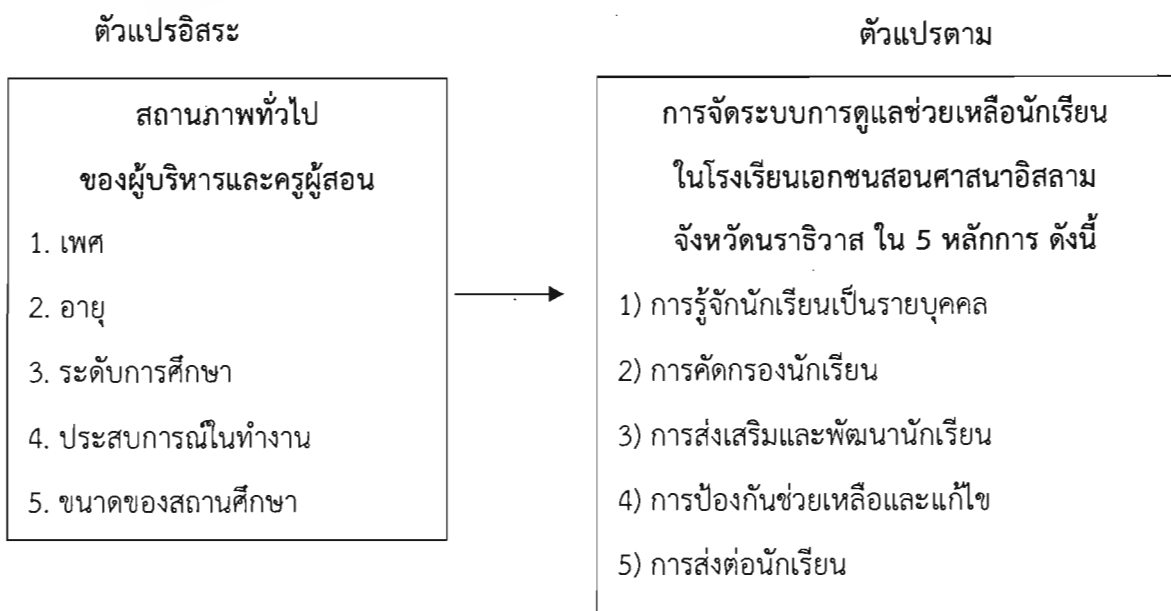
- 5.1) ขนาดเล็ก
- 5.2) ขนาดกลาง
- 5.3) ขนาดใหญ่

1.5.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน
- 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียน
- 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และ
- 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 5)

1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.7.1 เนื้อหาที่มีการกล่าวถึงหรืออ้างอิงตัวบทที่สำคัญจากคัมภีร์อัลกุรอาน ผู้วิจัยยึดมาตรฐานการอ้างอิงโดยระบุชื่อสุเราะฮ์และตามด้วยการระบุลำดับของอายะฮ์นั้น เช่น อัลมาอิดะฮ์: 8 หมายถึง มาจากสุเราะฮ์อัลมาอิดะฮ์ อายะฮ์ ที่ 8 และหากมีการระบุว่า อันนิสาอ : 171 หมายถึง มาจากสุเราะฮ์อันนิสาอ อายะฮ์ ที่ 171

1.7.2 เนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งที่มีการกล่าวถึงหรืออ้างอิงอัลหะดีษ ผู้วิจัยจะอ้างอิงผู้บันทึกหะดีษและตามด้วยหมายเลขหะดีษกำกับตามหลัง เช่น บันทึกโดย al-Bukhārī หะดีษ หมายเลข 1122

1.7.3 ความหมายของอายะฮ์อัลกุรอานในภาษาไทยที่ปรากฏในเล่มทั้งหมด ผู้วิจัยได้ยึดคำแปลที่มาจาก “พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย” โดย สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ประเทศไทย โดยในบางอายะฮ์จะมีการอธิบายเพิ่มเติมเพื่อขยายความในลักษณะเชิงอรรถ

1.7.4 การแปลตำราหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นการแปลจากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะแปลความหมายโดยภาพรวม กล่าวคือไม่ใช่ลักษณะการแปลแบบคำต่อคำ แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยพยายามรักษาความหมายเดิมให้ครบถ้วนที่สุด

1.7.5 การปริวรรตอักษรจากภาษาอาหรับเป็นภาษาไทย และจากภาษาอาหรับเป็นภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยใช้การเทียบอักษรตารางปริวรรตอักษรโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และตารางปริวรรตอักษรของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

1.7.6 การอ้างอิงผู้วิจัยจะใช้การอ้างอิงแบบนาม – ปี โดยระบุชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ในวงเล็บ

1.8 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

1.8.1 สัญลักษณ์ มาจากคำว่า “subhanahu wa ta'ala” เป็นคำที่มีที่มาจากภาษาอาหรับซึ่งมีความหมายว่า “มหาบริสุทธิ์แต่พระองค์และความสูงส่ง” โดยคำนี้จะใช้เพื่อกล่าวสรรเสริญอัลลอฮ์ ซึ่งในเล่มนี้จะปรากฏสัญลักษณ์นี้ทุกครั้งหลังจากที่ได้กล่าวถึงนามของพระองค์

1.8.2 สัญลักษณ์ มาจากคำว่า “astaghfirullah” เป็นคำที่มีที่มาจากภาษาอาหรับซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮ์ ประทานความโปรดปรานและความสันทิแต่ท่าน” โดยคำนี้จะใช้เพื่อกล่าวยกย่องท่านศาสนทูตมุฮัมมัด ภายหลังจากการเอนามของท่าน ซึ่งในเล่มนี้จะปรากฏ

สัญลักษณ์นี้ทุกครั้งหลังจากที่มีการกล่าวถึงนามของท่าน

1.8.3 สัญลักษณ์ มาจากคำว่า “อะลลฮฺสละม” เป็นคำที่มีที่มาจากภาษาอาหรับซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮฺ ทรงประทานความสันติแก่ท่าน” โดยคำนี้จะใช้เพื่อกล่าววยกย่องท่านในปีต่าง ๆ ภายหลังจากการเอ่ยนามของท่าน

1.8.4 สัญลักษณ์ มาจากคำว่า “เราะฎียัลลอฮฺอันฮุ” เป็นคำที่มีที่มาจากภาษาอาหรับซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮฺ ทรงโปรดปรานแก่เขา” เป็นคำที่ใช้กล่าวให้เกียรติเศาะหาบะฮฺ ใช้คำนี้ตามหลังเมื่อมีการเอ่ยนามของเศาะหาบะฮฺ 1 ท่าน

1.8.5 สัญลักษณ์ มาจากคำว่า “เราะฎียัลลอฮฺอันฮุม” เป็นคำที่มีที่มาจากภาษาอาหรับซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮฺ ทรงโปรดปรานแก่พวกเขา” เป็นคำที่กล่าวขึ้นเพื่อให้เกียรติบรรดาเศาะหาบะฮฺจำนวนสามท่านขึ้นไป หลังจากที่ได้เอ่ยนามของพวกเขา

1.8.6 (...) วงเล็บคู่ จะใช้กำกับเมื่อมีการยกตัวบทหะดีษ

1.8.7 (...) วงเล็บเดี่ยวจะใช้เมื่อมีการเขียนอ้างอิง และการอธิบายคำสำคัญ หรือคำศัพท์

เฉพาะต่าง ๆ

1.8.8 “...” เครื่องหมายอัญประกาศ จะใช้สำหรับการแปลอัลกุรอานอัลหะดีษ ชื่อหนังสือ และเมื่อมีการอ้างถึงคำพูดของบุคคลสำคัญ

1.9 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.9.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานการศึกษาเอกชนในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนครราชสีมา

1.9.2 ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากโรงเรียนที่สอนอยู่ให้มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนในแต่ละชั้นเรียนในโรงเรียนของตนเองที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

1.9.3 ครูประจำชั้น หมายถึง ครูผู้ดูแลนักเรียนในห้องเรียนหรือชั้นเรียนหนึ่ง ๆ เป็นเวลาหนึ่งภาคเรียนหรือหนึ่งปีการศึกษา พร้อมทั้งทำหน้าที่ธุรการประจำห้องเรียน

1.9.4 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547:4) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่สามารถ

ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนมีส่วนร่วม ซึ่งการจัดระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนนั้น ผู้วิจัยใช้หลักการ 5 ประการ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมและพัฒนาการเรียน
4. การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และ
5. การส่งต่อนักเรียน

1.9.5 การบริหาร (Barnard) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลาย ๆ อย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

1.9.6 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 เป็นโรงเรียนซึ่งทำการสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนาควบคู่กันไปที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส

1.9.7 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ตามลำดับ ซึ่งหลักเกณฑ์แบ่งประเภทสถานศึกษาของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551) ได้แบ่งสถานศึกษาดังนี้

1.9.7.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน

1.9.7.2 สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน

1.9.7.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปเป็นฐานความรู้ในการกำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

1. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
 - 1.2 ประเภทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
 - 1.3 ระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
 - 1.4 การบริหารงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบ
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของการบริหาร
 - 2.2 กระบวนการบริหาร
3. การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.1.1 นิยามที่สอดคล้องกับอิสลาม
 - 3.1.2 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในอิสลาม
 - 3.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.3 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.4 กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 4.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 4.2 การคัดกรองนักเรียน
 - 4.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
 - 4.4 การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข
 - 4.5 การส่งต่อนักเรียน

5. ระบบดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนตามวิถีอิสลาม

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การจัดการศึกษาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้มีพัฒนาการจากในอดีต และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะรักษาเจตนารมณ์หลักของคำสอนศาสนาอิสลามที่ต้องการให้ผู้คนในพื้นที่ได้มีแหล่งศึกษาหาความรู้เพื่อนำหลักปฏิบัติทางศาสนาไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ส่วนนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอประวัติความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และการบริหารงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังนี้

1.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นสถาบันการศึกษาที่มีอยู่ทั่วพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเดิมทีในอดีตถูกเรียกกันในนาม “ปอเนาะ” ซึ่งต่อมาได้รับการปรับปรุงให้ปอเนาะเป็นสถานศึกษาศาสนาที่อยู่ในความดูแลของทางราชการ และเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม” ระยะเวลาต่อมาทางภาครัฐก็ได้มีการเร่งรัดปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนรวมทั้งการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น โดยการอุดหนุนงบประมาณในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งจัดส่งครูผู้สอนไปช่วยสอนในรายวิชาสามัญ และปรับปรุงหลักสูตรแบบเรียนให้ดียิ่งขึ้น (อัมมาร สยามวาลา และคณะ, 2549) หลังจากนั้นจึงมีการเปลี่ยนชื่อตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 เพื่อให้สอดคล้องกันให้เป็น “โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม” การเรียนการสอนวิชาการด้านอิสลามศึกษาก็มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ประชาชนชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ยังคงนิยมและไว้วางใจให้บุตรหลานของตนเองศึกษาศาสตร์วิชาการทางโลกและวิชาการศาสนาผ่านระบบของ “โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม” มาโดยตลอด ยิ่งเมื่อถูกยกระดับขึ้นมาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเปิดสอนหลักสูตรควบคู่กันทั้งภาคศาสนาและภาคสามัญ สามารถศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศก็ยิ่งสอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่มากยิ่งขึ้น (ชิตติก อาลี และ ดลมนรรัตน์ บากา, 2555) ดังกล่าวเป็นไปตามแผนพัฒนายุทธศาสตร์

การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการเร่งขับเคลื่อนดำเนินการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้ และเร่งยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ เพื่อความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ได้กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนทุกประเภท ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่ ทำหน้าที่บริหารงานโรงเรียนเป็นไปตามระเบียบข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ โดยครูที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียน โดยทั่วไปแล้วแต่ละโรงเรียนจะมีครูสอนวิทยาศาสตร์และครูสอนวิชาสามัญ ซึ่งเป็นครูที่โรงเรียนได้ว่าจ้างให้ปฏิบัติงานสอน นอกจากนี้ โรงเรียนบางแห่งยังมีครูที่มีสถานะเป็นข้าราชการ โดยมีต้นสังกัดเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งถูกส่งไปยังโรงเรียนเพื่อปฏิบัติงานสอน (ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 99 ตอนที่ 116, 19 สิงหาคม พ.ศ. 2525)

ตามที่ระบุในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (2550) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้แบ่งออกเป็นสองประเภท คือ โรงเรียนเอกชนในระบบ และโรงเรียนเอกชนนอกระบบ โดยโรงเรียนเอกชนในระบบเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนสองระบบ คือ สามัญควบคู่ศาสนาซึ่งการจัดการเรียนการสอนด้านสามัญศึกษา ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และวิชาศาสนาใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2546 โดยกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษาการ วัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา และเป็นสถานศึกษาที่ได้มาตรฐานตามหลักเกณฑ์ที่รัฐกำหนด

แต่หากจำแนกตามการจดทะเบียนโรงเรียน สามารถจำแนกโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ 3 ประเภท ดังนี้

- 1) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอนวิชาศาสนาอย่างเดียว
- 2) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15(1)
- 3) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15(2)

โดยโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15 (1) และ 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นที่รู้จักกันดีในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสที่ถือได้ว่ามีโรงเรียน

เหล่านี้มากที่สุด โดยนอกจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะมีจุดแข็งในเรื่องความเข้มข้นของเนื้อหาวิชาการศาสนาแล้ว ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ได้พยายามปรับโครงสร้างและหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคอาทิ มีห้องเรียนพิเศษที่จัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรภาษาอังกฤษ หลักสูตรภาษาอาหรับ และหลักสูตรสำหรับเตรียมเข้ามหาวิทยาลัยโดยเฉพาะ

1.2 ประเภทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นที่ที่มีโรงเรียนรูปแบบนี้ ตั้งอยู่มากกว่าพื้นที่ใด ๆ ในประเทศ สามารถแบ่งประเภทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ 3 ประเภท คือ (นาวาลย ปานากาเซ็ง, 2544: 5)

1. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาที่สอนเพียงวิชาศาสนาอย่างเดียว
2. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15(1) เป็นโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการหลักอนุมัติให้เปิดสอนวิชา ศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญ หรือวิชาชีพ ในระบบโรงเรียนและได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนเป็น โรงเรียนตามมาตรา 15(1)
3. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15(2) เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน การตามหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการซึ่งจัดการการเรียนการสอนในวิชาศาสนาควบคู่กับวิชาสามัญ

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15(1) หากจำแนกตาม ลักษณะการได้รับเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนจากภาครัฐนั้น สามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. โรงเรียนที่มีมูลนิธิ หรือมัสยิด เป็นผู้รับใบอนุญาต ก่อนป พ.ศ.2539 จะได้รับเงินอุดหนุนในรูปของบัตรค่าเล่าเรียน หรือเรียกว่า การอุดหนุนรายหัวนักเรียนในอัตราร้อยละ 100 ของค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนภาครัฐ
2. โรงเรียนที่มีมูลนิธิ หรือมัสยิด เป็นผู้รับใบอนุญาตตั้งแต่ป พ.ศ.2539 จะได้รับเงินอุดหนุนในอัตราร้อยละ 60 ของค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนภาครัฐ
3. โรงเรียนที่มีเอกชนเป็นผู้รับใบอนุญาต จะได้รับเงินอุดหนุนในอัตราร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนภาครัฐ ส่วนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15(2) จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ โดย ได้รับการอุดหนุนจากรัฐใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านการเงิน เป็นการให้เงินอุดหนุนแก่โรงเรียน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกิจการของโรงเรียน โดยเป็นเงินสมนาคุณแก่ผู้รับใบอนุญาต สมนาคุณครูผู้สอน ตลอดจนงบประมาณเพื่อพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงที่การศึกษาเอกชนกำหนด รวมถึงให้เป็นเงินค่าดำเนินการวัดผลการศึกษาอีกด้วย

2. ด้านบุคลากร เป็นการอุดหนุนโดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จัดส่งข้าราชการครูไปช่วยสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนด

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์การศึกษาให้กับโรงเรียนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนด

1.3 ระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีดังนี้

หลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันมีรายละเอียดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

1. หลักสูตรอิสลามศึกษาปี 2546 เป็นไปตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังนี้ โดยแบ่งระดับการศึกษาอิสลามเป็น 4 ช่วงชั้น ได้แก่ ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ชั้นอับตีดาอียะฮ์ หมายถึง อิสลามศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 1-3 และอิสลามศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 4-6 ตามลำดับ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมุตาวัซซีฎาะฮ์ หมายถึง อิสลามศึกษาตอนกลาง ชั้นปีที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 4 ชั้นชานาวียะฮ์ คือ อิสลามศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4-6

2. หลักสูตรวิชาสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มี 3 หลักสูตร (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2533 รวมเวลาเรียน 12 ปี คือ หลักสูตรประถมศึกษา 6 ปี หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี

3. หลักสูตรบูรณาการระหว่างวิชาศาสนาและวิชาสามัญ พ.ศ. 2535 มี 2 หลักสูตร รวมระยะเวลา 6 ปี ได้แก่ หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี

4. หลักสูตรวิชาชีพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มี 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสารพัดช่างและหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของวิทยาลัยชุมชน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนที่ได้แปรสภาพจาก ปอเนาะซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระบบเปิด และมีการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหนังสือตำราเป็นหลัก โดยไม่มีหลักสูตรเป็นลายลักษณ์อักษรและมีการบริหารจัดการแบบ โตะครูบริหารคนเดียว เมื่อได้มีการแปรสภาพ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้มีพัฒนามาเป็นระยะ ๆ และได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากภาครัฐมากขึ้น ทั้งทางด้านเงินอุดหนุน ด้านการจัดหลักสูตรทั้งศาสนาและสามัญ ด้านการพัฒนาผู้บริหารและบุคลากร ด้านสื่อการเรียนการสอนและยังให้สถาบันการศึกษาอื่น มารวมเปิดสอนในหลักสูตรต่าง ๆ ทางวิชาชีพอีกด้วย

1.4 การบริหารงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การบริหารงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในยุคแรกของการก่อตั้งเป็นการบริหารที่อาศัยสามัญสำนึกและประสบการณ์ที่ส่งต่อกันมาจากรุ่นพ่อแม่สู่รุ่นลูกเพียงเท่านั้น ในยุคก่อนจึงไม่ค่อยเห็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีการบริหารงานอย่างเป็นระบบและมีความเป็นมาตรฐาน จนกระทั่งในระยะหลังมานี้เริ่มมีการศึกษาวิจัย และกล่าวถึงระบบการบริหารของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้มากขึ้น ทำให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในพื้นที่มากขึ้น

อย่างไรก็ดี โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยส่วนใหญ่มีโครงสร้างการบริหารงานที่คล้ายการจัดโครงสร้างของระบบราชการ กล่าวคือ ประกอบด้วย กิจกรรมและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติของสมาชิกในโรงเรียน รุ่งซ์ซาดพร เวหะชาติ (2556) อธิบายว่า การดำเนินกิจกรรม (Activities) และหน้าที่ (Function) ตามโครงสร้างก่อให้เกิดบทบาทของสมาชิกและความคาดหวังต่อโรงเรียน สมาชิก (บุคลากร ครู และผู้บริหาร) จึงต้องดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

การบริหารกิจการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันก็ถือว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ต้องการให้พัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษาและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหาร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ การกำหนดต้นแบบโรงเรียนที่มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา เพื่อทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถจัดการศึกษาอย่างเป็นอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559) นอกจากนี้ ตามที่ สะการिया แวโซะ (2550) ได้ศึกษาแนวโน้มการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่าง พ.ศ.2548-2558 และพบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ มีการวางนโยบายและวิสัยทัศน์การบริหารโดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ในภาษาต่างประเทศและภาษาอันเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ที่นั่นคือ ภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ และภาษามลายู และเน้นสร้างผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม

นอกจากนี้ จากผลการศึกษาของ สะการียา แวโซะ (2550) ยังพบว่า ภารกิจการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ได้จำแนกตามงานบริหาร ดังนี้

- 1) การบริหารงานวิชาการมีความเป็นระบบ มีการดำเนินการเพื่อเร่งพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของผู้เรียนและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่
 - 2) การบริหารงานบุคคล มุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพ โดยส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3) การบริหารงานการเงิน ก็มีการกำหนดแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพเชิงกลยุทธ์ ซึ่งในภารกิจด้านนี้ภาครัฐก็ได้เข้ามาตรวจสอบการเงินของโรงเรียนอย่างรัดกุม
 - 4) การบริหารงานทั่วไป มีการจัดการในเรื่องสาธารณูปโภคที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐาน และมีแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพ
- อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศในประเด็นการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังคงมีปัญหาในเรื่องคุณภาพการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559) แต่กระนั้น การบริหารกิจการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันโดยส่วนใหญ่ก็ดำเนินการอย่างมีระบบ บุคลากรได้รับการพัฒนาอบรม มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ หลักสูตรการสอนถูกนำมาใช้อย่างเต็มรูปแบบ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันจึงได้รับการยกระดับคุณภาพ ให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาสมัยใหม่ และมีความเป็นมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

การบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสำหรับบริบทจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน ยังประสบกับปัญหาในการบริหารงานโรงเรียน และมีข้อจำกัดในเรื่องทรัพยากรและงบประมาณ จัดการจัดการศึกษา และสำหรับคำกล่าวที่ว่า “การบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพมีความสัมพันธ์กับผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ” ยังคงเป็นประเด็นที่สมเหตุสมผลที่จะถูกกล่าวถึงสำหรับการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สะการียา แวโซะ, 2550; นิเลาะ แวอุเซ็ง

2559) อาจจะเป็นด้วย ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยส่วนใหญ่มาจากการสืบทอดอำนาจ และผู้บริหารมีความรู้ในด้านอิสลามศึกษาเป็นหลัก จึงอาจมีทักษะในเชิงการบริหารที่ไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนโรงเรียนในยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความสำคัญต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การสามารถพัฒนาระบบการบริหารงานโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและดำเนินงานภายใต้กรอบความเชื่อทางศาสนาจึงเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับบริบทและสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งการบริหารงานโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น นอกจากผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริหารการศึกษาแล้วยังจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจและทักษะที่เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานอย่างสมดุลตามแนวทางที่กำหนดโดยศาสนา

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบ

2.1 ความหมายและความสำคัญของการบริหาร

ความหมายของการบริหาร

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะต้องดำเนินการเป็นไปอย่างมีขั้นตอนมีระบบต่อเนื่องสัมพันธ์กันในรูปของกระบวนการซึ่งจะทำให้มองเห็นทิศทาง ขอบข่ายของงานและผลสำเร็จของงานในอนาคต ผู้บริหารจึงต้องเข้าใจคำว่า การบริหาร ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2546 : 27) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างร่วมกัน เพราะงานบริหารทุกอย่างจำเป็นต้องกระทำโดยมีหลักเกณฑ์ ซึ่งกำหนดจากการวิเคราะห์ศึกษาโดยรอบคอบเพื่อให้มีวิธีที่ดีที่สุด ในอันที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตมากยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542 : 1) กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สมพงษ์ เกษมสิน (2546 : 19 -21) กล่าวไว้ว่า คำว่า การบริหารนิยมใช้กับการบริหารงานราชการ หรือการจัดการเกี่ยวกับด้านนโยบาย ซึ่งมีศัพท์บัญญัติว่า รัฐประศาสนศาสตร์ (Public administration) และคำว่าจัดการ (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน หรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ การบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ คือ

การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์ การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบ การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ การบริหาร เป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล กล่าวคือ ความร่วมมือใจ (Collective mind) จะก่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม อันจะนำไปสู่พลังของกลุ่ม (Group effort) ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ ของการบริหารไม่มีตัวตน (Intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ ดังนั้นการจัดการบริหารงานให้สำเร็จได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้ทรัพยากรและบริหารคนอย่างคุ้มค่า การบริหารงานให้สำเร็จตามเป้าหมายจึงต้องใช้เทคนิค การบริหารงานอย่างมีวัตถุประสงค์หลายอย่างโดยต้องมีกระบวนการวางแผนการจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุมการปฏิบัติการในองค์การและการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2549) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การบริหารและการบริหารจัดการ มีแนวคิดมาจากธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์ สังคมซึ่งจะต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม โดยจะต้องมีผู้นำกลุ่มและมีแนวทาง หรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย ซึ่งอาจเรียกว่าผู้บริหารและการบริหารตามลำดับ ดังนั้นที่ใดมีกลุ่ม ที่นั้นย่อมมีการบริหาร

เจริญผล สุวรรณโชติ (2542) กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการของสังคมอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาร่วมกันเพื่อกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายตามที่ได้กำหนดเอาไว้การกระทำนั้นจะเป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์การดำเนินการเพื่อให้คงอยู่ต่อไปการกระตุ้นหรือการยั่วยุให้เกิดการกระทำการควบคุมและการกระทำที่ให้เกิดการรวมกันเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมีระบบแบบแผนหรืออย่างไม่มีแบบแผนทั้งในด้านของบุคคลและในด้านของวัตถุ

วิทยากร เชียงกูร (2549) กล่าวว่า การบริหาร ประกอบด้วยกระบวนการอำนวยการและการควบคุมคนทำงานและสภาพแวดล้อม

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2545 : 9) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนสำคัญอันได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล

วิโรจน์ สารรัตน์ (2553 : 21-23) กล่าวว่า การบริหาร เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน

การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2542) และคนอื่น ๆ กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอน บริหาร คือ การวางแผนการองค์การ การนำ และการควบคุม โดยที่การวางแผน คือ การกำหนดวัตถุประสงค์การตัดสินใจการองค์การ คือการรวบรวมทรัพยากร การจัดหาคนเข้าทำงาน การจัดโครงสร้าง การนำ คือ การจูงใจการมีอิทธิพลและการติดต่อสื่อสารการควบคุม คือ การตรวจสอบ การบริการสินค้า กระบวนการควบคุมคุณภาพ

สมาน รังสิโยภุชณ์ และ สุธี สุทธิสมบุรณ์ (2544 : 23) กล่าวถึง การบริหาร ไว้ว่า หมายถึง ความพยายามที่จะร่วมมือกันดำเนินงานของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

จากความหมายของการบริหาร ที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปในองค์กรหรือหน่วยงานที่กระทำอย่างมีขั้นตอนต่อเนื่อง และเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ร่วมกัน โดยมีผู้บริหารเป็นผู้กำกับติดตามให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้ระบุถึง กรอบแนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยสรุป ดังนี้ ระบบดูแลเพื่อช่วยเหลือนักเรียนนี้เป็นโครงการใหม่ที่เกิดจากการตระหนักในปัญหาของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในระหว่างวัยรุ่น ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น

กรมสุขภาพจิต ได้ระบุถึงความสำคัญและความเป็นมาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นไปเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา

ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนเชิงบวกแล้ว เชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน ซึ่งมีปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผล

ต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาจากทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะครูทุกท่านในโรงเรียน ซึ่งเป็นที่ปรึกษาจะเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ ตามระบบเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในความดูแลของตนเองด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ในมาตราที่ 6 มาตราที่ 22 มาตราที่ 23 รวมทั้งเป็นการพัฒนาตนเองของครู เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานวิชาชีพครูที่ระบุไว้ในมาตรฐานที่ 2 ครูมีคุณธรรมจริยธรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือ มีความรักความเอื้ออาทร และการเอาใจใส่ดูแลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพจิตที่ดี พร้อมช่วยแนะนำและร่วมกันแก้ไขปัญหาของผู้เรียนเพื่อการพัฒนาตนเองให้เข้าสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

2.2 ความสำคัญของการบริหาร

การบริหารมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข การบริหารเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การทำงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2545) ได้สรุปความสำคัญของการบริหารไว้ว่าการบริหารมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวพันระหว่างกัน เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จในเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป้าหมายดังกล่าวนี้จะแตกต่างกันไปแต่ละองค์การ แต่ไม่ว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์การใดองค์การหนึ่งโดยเฉพาะจะเป็นอย่างไรก็ตามการบริหารก็คือกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้เป้าหมายดังกล่าวนี้ประสบความสำเร็จ

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ดังนี้

1. การบริหารได้เจริญเติบโตควบคู่มากับการดำรงชีวิตของมนุษย์และเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก

2. จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นผลให้องค์การต่าง ๆ ต้องขยายงานด้าน การบริหารให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3. การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคมความก้าวหน้าในด้าน วิทยาการต่าง ๆ ทำให้การบริหารเกิดการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้ารวดเร็วยิ่งขึ้น

4. การบริหารเป็นมรรควิธีที่สำคัญ ในการที่จะนำสังคมและประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

5. การบริหารจะช่วยชี้ให้ทราบถึงแนวโน้ม ทั้งในด้านความเจริญ และความเสื่อมของสังคมในอนาคต
 6. การบริหารมีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกัน ของกลุ่มบุคคลในองค์การ ฉะนั้นความสำเร็จของการบริหารจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมทางการเมือง
 7. การบริหารมีลักษณะต้องใช้อการวินิจฉัยสั่งการ เป็นเครื่องมือซึ่งนักบริหารต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ และการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหาร และความเจริญเติบโตของการบริหาร
 8. ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวหรือในองค์การย่อมมีส่วนเกี่ยวพันในการบริหาร อยู่เสมอ ดังนั้นการบริหารจึงเป็นเรื่องน่าสนใจและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างฉลาด
 9. การบริหารกับการเมืองเป็นสิ่งคู่กัน ไม่อาจแยกจากกันได้โดยเด็ดขาดดังที่กล่าวกันว่า การเมืองกับการบริหารนั้น เปรียบเสมือนคนละด้านของเหรียญอันเดียวกัน
- จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่าการบริหารมีความสำคัญแก่คนทุกกลุ่มเพราะการบริหารเจริญเติบโตควบคู่มากับการดำรงชีวิตของมนุษย์และเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก การบริหารทำให้การทำงานขององค์การสำเร็จก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะแม้ว่านักบริหารจะไม่ได้เป็นผู้ลงมือทำงานเองต้องอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำงานต่าง ๆ ก็ตามแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้บริหารไม่ต้องทำอะไรเลย ตรงกันข้ามนักบริหารกลับต้องหันมาบริหาร หรือการจัดการที่เป็นงานของกลุ่มทั้งกลุ่มเพื่อให้องค์การสามารถดำเนินไปได้อย่างเป็นระบบ โดยที่ทุกฝ่ายต่างทำงาน โดยได้ประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

2.3 กระบวนการบริหาร

การดำเนินงานเพื่อให้องค์กรเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพมีวิธีการอยู่หลายแนวทางด้วยกันแต่ประการสำคัญที่สุดในการบริหารก็คือผู้บริหารจะต้องยึดกระบวนการบริหารอย่างใดอย่างหนึ่งมาเป็นหลักในการบริหารงานมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า กระบวนการบริหารของเฮนรีฟาโย (Henri Fayol) เป็นกระบวนการบริหารที่มี 5 ขั้นตอนด้วยกันคือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การศึกษางานในอนาคตและการจัดการวางแผนเพื่อการปฏิบัติ

2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การรวบรวมวัสดุเครื่องมือและกำลังคนแล้ว จัดการแบ่งงานทั้งวัสดุกำลังคนออกไปตามหน้าที่ของงาน
3. การบังคับบัญชา (Commanding) หมายถึง การสั่งการให้บุคคลภายในหน่วยงาน ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงเป้าหมายของงาน
4. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานกิจการทุกอย่างให้ดำเนินไปได้ อย่างประสานสัมพันธ์โดยตลอด
5. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การบังคับบัญชาให้งานทุกอย่างดำเนินไปตาม กฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนหรือตามคำสั่งที่ได้กำหนดไว้แล้ว

อินสอน บัวเขียว (2547) กล่าวถึงกระบวนการบริหารไว้ว่าการบริหารควรมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. การวางแผน คือ การสร้างความมั่นใจ ซึ่งจะให้แก่ใจได้ว่าการใช้ทรัพยากรเพื่อทำงานจะไม่ผิดพลาดเสียหายและลดการเสี่ยงภัย แผนงานเปรียบเสมือนแผนที่และเข็มทิศช่วยนำทางการวางแผนจะเป็นงานบริหารประการแรกที่ต้องทำและจะครอบคลุมถึงงานต่าง ๆ ทุกอย่างที่จะต้องมีการนำมาพิจารณาจากพื้นฐานข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่
2. การจัดองค์การ คือ หน้าที่หรืองานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบเพื่อให้สิ่งของและบุคคลผู้เข้ามาอยู่ในองค์การสามารถทำงานเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อประโยชน์ต่องานที่จะมีการประสานกันทำเป็นทีมให้บรรลุวัตถุประสงค์
3. การจัดคนเข้าทำงาน คือ การคัดเลือกและจัดคนที่มีความรู้ความสามารถต่างกันให้ลงทำงานในตำแหน่ง ที่ยากง่ายต่างกันอย่างเหมาะสม
4. การสั่งการ คือ การขอความร่วมมือโดยใช้เหตุผลเข้าว่าความร่วมมือและให้คนผู้ทำงาน รู้จักรับผิดชอบควบคุมตนเองเพื่อให้บรรยากาศการบริหารงานมีความราบรื่น
5. การประสานงาน คือ การสามารถจูงใจให้คนปฏิบัติงานได้ดีโดยใช้การติดต่อสื่อสารสองทางทั้งไปและกลับ
6. การควบคุม คือ การติดตามความก้าวหน้าของงานเพื่อเทียบกับแผนงาน
7. การประเมินผลและการรายงานผล คือ ผลจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ปรากฏออกมาในสองลักษณะ คือ การมีประสิทธิผลหรือการทำงานสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ และการมีประสิทธิภาพ คือ สามารถทำงานได้คุณค่าหรือผลประโยชน์ตอบแทนกลับมามากกว่าต้นทุนเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ระบุไว้ว่า กระบวนการบริหารที่นิยมกันมาก และสามารถนำมาใช้เป็นหลักการบริหารงานได้ คือ กระบวนการบริหารของลูเธอร์กูลิก (Luther Gulick) และแลนดอลเออวิก (Lyndall Urwick) เรียกอ่อ ๆ ว่า POSDCoRB โดยมีกระบวนการบริหาร 7 ประการดังนี้

1. การวางแผน (Planning – P) หมายถึง การจัดวางโครงการแผนปฏิบัติการรวมทั้งวิธีการปฏิบัติงานเอาไว้ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน
2. การจัดหน่วยงาน (Organizing – O) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ และการจัดสายงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์
3. การจัดวางตัวบุคคล (Staffing – S) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคคลได้แก่การจัดอัตรากำลังการสรรหาการพัฒนาบุคลากรและการสร้างบรรยากาศการทำงาน
4. การอำนวยการ (Directing – D) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการการควบคุมบังคับบัญชาและการดูแลการปฏิบัติงานในฐานะที่ผู้บริหารเป็นหัวหน้าหน่วยงาน
5. การประสานงาน (Co-ordinating – Co) หมายถึง การประสานกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อให้เกิดมีการร่วมมือประสานงานที่ดีและดำเนินไปสู่จุดหมาย
6. การรายงาน (Reporting – R) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของกิจการสม่ำเสมอ
7. งบประมาณ (Budgeting – B) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการจัดทำบัญชีการใช้เงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงิน

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงานทุกประเภทผู้ที่ต้องการให้งานเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล และเกิดผลประโยชน์สูงสุด จะต้องใช้กระบวนการทางการบริหารในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารการศึกษาเพราะต้องคำนึงถึงกระบวนการในการวางแผนเป็นอันดับแรกมีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้พร้อมทั้งตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงเป็นระยะ ๆ ท้ายสุดต้องมีการประเมินผลเพื่อให้ทราบว่าประสบความสำเร็จหรือมีปัญหาเล็กน้อยประการใด จะต้องรู้และเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาแล้วนำมาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะในเรื่องของงานวิชาการเท่านั้นในเรื่องของพฤติกรรมนักเรียนก็น่าเป็นห่วงจึงต้องนำกระบวนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้ามาอีกทางหนึ่ง

3. การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546 : 7) ได้ระบุว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่เด็กนักเรียนเพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดพ้นสภาวะวิกฤติต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย

กรมสามัญศึกษา (2544 ก : 5) กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่ครูที่ปรึกษา ส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนเป็นขั้นเป็นตอน โดยใช้เครื่องมือมาปรับใช้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544 : 44) กล่าวว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น รู้จักยอมรับและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น ให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ดีมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

กรมวิชาการ (2545 :7) ได้ระบุไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนเป็นการทำให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง มีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา

ตนเองได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งครูได้รู้จักนักเรียนมาก ส่งผลให้ครูสามารถส่งเสริม และป้องกันปัญหาของ ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติหรือกลุ่มพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2545 : 12) ได้ระบุไว้ว่า ระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ดังกล่าวและมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนานักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดย ผ่านกระบวนการทางการศึกษา นอกจากที่ดำเนินการด้วยการส่งเสริมแล้วสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ นอกจากส่งผลกระทบต่อผู้คนใน สังคม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของยาเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ในสังคม ปัจจุบัน การพัฒนานักเรียนให้เป็นที่ไปตามความมุ่งหวังของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ , 2545, หน้าที่ 13) จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียนซึ่งมีครูปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อดูแล ช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาต่อศิษย์และภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตองงาม เป็นบุคลากรที่มีคุณของสังคม

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบันมีจุดเริ่มต้นจากการแนะนำโดยในปี การศึกษา 2546 กระทรวงศึกษาธิการได้นำการแนะนำเข้าไปให้บริการในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นแห่งแรกในประเทศไทย ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 กำหนดให้มีงานแนะนำสังกัดสำนักงาน วิชาการและมาตรฐานการศึกษา โดยให้อยู่ในกลุ่มงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดให้ทุกคนเป็นครูแนะแนว และเยี่ยมบ้านนักเรียนตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอีกด้วย (พนม ลิมอารีย์ , 2548 : 26)

กรมสุขภาพจิต ได้ระบุไว้ว่า กรอบแนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยสรุปดังนี้ ระบบดูแลเพื่อช่วยเหลือนักเรียนนี้เป็นโครงการใหม่ที่เกิดจากการตระหนัก ในปัญหาของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในระหว่างวัยรุ่น

ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น กรมสุขภาพจิตได้ระบุถึงความสำคัญและความเป็นมาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นไปเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน ซึ่งมีปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวลความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาจากทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะครูทุกท่านในโรงเรียนซึ่งเป็นที่ปรึกษาจะเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ ตามระบบเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในความดูแลของตนเองด้วยความรัก และเมตตาที่มีต่อศิษย์ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ในมาตราที่ 6 มาตราที่ 22 มาตราที่ 23 รวมทั้งเป็นการพัฒนาตนเองของครูเพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานวิชาชีพครู ที่ระบุไว้ในมาตรฐานที่ 2 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือมีความรัก ความเอื้ออาทรและการเอาใจใส่ดูแลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพจิตที่ดีพร้อมช่วยแนะนำ และร่วมกันแก้ไขปัญหาของผู้เรียนเพื่อการพัฒนาตนเองให้เข้าสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

กรมสุขภาพจิต ได้ระบุไว้ว่า ประโยชน์จากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (กรมสุขภาพจิต 2544 : 7) มีดังนี้

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น

3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้
4. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
5. นักเรียนพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

3.3 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระบบอิสลาม

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในอิสลามการศึกษาในอิสลามจะมีความหมายที่ครอบคลุมดังต่อไปนี้ (มัสลัน มาหะมะ : 2556)

1. ตัรบียะฮ์ หมายถึง การอบรม การขัดเกลาจิตใจ
2. ตะอ์ลีม์ หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ รวมถึงความรู้ทางศาสนาและความรู้ทางโลก
3. ตะอ์ดีบ์ หมายถึง การอบรมบ่มนิสัยให้มีคุณธรรม จริยธรรมและมีระเบียบวินัย

จากการศึกษาเอกสารพบว่า แต่ละด้านมีผู้เชี่ยวชาญได้อธิบายเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

1. การอัตรบียะฮ์

يُربي มาจากคำว่า يربو رب (เราะบา ย์รบู) หมายถึง การเพิ่มพูนขึ้นและเจริญงอกเงย ดังนั้น การศึกษาหรือ التربية หมายถึง การเพิ่มหรือเจริญงอกงาม และความหมายของ อัตรบียะฮ์ ที่มีความหมายลักษณะนี้ ปรากฏในอัลกุรอานในหลายอายัตด้วยกัน เช่น

يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيهِ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ

ความว่า : อัลลอฮ์จะทรงให้ดอกเบียลค่น้อยลงและหมดความจำเริญ และจะทรงให้บรรดาที่เป็นทานเพิ่มพูนขึ้น และอัลลอฮ์นั้นไม่ทรงชอบผู้เนรคุณผู้กระทำความบาปทุกคน

(อัล-บะกอเราะฮ์ : 2)

وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ

كُلِّ نَوْحٍ يَخِيجُ

ความว่า : และ เจ้าจะเห็นแผ่นดินแห้งแล้ง ครั้นเมื่อเราได้หลั่งน้ำฝน ลงมาบนมัน มันก็จะเคลื่อนไหวขยายตัวและพองตัวและงอกเงย ออกมาเป็นพืช ทุกอย่างเป็นคู่ ๆ ดูสวยงาม

(อัล-ฮัจญ์ : 22)

تربية มาจากคำว่า *ربى* (เราะบา ยฺรบี) การดูแลและเลี้ยงดู อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

قَالَ أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَلَبِثْتَ فِينَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِينَ

ความว่า : เขา(ฟิรอาน) กล่าวว่า เรามีได้เลี้ยงดูเจ้าเมื่อขณะเป็นเด็ก อยู่กับพวกเราดอกหรือ? และเจ้าได้อยู่กับเราหลายปีในช่วงชีวิตของ เจ้า

(อัซซุอรออ : 26)

وَإِخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْتَنِي صَغِيرًا

ความว่า : และจงนอบน้อมแก่ท่านทั้งสอง ซึ่งการถ่อมตนเนื่องจาก ความเมตตา และจงกล่าวว่า “ข้าแต่พระเจ้าของฉัน ทรงโปรด เมตตาแก่ท่านทั้งสองเช่นที่ทั้งสองได้เลี้ยงดูฉันเมื่อเยาว์วัย

(อัล-อิสรออ : 27)

التربية มาจากคำว่า *رب* (ร็อบบะ ยะรบบู) หมายถึง การแก้ไขให้ดีขึ้น การสั่งสอน การปกครองดูแล อัลกุรอาน ได้ให้ความหมายการดูแลสั่งสอน ในอายัตต่าง ๆ เช่น

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

ความว่า : และพระองค์ได้ทรงสอนบรรดานามของทั้งปวงให้แก่อาดัม ภายหลังได้ทรงแสดงสิ่งเหล่านั้นแก่มะลาอิกะฮ์ แล้วตรัสว่า จงบอก บรรดาชื่อของสิ่งเหล่านั้นแก่ข้า หากพวกเจ้าเป็นผู้พูดจริง

(อัล-บะกอเราะฮ : 2)

وَإِذْ عَلَّمْنَاكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالنُّورَةَ وَالْإِنْجِيلَ

ความว่า : และขณะที่ข้าได้สอนเจ้า ซึ่งคัมภีร์และความมุ่งหมายแห่ง บัญญัติศาสนา และอ็อต-เตารอตและอัล-อิน-ญีล

(อัล-มาอิดะฮ : 5)

แม้ความหมายการศึกษาที่ให้โดยนักคิด นักการศึกษาในยุคสมัยต่าง ๆ แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสถานที่ สถานการณ์ สภาพแวดล้อม ปรัชญา นโยบายของรัฐ หรือตามแนวความคิดของแต่ละคน แต่โดยภาพรวมแล้ว ความหมายของการศึกษาก็จะอยู่ในกรอบความหมายของคำอัครบียะฮ์ที่กล่าวมาข้างต้น

สามารถสรุปได้ว่า การศึกษา (التربية) หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถ และทักษะของบุคคลเพื่อตอบสนองความต้องการของชีวิตในทุกแง่มุม หรือ กระบวนการสร้างบุคคลให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่

2. การตะฮ์ลิม

มัสลัน มาหะมะ : 2556 ได้กล่าวไว้ว่า การตะฮ์ลิม หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ รวมถึงความรู้ทางศาสนาและความรู้ทางโลก

ซึ่งสอดคล้องกับหลักคำสอนของท่านนบีที่เรียกร้องให้มุสลิมทุกคนศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป โดยท่านได้กล่าวว่า “จงทำงานเพื่อชีวิตในโลกนี้ เหมือนดังว่าเจ้าจะไม่ตาย และจงทำดีเพื่อโลกหน้า เหมือนดังว่าท่านจะตายในวันพรุ่งนี้” ท่านนบีมิได้สอนให้ถึงโลกใดโลกหนึ่งเพียงด้านเดียวแต่ให้เราไปถึงสองโลกไปพร้อมกันโดยไม่ทำให้โลกใดบกพร่อง เพราะเป้าหมายของการศึกษานั้น มิใช่เพื่อการแสวงหาเพื่อยังชีพในโลกนี้ แต่เพื่อการได้รับสัจธรรม และสร้างความแข็งแกร่งให้แก่บุคลิกทางศีลธรรม หรือพูดอีกนัยหนึ่งก็คือ เพื่อการได้รับสัจธรรมทางวิชาการและบุคลิกอันสมบูรณ์ ดังอายัดอัล-กูรอาน ได้กล่าวไว้ว่า

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ * اقْرَأْ وَرَبُّكَ
الْأَكْرَمُ * الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ * عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

1. จงอ่านด้วยพระนามแห่งพระเจ้าของเจ้าผู้ทรงบังเกิด
2. ทรงบังเกิดมนุษย์จากก้อนเลือด
3. จงอ่านเถิด และพระเจ้าของเจ้านั้นผู้ทรงใจบุญยิ่ง
4. ผู้ทรงสอนการใช้ปากกา
5. ผู้ทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้

จะเห็นได้ว่า อัลกูรอานอายะห์แรก ซึ่งเป็นพระบัญชาของอัลลอฮ์ ใช้ให้ตื่นตัวในเรื่องของการศึกษาหาวิชาความรู้ ในยุคที่ชาวอาหรับอยู่กับความมมงาย สิ่งที่จะนำพวกเขาออกจากความอวิชา

คือ การตื่นตัวในเรื่องของการศึกษา และการศึกษาสิ่งแรกคือ ศึกษาในเรื่องของพระเจ้า หมายถึงมุสลิมต้องศึกษาให้รู้จักพระเจ้าของเขาอย่างแท้จริง เพราะเมื่อได้รู้จักพระเจ้าและมีหลักความเชื่อที่ถูกต้อง เขาจะเป็นบุคคลที่สร้างสรรค์สังคม ในจิตใจจะมีแต่ความต้องการที่จะนำสิ่งดี ๆ มาสู่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อิสลามไม่ห้ามศึกษาด้านต่างที่เป็นวิชาการที่มีความรู้ เพราะการศึกษาในทัศนะของอิสลามมีอยู่สองลักษณะด้วยกัน

1. การศึกษาเป็นข้อบังคับที่ทุกคนต้องเรียนรู้ (ฟิรดูอิน) การศึกษาที่เกี่ยวกับหลักความเชื่อและหลักปฏิบัติ เช่น การศึกษารายละเอียดของรูกุนอิมาน การศึกษาหลักการปฏิบัติ เช่น การอาบน้ำละหมาด การเรียนรู้วิธีละหมาด การถือศีลอด และอื่น ๆ

2. การศึกษาที่ไม่บังคับสำหรับมุสลิมทุกคน แต่เพียงพอถ้ามุสลิมคนหนึ่งได้ศึกษา (ฟิรดูกิฟายะห์) ถ้าหากไม่มีใครศึกษาสักคนเดียว ถือว่ามุสลิมทั้งหมดมีบาป เช่น การศึกษาในอาชีพด้านต่าง ๆ ที่มนุษย์จำเป็นต้องพึ่งพา ช่างซ่อม นักวิทยาศาสตร์ นักค้นคว้าที่ผลิตสิ่งใหม่ที่น่าประโยชน์มายังมวลมนุษยชาติ หมอ ทหาร ตำรวจ และอีกมากมายที่จำเป็นต่อสังคม

ดังนั้นความเข้าใจของผู้คนที่พยายามมาแยกความรู้ ในเรื่องศาสนาและความรู้ทางโลกออกจากกันเป็นความเข้าใจที่ผิด เนื่องจากความรู้ทุกอย่างที่เรียนแล้วสามารถนำประโยชน์ยังมวลมนุษย์ถือว่าเป็นความรู้ที่อิสลามส่งเสริม และถ้าผู้เรียนมีเจตนาเพื่อนำความรู้มาช่วยเหลือด้านศาสนาเขาก็มีผลบุญ แต่ความรู้ที่เกี่ยวกับหลักศรัทธาที่มีต่อพระเจ้า และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักปฏิบัตินั้นเป็นความรู้ที่จำเป็นต้องเรียน ถ้ามุสลิมลำดับความสำคัญในการศึกษาแน่นอนความดีอีกมากมายจะเกิดในสังคมมุสลิม

อิมาม อัลฆอซาลี(478 ค.ศ) กล่าวว่า การศึกษาหมายถึงกระบวนการทำให้บุคคลเข้าใจลึกซึ้ง อัลลอฮ์

ความแตกต่างระหว่างการศึกษาอิสลามกับการศึกษาทั่ว ๆ ไป

• การศึกษาอิสลาม มีจุดประสงค์ หลักสูตร วิธีการ และสื่อต่าง ๆ ยึดเอาบทบัญญัติศาสนาเป็นหลัก

• การศึกษาอิสลาม ไม่ได้มีจุดประสงค์เพียงแค่นี้ให้มีชีวิตอยู่บนโลกนี้อย่างมีความสุขเท่านั้น แต่เน้นการมีชีวิตหลังความตายด้วย

• การศึกษาอิสลาม ให้ความสำคัญทั้งที่เป็นวัตถุทางกายและที่เป็นจิตวิญญาณ ดูแลและเสริมสร้างในสิ่งเหล่านี้ให้ครอบคลุมและสมบูรณ์

อัล-กุรอานได้กล่าวไว้ในหลายโองการซึ่งเป็นการพิสูจน์ว่าโลกนี้เป็นโลกแห่งความเป็นจริง และให้มันเป็นสัญญาณของอัลลอฮ์ (ช.บ.)

ฮะดีษ (คำกล่าว) จากท่านศาสดา (ศ.) ที่พูดถึงความสำคัญของความรู้มีมากมาย เช่น

1. การแสวงหาความรู้เป็นกฎข้อบังคับสำหรับมุสลิมทุกคน (ไม่จำกัดเพศ)
2. จงแสวงหาความรู้ตั้งแต่อยู่ในเปลจนถึงหลุมฝังศพ (ไม่จำกัดเวลา)
3. จงแสวงหาความรู้เถิด แม้มันจะอยู่ไกลถึงประเทศจีนก็ตาม" (ไม่จำกัดสถานที่)
4. วิทยปัญญาคือสมบัติที่หายไปของมุสลิม ดังนั้นจงเก็บสะสมมันจากใครก็ตามที่

พบว่ามีอยู่ แม้ว่าเขาจะเป็นคนกลับกลอกก็ตาม (ไม่จำกัดครู)

3. การตะฮะดีบ

أدب (อิตตะดีบ) หรือ أدب (อัลอะดบ) หมายถึง การปลูกฝังลักษณะที่ดีทั้งที่เป็นมารยาท และจริยธรรม และทำให้ห่างไกลจากสิ่งที่ไม่ดี และมีความหมายรวมถึง การแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและการเจริญงอกงาม อาลี อิดริส (1405 ฮ.ศ./13) ได้กล่าว ว่า “คนอาหรับสมัยก่อนใช้คำว่า أدب (อิตตะดีบ) ใช้มากและใช้บ่อยกว่าคำว่า التربية (อิตตารีบียะฮฺ) คำว่า أدب (อะดบ) จะใช้แทนพฤติกรรมที่เป็นการให้เกียรติหรือการต้อนรับแขก คำว่า أدب (ตะดีบ) ใช้ในความหมายการแสดงพฤติกรรมที่มีต่อบุคคลอื่น”

ดังฮะดีษ (คำกล่าว) จากท่านศาสดา(ศ.) ได้กล่าวไว้ว่า

أدبني ربي فأحسن تأديبي

ความว่า พระเจ้าของฉันสอนฉันถึงสิ่งที่ดีที่สุดในเรื่องวินัย

อัลเฆาะซาลี (1979 ค.ศ) กล่าวว่าการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจรรโลงไว้ซึ่งอัลลาการรยา มารยาทที่ดี

จากความหมายนี้ทำให้เราสามารถเข้าใจได้ว่า ความหมายของคำ อิตตะดีบ และ อัลอะดบ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคำว่า อิตตารีบียะฮฺ และเราจะพบเห็นเสมอว่า สิ่งที่เป็นความรู้ จะเรียกว่า อาดาบ(أداب) เช่น คณะศิลปศาสตร์ จะเรียกว่า กุลลียะตุลอาดาบ (كلية الآداب) ถ้าเป็นการสอนจะเรียกว่า ตะดีบ และครูผู้สอนจะเรียกว่า มุอัดดบ(مؤدب)

คำ الأدب หรือ التاديب นี้ เป็นคำที่ใช้ใน หะดีษนบี(ศอลา) เช่น

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا نَحَلَ وَالِدٌ وَلَدًا مِنْ نَحْلِ
أَفْضَلٍ مِنْ أَدَبٍ حَسَنٍ

ความว่า : รอซูลุลลอฮฺ ﷺ ได้กล่าวว่า “ ไม่มีสิ่งดีที่พ่อให้แก่ลูก
ดีกว่าการอบรมสั่งสอนที่ดี” (รายงานโดยออต-ติรมีซีย์)

หมายถึงการให้การศึกษาที่ดี และอบรมสั่งสอนด้วยการชี้แนะ ทำเป็นแบบอย่าง หรือการลงโทษ
เพื่อให้ทำในสิ่งที่ดีและห่างไกลจากสิ่งที่ไม่ดี

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
لَأَنْ يُؤَدَّبَ الرَّجُلُ وَلَدَهُ خَيْرٌ مِنْ أَنْ يَتَصَدَّقَ بِصَاعٍ

ความว่า : รอซูลุลลอฮฺ (ﷺ) ได้กล่าวว่า “บุคคลที่อบรมสั่งสอนลูก
ของเขาดีกว่าการให้ทานหนึ่งศออ”หนึ่งศออ (صاع) เป็นหน่วยตวง
ในสมัยนบี มีค่าประมาณ 2.75 ลิตร แต่ในที่นี้หมายถึงความสำคัญ
ของการอบรมลูก คือ ผู้ที่อบรมลูกดีๆ ได้บุญมากกว่าการบริจาค
ทาน

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَكْرَمُوا أَوْلَادَكُمْ وَأَحْسِنُوا
أَدَبَهُمْ

ความว่า : รอซูลุลลอฮฺ(ศอลา) ได้กล่าวว่า “จงให้เกียรติลูก ๆ ของ
ท่านและอบรมสั่งสอนที่ดี”

ทั้งสามหะดีษนี้และหะดีษอื่นๆ ที่ใช้คำลักษณะเดียวกันนี้ หมายถึงการให้การศึกษา หรือการ
อบรมเลี้ยงดูให้มีจริยธรรม และมารยาทที่สวยงาม

เช่นกัน คำ **أدب** หรือ **أدب** นี้ อุลามอาที่เขียนหนังสือเกี่ยวกับการเลี้ยงหรืออบรมสั่งสอน ก็จะใช้คำนี้เช่นกัน เช่น อัล-มาวารดี(450 ฮ.ศ.) ได้ใช้ในหนังสือของท่านที่ชื่อว่า **أدب الدنيا والدين** (มารยาทของโลกและศาสนา) มุฮำหมัด อิบน์ ซัยยูน อัลตะนูคีย (256 ค.ศ.) ได้ใช้หนังสือ **أدب المعلمين والمتعلمين** (มารยาทของครูและนักเรียน) เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว การตะอ์ดีบ คือการอบรมบ่มนิสัยให้ผู้เรียนมี คุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัย โดยถือเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความศรัทธาของคน ๆ หนึ่งจะสมบูรณ์ไม่ได้หากขาดอบรมบ่มนิสัย และการให้การศึกษาตามแนวทางอิสลามนั้นจะต้องมีความครอบคลุมทุกมิติของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เพื่อยกระดับมนุษย์ให้มีความสูงส่งประสบความสำเร็จทั้งในโลกนี้และในโลกหน้าโลกแห่งการตัดสินผลการกระทำในปัจจุบัน ดังนั้นหากจะให้คำนิยามของอิสลามศึกษาในมิติขององค์ความรู้ที่จำเป็นต้องจัดการศึกษาให้สำหรับมุสลิมทั้งหมดแล้ว อิสลามศึกษาจึงหมายถึง องค์ความรู้ทั้งหมดที่มุสลิมจำเป็นต้องได้รับการจัดการศึกษาเพื่อการดำเนินชีวิต โดยมีความครอบคลุมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอัลลอฮ์ พระเจ้าผู้ทรงสร้าง หลักปฏิบัติ หลักความเชื่อที่เกี่ยวข้อง ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันของมนุษยชาติ การมีคุณธรรม จริยธรรม และมีระเบียบวินัย รวมถึงความรู้ที่เกี่ยวข้องกับทุก ๆ สิ่งถูกสร้างบนพื้นพิภพนี้

3.3 วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 4) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. ให้นักเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 6) ได้ระบุถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน ควรให้การสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสมสม่ำเสมอ และควรตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
2. ครูทุกคนต้องตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน
3. คณะกรรมการทุกท่าน ต้องมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด และต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด
4. ครูที่ปรึกษาต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน
5. โรงเรียน ควรจัดการอบรมให้ความรู้จิตวิทยาการแนะแนว และทักษะการให้คำปรึกษา และแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน แก่ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
6. ผู้ปกครองและเครือข่ายร่วมพัฒนาในทุกส่วนของสังคม มีความมุ่งมั่นในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเยาวชนในเชิงบูรณาการอย่างเข้มแข็งจริงจัง

3.3.1 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากระบบช่วยเหลือนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้วิจัยได้สรุปเป็น 3 ข้อ ด้วยกัน ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อนักเรียน

นักเรียนทุกคนจะได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและเป็นระบบ ช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตัวเอง รวมทั้งสามารถวางแผนชีวิตของตนเองได้ และนักเรียนจะมีความรู้สึกอบอุ่นเป็นสุขต่อการดำเนินชีวิตอีกด้วย

2. ประโยชน์ต่อครูและโรงเรียน

ช่วยให้ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และครูประจำวิชา มีเครื่องมือ และเทคนิค วิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบ อีกทั้งยังช่วยให้สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี มีความใกล้ชิด และอบอุ่น โรงเรียนก็สามารถนำระบบช่วยเหลือนักเรียนมาเป็นตัวดัชนีประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน

3. ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีความมั่นใจต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่โรงเรียนจัดขึ้นมากขึ้น และมั่นใจว่าจะช่วยป้องกันแก้ไขและส่งเสริมพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสพบครูและทางโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ทางโรงเรียนก็สามารถนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปขยายผลใช้ในครอบครัวและชุมชนได้

3.3.2 ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการ ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล

2. ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำของทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

3. เพื่อให้เกิดความมั่นใจผู้เรียนแต่ละคนจะได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง ตลอดการใช้ชีวิตในสถานศึกษา

3.3.3 ประโยชน์และคุณค่าของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, 2560)

1. นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง และตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการช่วยเหลือนักเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยบริหารโรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนัก ในความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
3. คณะกรรมการ หรือคณะทำงานทุกคณะจะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและจัดให้มีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงานโดยได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน
5. การอบรมให้ความรู้และทักษะรวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นโดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3.3.4 องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ (คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, 2560)

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

แต่ละองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว มีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือตัวอย่างดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 วิธีการและเครื่องมือของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>1.1 ด้านความสามารถ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียน - ความสามารถอื่น ๆ <p>1.2 ด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่างกาย - จิตใจ – พฤติกรรม <p>1.3 ด้านครอบครัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - เศรษฐกิจ - การคุ้มครองนักเรียน <p>1.4 ด้านอื่น ๆ</p>	<p>ศึกษาข้อมูลจาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1). ระเบียบสะสม 2). แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) 3). อื่น ๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ - การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน - การเยี่ยมบ้านนักเรียน ฯลฯ 	<ol style="list-style-type: none"> 1). ระเบียบสะสม 2). แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) 3). อื่น ๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E .Q) - แบบสัมภาษณ์นักเรียน - แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้านนักเรียน - แบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง
<p>2. การคัดกรองนักเรียน</p> <p>2.1 กลุ่มปกติ</p> <p>2.2 กลุ่มเสี่ยง</p> <p>2.3 กลุ่มมีปัญหา</p>	<p>วิเคราะห์ข้อมูลจาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) 3) แหล่งข้อมูลอื่น ๆ 	<ol style="list-style-type: none"> 1). เกณฑ์การคัดเลือกนักเรียน 2). แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3). แบบสรุปการคัดกรองนักเรียนเป็นห้องเรียน
<p>3. การส่งเสริมนักเรียน (สำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม)</p>	<p>จัดกิจกรรมต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1). กิจกรรมโฮมรูม 2). ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน 3). แหล่งข้อมูลอื่น ๆ 	<ol style="list-style-type: none"> 1). แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม ของโรงเรียน 2). แนวทางการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนของโรงเรียน 3). แบบบันทึก/ สรุปประเมินผล <p>การดำเนินกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - โฮมรูม - ประชุมผู้ปกครองนักเรียน <p>อื่น ๆ</p>

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา (จำเป็นอย่างมากสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา)	1). ให้การปรึกษาเบื้องต้น 2). จัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน และประสานงานกับครูที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ 2.1 กิจกรรมเสริมในห้องเรียน 2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.3 กิจกรรมพี่ช่วยน้อง 2.4 กิจกรรมสอนซ่อมเสริม 2.5 กิจกรรมร่วมมือกับผู้ปกครอง	1). แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 5 กิจกรรม 2). แบบบันทึกสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3). แบบบันทึกรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. ส่งต่อ 5.1 ส่งต่อภายใน 5.2 ส่งต่อภายนอก	1). บันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา ครูพยาบาล เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งต่อภายใน 2). บันทึกการส่งนักเรียนยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ	1). แบบบันทึกการส่งต่อนักเรียนของโรงเรียน 2). แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

3.4 กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้ระบุไว้ว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน จะช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องควรอาศัยกลยุทธ์สู่ความสำเร็จดังนี้

1. การบริหารเชิงระบบ
2. การทำงานเป็นทีม
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

1. การบริหารเชิงระบบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) ได้ระบุไว้ว่า การบริหารเชิงระบบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน (Plan) การวางแผนนั้นต้องกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานเป็นกระบวนการ แต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานและมีการบันทึกข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เพราะข้อมูลจากการบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบประเมินตนเองและให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ เป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพของโรงเรียนทั้งระบบ

2. การดำเนินงาน (Do) เป็นการใช้กระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ และการบันทึกผลงานของบุคคลในองค์กร ซึ่งควรให้มีการบันทึกผลอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

3. การตรวจสอบ/ประเมินผล (Check) เป็นการประเมินผลการดำเนินงานหรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินภายในองค์กรระหว่างบุคลากรในโรงเรียน

4. การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นการพัฒนากระบวนการ ปัจจัยต่าง ๆ หรือวิธีการ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้นจนกลายเป็นวงจรการดำเนินงานที่มีคุณภาพต่อไป

2. การทำงานเป็นทีม

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้ระบุไว้ว่า การดำเนินงานเพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนบรรลุผลสำเร็จและเป็นไปอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องใช้ยุทธวิธีการทำงานร่วมกันเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลักดันและบูรณาการ การทำงานเข้าสู่ระบบและพัฒนาบุคลากรสนับสนุน ปัจจัยเอื้อต่อการดำเนินงานติดตามประเมินผลพร้อมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด และร่วมทำไปพร้อม ๆ กัน ตลอดจนแสวงหาแนวทางในการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน

กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข (2544ก: 45) กล่าวว่า ในการทำงานเป็นทีมเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพนั้นประกอบด้วย 3 ทีม ดังนี้

1. ทีมนำ หมายถึง ทีมงานคณะผู้บริหารและคณะกรรมการขององค์กร ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน จัดทำแผนกลยุทธ์ควบคุม กำกับ ติดตามและสนับสนุนเสริมสร้างพลังร่วม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทีมสนับสนุน เป็นทีมหลักในการสนับสนุน ประสานงาน ด้านวิชาการและอื่น ๆ ให้เกิดการสร้างระบบคุณภาพขึ้น ทีมสนับสนุนจะเป็นใครขึ้นอยู่กับพัฒนาระบบว่าจะมีจุดเน้นที่ระบบใด เช่น ทีมสนับสนุนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้าทีม คือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

3. ทีมทำเป็นทีมที่สมาชิกรับผิดชอบการทำงานโดยตรงจะเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนา กิจกรรมต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ เช่น ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะช่วยให้เกิดแนวทางที่จะพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำได้ทั้งภายใน ภายนอก และระหว่างโรงเรียน โดยมีบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเองไม่ใช่การบังคับ เพราะจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละส่วนเกิดความรู้สึกที่ดี ไม่ต้องกังวลเรื่องการประเมินผล ตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา

4. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า ในการปรับปรุงพัฒนางาน การนิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพควรดำเนินการให้เป็นระบบ โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ

1.2 กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จเครื่องมือและวิธีการในการ

นิเทศติดตามและประเมินผล

1.3 กำหนดแผนงาน / ปฏิทินการดำเนินงาน

2. ขั้นการดำเนินงานดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริงของสถานการณ์

2.1 ขั้นการตรวจสอบ

2.2 ตรวจสอบติดตามการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3. ประเมินผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ผลการตรวจสอบ และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4 ขั้นการปรับปรุงและพัฒนางาน นำผลการประเมินมาปรับปรุงและดำเนินการตามแผนใหม่อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า การนิเทศติดตาม และประเมินผล จะบรรลุเป้าหมายได้ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
2. การวางแผนตามระบบมาตรฐาน (P D C A)
3. มีการนิเทศติดตามผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
4. จัดทำระบบสารสนเทศ
5. สรุปรายงานและเผยแพร่

การนิเทศติดตาม และประเมินผล จึงเป็นกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลงานในระหว่างการดำเนินงานด้วยการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีกระบวนการวางแผนที่เป็นระบบ กำหนดขั้นตอน วิธีการ เครื่องมือที่มีมาตรฐานเป็นการประเมินระบบและผลลัพธ์ของระบบทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาระหว่างผู้ประเมินและผู้รับการประเมินอย่างเป็นกัลยาณมิตร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นไปตามสภาพจริงในการนำมาใช้ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

4. กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกล่าวว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีภารกิจหลักที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 กิจกรรม คือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล. การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันช่วยเหลือและแก่นักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

4.1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาที่ไม่เหมือนกันทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น ทำให้ง่ายต่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้องทางอีกด้วย เพราะมันไม่ใช่ความรู้สึกหรือการคาดเดา แต่มันจะเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดให้ได้น้อยที่สุด ซึ่งข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควรมี ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1.1. ด้านความสามารถ ได้แก่

- 1) ด้านผลการเรียนในแต่ละวิชาเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
- 2) ด้านความสามารถอื่น ๆ เช่น ความสามารถพิเศษในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน

1.2 ด้านสุขภาพ ได้แก่

- 1) ด้านร่างกาย เช่น ข้อมูลด้านน้ำหนัก ส่วนสูง โรคประจำตัว หรือภาวะบกพร่องทางด้านร่างกาย
- 2) ด้านสุขภาพจิตและด้านพฤติกรรม เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับอารมณ์ซึมเศร้า การวิตกกังวล พฤติกรรมการอยู่ไม่นิ่ง มีสมาธิสั้น ขอบเก็บตัว หรือขี้อาย เป็นต้น

1.3 ด้านครอบครัว ได้แก่

- 1) ด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ของบิดามารดา ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับในการมาโรงเรียน
- 2) ด้านการคุ้มครองนักเรียน เช่น จำนวนพี่น้อง สถานภาพของบิดามารดา บุคคลที่ดูแลนักเรียน ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัย ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัวหรือการใช้สารเสพติด การติดสุรา การพนัน

1.4 ด้านสารเสพติด ได้แก่ พฤติกรรมที่แสดงออก พฤติกรรมในชั้นเรียน การใช้จ่าย

- 1.5 ด้านความปลอดภัย ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพและบุคลิกภาพ ประวัติของครอบครัว สถานภาพครอบครัว เป็นต้น

วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาควรใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถด้านสุขภาพและด้านครอบครัว ดังนี้

1) ระเบียบสะสม มีไว้เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูล และครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาทำความเข้าใจนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอครูที่ปรึกษาอาจจะสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากนักเรียน จากเพื่อน ๆ รวมทั้งผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียน รวมถึงการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการมากที่สุด ซึ่งการจัดทำระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียน อาจจะมีความแตกต่างกันออกไปบ้าง ทั้งนี้โดยรวมแล้วจะครอบคลุมถึงข้อมูลทั่วไปที่จำเป็นของผู้เรียน เช่น ข้อมูลด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ซึ่งเมื่อได้ข้อมูลมาเรียบร้อยแล้ว ครูควรจัดเก็บข้อมูลให้เป็นที่ มีระเบียบ ง่ายต่อการนำมาใช้หรือให้ความช่วยเหลือต่อไป ซึ่งระยะเวลาการเก็บข้อมูลนักเรียนนั้นควรเก็บอย่างน้อย 3 ปี หรือตลอดระยะเวลาที่นักเรียนศึกษาอยู่ที่โรงเรียนนั้น ๆ และเมื่อนักเรียนมีการย้ายโรงเรียน ข้อมูลระเบียบสะสมควรมีการส่งต่อไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

2) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรมการปรับตัวที่มีผลต่อสภาพจิตใจของนักเรียน ซึ่งข้อมูลนี้จะช่วยให้ครูเข้าใจถึงสุขภาพจิตของนักเรียนมากยิ่งขึ้น แบบประเมินชนิดนี้มีจำนวนข้อไม่มาก และความเที่ยงตรงสูง ถูกใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป พรณพิมล หล่อตระกูล (2546) ได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมินและหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทย ซึ่งมีแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนอยู่ 3 ชุด ได้แก่ แบบประเมินชุดที่ครูเป็นผู้ประเมิน ชุดที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน และชุดที่นักเรียนประเมินตนเอง ซึ่งทั้ง 3 ชุด มีรายการประเมิน 25 ข้อ เท่ากัน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุดพร้อมกันเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

3) แบบประเมิน EQ (ความฉลาดทางอารมณ์) ความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข การรู้จักความฉลาดทางอารมณ์ของตนเอง เพื่อพัฒนาและการใช้ศักยภาพตนเองในการดำเนินชีวิตครอบครัว การทำงานและการการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ

4). แบบประเมิน MQ (คุณธรรมและจริยธรรม)ความฉลาดทางจริยธรรม หรือที่รู้จักในนาม (Moral Quotient) หมายถึงความฉลาดทาง จริยธรรมหรือศีลธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนควรมี นอกเหนือไปจาก ความฉลาดทางสติปัญญาหรือความฉลาดทางอารมณ์หรือความฉลาดในการเข้าใจ และควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ของตนเอง จริยธรรมนอกจากจะหมายถึงคุณธรรมที่ดีอีกมุม หนึ่งหมายถึงระดับความเห็นแก่ตัวด้วยการ มีความฉลาดทางจริยธรรม ยอมส่งผลให้เกิดความเห็นอก เห็นใจ ไม่เห็นแก่ตัว คิดดีทำดีมีความเมตตาปราณีรู้จักให้อภัย

5). วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ ในกรณีที่เกิดกรณีที่ต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม ครูที่ปรึกษา ควรใช้วิธีและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียนของนักเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

สำหรับการทำความรู้จักกันถือว่ามีผลสำคัญในมุมมองอิสลาม และได้กำหนด แนวทางในการทำความรู้จักโดยเริ่มจากการให้سلام ดังที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่าจากอับดุลลอฮ บิน อัมร์ เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุ กล่าวว่า :

أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ؟ قَالَ :

تُطْعِمُ الطَّعَامَ، وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ

ความว่า มีชายผู้หนึ่งได้ถามท่านนบี ﷺ ว่า (บทบัญญัติของ)

อิสลามข้อไหนดีที่สุด? ท่านรอซูล คือลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม

ตอบว่า คือการที่ท่านให้อาหารแก่ผู้อื่น และการที่ท่านให้سلامแก่

ผู้ที่ท่านรู้จักและผู้ที่ไม่รู้จัก

(บันทึกโดย อัล-บุคอรี : 12 ส่วนนวนรายงานเป็นของท่าน, มุสลิม

: 39)

จากอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุ กล่าวว่า :

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تَدْخُلُونَ

الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا، أَوْلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا

فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ؛ أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ .

ความว่า ท่านรอซูล คือลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลิม ได้กล่าวว่า ขอสาบานกับผู้มีชีวิตฉันอยู่ในพระหัตถ์ของพระองค์ว่า พวกท่านจะไม่เข้าสวรรค์จนกว่าพวกท่านจะศรัทธา และพวกท่านจะไม่ศรัทธาจนกว่าพวกท่านจะรักใคร่ปรองดองกัน พวกท่านจะเอาไหม ฉันจะบอกวิธีหนึ่งที่เมื่อพวกท่านปฏิบัติแล้ว พวกท่านก็จะรักใคร่ซึ่งกันและกัน ? จงแพร่สลามในหมู่พวกท่าน

(บันทึกโดยมุสลิม : 54)

ดังนั้น ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวของนักเรียนที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับ นักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

- 1) ด้านความสามารถ แยกเป็น ด้านการเรียน ด้านความสามารถ
- 2) ด้านสุขภาพ แยกเป็น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ – พฤติกรรม
- 3) ด้านครอบครัว แยกเป็น ด้านเศรษฐกิจ ด้านการคุ้มครองนักเรียน

วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1. สังเกต
2. สัมภาษณ์
 - 2.1 ผู้เกี่ยวข้อง
 - ภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง ญาติผู้ใกล้ชิด เพื่อนบ้าน
 - 2.2 ตัวนักเรียน
 - ภายในสถานศึกษา ได้แก่ ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา/เพื่อนครู เพื่อนนักเรียน
3. การเยี่ยมบ้าน
 - พ่อแม่/ผู้ปกครอง
 - บุคคลในครอบครัว

4. ศึกษาข้อมูล

4.1 ผลงานของนักเรียน

- การเขียน ได้แก่ ประวัติ บันทึกประจำวัน
- ชิ้นงาน ได้แก่ สมุดทำงาน / แบบฝึกหัด งานฝีมือ / สิ่งประดิษฐ์ โครงการงาน

4.2 เอกสารหลักฐานอื่น ๆ

- ระเบียบสะสม
- การศึกษาของเด็กเป็นรายกรณี
- บันทึกสุขภาพจากแพทย์
- บันทึกสรุปการประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน (SDQ)
- บันทึกการสำรวจเบื้องต้น เพื่อคัดแยกความพิการ/ ความบกพร่อง
- บันทึกสรุปการสำรวจความสามารถพิเศษ 10 แว
- บันทึกสรุปการสำรวจนักเรียนด้อยโอกาส
- อื่น ๆ

5. ทดสอบ

5.1 แบบทดสอบที่สถานศึกษาสร้างขึ้น

5.2 แบบทดสอบระดับชาติ

5.3 แบบทดสอบระดับมาตรฐาน

(วัดความสามารถทางการเรียน วัดความถนัด/ความสนใจ วัดทักษะความสามารถ/
ประเมินเพื่อคัดแยกนักเรียน)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาได้ทราบถึงจุดเด่นและจุดด้อยของนักเรียนแต่ละคนโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและสามารถนำไปวางแผนให้การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมพัฒนา นักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

4.2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ศาสนาอิสลามได้ให้เกียรติแก่มนุษย์ และถือว่ามนุษย์เป็นสมาชิกของสังคมที่มีส่วนในการคอยสอดส่องดูแลสังคม และการคัดกรอง อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ว่า

﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ ءَامَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِّنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ
وَآكَثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ﴾ 110

ความว่า “พวกเจ้านั้น เป็นประชาชาติที่ดีเลิศยิ่ง ซึ่งถูกให้อุบัติขึ้นสำหรับมนุษยชาติ โดยที่พวกเจ้าใช้ให้ปฏิบัติความดีความชอบ และห้ามมิให้ปฏิบัติสิ่งที่มีขอบ และโดยการที่พวกเจ้าศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และถ้าหากว่าบรรดาผู้ที่ได้รับคัมภีร์นั้นศรัทธากันแล้ว แน่แน่นอนมันก็เป็นการดีแก่พวกเขา ทว่า จากพวกเขานั้นมีบรรดาผู้ที่ศรัทธา และส่วนมากของพวกเขานั้นเป็นผู้ละเมิด”

(อาลอิมรอน : 110)

การคัดกรองนักเรียน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียน แล้วนำผลนั้นมาจำแนกการคัดกรองตามสถานศึกษาได้จัดขึ้น

สถานศึกษาควรมีการประชุมครู เพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษา และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่เท่าไรจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา การคัดกรองนักเรียนจะแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม

1. กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมด้านลบ
2. กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น แสดงออกหรือปรับตัวทางเพศที่ไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร
3. กลุ่มมีปัญหา หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ

จากการคัดกรองจะพบเด็กที่มีความต้องการพิเศษแทรกอยู่ในเด็กทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
5. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
6. เด็กที่มีความบกพร่องทางอารมณ์และพฤติกรรม
7. เด็กออทิสติก
8. เด็กอัจฉริยะ

ดังนั้น สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กเหล่านี้ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และดั่งฮาดีษท่านนบี ﷺ ที่กล่าวไว้ ความว่า

ความว่า “ผู้ศรัทธาต่อผู้ศรัทธานั้น (ต้องช่วยเหลือกัน) เหมือนกับอาคาร ซึ่งบางส่วนของมันยึดเหนี่ยวกับอีกบางส่วน แล้วท่านรอซูลประสานมือเข้าด้วยกัน” บันทึกโดยบุคอรี และมุสลิม

4.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน คือการสนับสนุนให้นักเรียนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ กลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง ดั่งฮาดีษท่านนบี ﷺ ที่กล่าวไว้ ความว่า

ความว่า “เปรียบเทียบบรรดาผู้ศรัทธาในด้านความรัก ความเอ็นดู เมตตา และการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลของพวกเราที่มีต่อกันนั้น เหมือนกับร่างกาย กล่าวคือ เมื่ออวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งเจ็บปวด อวัยวะส่วนอื่น ๆ ของร่างกายก็จะเจ็บปวดไปด้วยทั้งร่างกายพาให้นอนไม่หลับ เกิดอาการไข้”

(บันทึกโดยบุคอรีและมุสลิม)

ตารางที่ 2 กระบวนการดำเนินงานในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

กระบวนการดำเนินงาน/ ประเด็นที่พิจารณา	ข้อมูลพื้นฐาน ที่ควรทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
<p>การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน</p> <p>ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนานักเรียนทุกกลุ่ม</p>	<p>1. ข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคล</p> <p>2. ข้อมูลการคัด กรองนักเรียน</p>	<p>1.การจัดกิจกรรมโฮมรูม จัดตามความต้องการ ของนักเรียนและควรให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรม</p> <p>2. การจัดประชุม ผู้ปกครองชั้นเรียน</p> <p>2.1 ควรจัดอย่างน้อย ภาคเรียนละครั้ง</p> <p>2.2 ควรเตรียมความ พร้อมก่อนประชุม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลนักเรียนแต่ละ บุคคล - วัตถุประสงค์ในการจัด กิจกรรม - กิจกรรมที่จะ ดำเนินการ <p>2.3 จัดกิจกรรมประชุม ผู้ปกครอง</p> <p>2.4 สรุปและ บันทึกหลักฐานการ ประชุมผู้ปกครองแต่ละ ครั้งเพื่อประโยชน์</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสำรวจความ ต้องการของนักเรียน - แบบบันทึกผลการจัด กิจกรรมโฮมรูม - แบบประเมินผลการ จัดกิจกรรมโฮมรูม - แบบบันทึกผลการ ประชุมผู้ปกครองชั้น เรียน

ข้อควรตระหนักในการดำเนินงานกิจกรรม

1. จัดกิจกรรม Classroom meeting (จัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน) ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ หรือการต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม
2. ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา ควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใย เอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน
3. ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา ควรนำกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุง แก้ไขส่วนที่บกพร่องของนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา
4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ควรเป็นกิจกรรมหลากหลายตามความสนใจของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น

4.4 การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลอย่างใกล้ชิดไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม ดังฮาดิษที่กล่าวไว้ว่า

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ { وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ فِي يَوْمِ الْقِيَامَةِ }

ความว่า "ท่านรَسُول ﷺ ได้กล่าวว่า และผู้ใดเอื้อเพื่อช่วยปกปิดสิ่งที่น่าอับอายของมุสลิมด้วยกันแน่นอนพระองค์อัลลอฮ์จะทรงเกื้อหนุนปกปิดสิ่งที่น่าอับอายของเขาในวันโลกหน้า"

(บันทึกโดย บุคอรี)

และอายัตอัล-กุรอานได้กล่าวไว้ว่า

وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ

และจงตักเตือนเถิด เพราะแท้จริงการตักเตือนนั้นจะให้ประโยชน์แก่บรรดาผู้ศรัทธา

(บันทึกโดย บุคอรี)

สังเกตได้ว่าการห้ามปรามความชั่วนั้นเป็นการห้ามเฉย ๆ แต่การห้ามปรามความชั่วด้วยการกระทำนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงความชั่วอันนั้น ดังนั้นกล่าวได้ว่าการเรียกร้องสู่ความดีนั้นสนับสนุนให้ กระทำในสิ่งที่ควรกระทำทั้งคำพูดและการกระทำ แต่ต้องไม่ขัดแย้งกับหลักการอิสลาม การห้าม ปรามความชั่ว สนับสนุนให้ละทิ้งสิ่งที่ควรละทิ้ง หรือเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ควรละทิ้ง โดยไม่ขัดแย้งต่อ หลักการอิสลาม การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง วิธีการที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหามีให้ นักเรียนกลายเป็นปัญหาของสังคม โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสว่า

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ
اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۗ أُولَٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ

“และบรรดามุฮัมมิดชาย และบรรดามุฮัมมิดหญิงนั้น บางส่วนของพวกเขาต่างเป็นผู้ช่วยเหลืออีกบางส่วน ซึ่งพวกเขาจะขอให้ปฏิบัติในสิ่งที่ชอบและห้ามปรามในสิ่งที่ไม่ชอบ และพวกเขาจะดำรงไว้ซึ่งการละหมาดและจ่ายซะกาต และภักดีต่ออัลลอฮ์ และร่อซูลของพระองค์เช่นเหล่านี้แหละ อัลลอฮ์จะทรงเอ็นดูเมตตาแก่พวกเขา แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงเดชานุภาพ ผู้ทรงปรีชาญาณ”

(อัตเตาบะฮ์ : 71)

จากอายะฮ์ดังกล่าว การเรียกร้องสู่ความดีด้วยคำพูด เช่น การเชิญชวนเสียสละ การเชิญชวนบริจาค การเรียกสู่ความดีด้วยการกระทำ เช่น การบริจาค การห้ามปรามความชั่วที่เป็น คำพูด เช่น การห้ามการดื่มเหล้า การห้ามปรามความชั่วที่เป็น การกระทำ

การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมีหลายเทคนิควิธีการ

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. การติดตาม ดูแลช่วยเหลือ

ตารางที่ 3 กระบวนการดำเนินงานในการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข

กระบวนการดำเนินงาน/ ประเด็นที่พิจารณา	ข้อมูลพื้นฐานที่ควร ทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
การป้องกันช่วยเหลือและ แก้ไข ครูควรจัดกิจกรรมป้องกัน และช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมี ปัญหา	1. ข้อมูลนักเรียนเป็น รายบุคคล - ประวัติส่วนตัว - ข้อมูลสุขภาพ - ข้อมูลด้านการเรียน - ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ - ข้อมูลครอบครัว 2. ข้อมูลการคัดกรอง นักเรียน 3. ข้อมูลจากผู้จาก ผู้เกี่ยวข้อง	1. ให้คำปรึกษาเบื้องต้น 2. ประสานกับครูและ ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อ จัดกิจกรรม เช่น - กิจกรรมในห้องเรียน - กิจกรรมเสริม หลักสูตร - กิจกรรมซ่อมเสริม - กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน 3. ติดตามและรายงาน ผลผู้เกี่ยวข้อง	- แบบบันทึกการให้ คำปรึกษา - แบบบันทึกผล การประสานและ ช่วยเหลือนักเรียน - แบบบันทึกการ ติดตามดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

ดังนั้น การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง จาก การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน ซึ่งหากครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องให้ความดูแล เอาใจใส่ อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับลักษณะของปัญหา ดูแลเอาใจใส่ไม่ปล่อยปละ ละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ปัญหาของสังคมจึงเป็นภาระงานที่ ยิ่งใหญ่และมีคุณค่ามากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

นอกจากนี้ ทุกครั้งของการช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วย โดยต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพและเป็นคนดีของสังคมต่อไป (กรมสุขภาพจิต, 2545 : 39)

5.5 การส่งต่อนักเรียน

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนนั้น ในกรณีที่มีปัญหาการช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน กรณีที่เด็กมีความสามารถพิเศษหรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาส ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการพิเศษเด็กด้อยโอกาส ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งการส่งต่อ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การส่งต่อภายใน

เป็นการส่งต่อจากครูประจำชั้นหรือครูที่เป็นปรึกษา ส่งต่อไปยังครูแนะแนวและผู้เกี่ยวข้องที่สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหา และความต้องการของนักเรียนอีกด้วย

2. การส่งต่อภายนอก

เป็นการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียนกรณีที่เกิดความสามารถของสถานศึกษา โดยครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อรับทราบผลการช่วยเหลือเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการส่งต่อเป็นระบบและมีประสิทธิภาพตามกระบวนการ ในตารางดังนี้

ตารางที่ 4 กระบวนการดำเนินงานในส่งต่อนักเรียน

กระบวนการดำเนินงาน/ ประเด็นที่พิจารณา	ข้อมูลพื้นฐานที่ ควรทราบ	วิธีการ	เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล
ส่งต่อภายใน	- ประวัติส่วนตัว - ข้อมูลสุขภาพ - ข้อมูลด้านการ เรียน	1. ทำความเข้าใจและชี้แจง นักเรียนถึงความจำเป็นที่ ต้องส่งต่อ 2. ประสานกับครูที่จะช่วย เหลือต่อ 3. นัดหมาย วัน เวลา ที่จะ พบครูที่รับการช่วยเหลือต่อ 4. ติดตามผลการช่วยเหลือ อย่างสม่ำเสมอ	1. แบบบันทึกการส่ง ต่อภายในของ โรงเรียน 2. แบบรายงานแจ้ง ผลการช่วยเหลือ นักเรียน
การส่งต่อภายนอก	- ข้อมูลด้าน เศรษฐกิจ - ข้อมูลครอบครัว - ข้อมูลที่ได้รับ การช่วยเหลือ เบื้องต้น	ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก - ในรายการนี้ของนักเรียนที่ ยากต่อการช่วยเหลือ ครู แนะแนว/ผู้เกี่ยวข้องส่งต่อ ผู้เชี่ยวชาญภายนอก -ติดตามผลการช่วยเหลือ ของผู้เชี่ยวชาญและรายงาน ผลการช่วยเหลือ	

ที่มา: คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หน้า: 9-14

ข้อมูลและสารสนเทศที่สถานศึกษาควรจัดเก็บ

ข้อมูลและสารสนเทศ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการช่วยวางแผนและการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง และควรมีการส่งสัญญาณข้อมูลต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น ความสามารถพิเศษ ปัญหาพฤติกรรม โรคประจำตัวที่มี เพื่อให้มีการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง และให้ผู้ดูแลในสถานศึกษาใหม่มีข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนป้องกัน ส่งเสริมและช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์และมีประสิทธิภาพ สารสนเทศที่สถานศึกษาควรจัดทำ (คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : 18) ได้แก่

1. จำนวนนักเรียนในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น
 - 1.1 การเรียน
 - 1.2 ความประพฤติ
 - 1.3 สุขภาพกาย
 - 1.4 สุขภาพจิต อารมณ์
 - 1.5 ฐานะเศรษฐกิจ
 - 1.6 ด้านอื่น ๆ
2. จำนวนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ
3. จำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านยาเสพติด
4. จำนวนนักเรียนที่มีปัญหาด้านยาเสพติด
5. จำนวนนักเรียนที่พิการ นักเรียนด้อยโอกาส
6. จำนวนนักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน
7. จำนวนนักเรียนที่มีน้ำหนักสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน
8. ข้อมูลและสารสนเทศครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดีเด่น
9. ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา
10. สารสนเทศเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ
11. สารสนเทศเกี่ยวกับความประพฤติที่ต้องระวัง
12. ทำเนียบแหล่งช่วยเหลือ/แหล่งรองรับคำปรึกษาในพื้นที่

5 ระบบดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนวิถีอิสลาม

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียนวิถีอิสลาม (คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนวิถีอิสลาม)

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีบุคลิกภาพที่ดีงาม มีความรู้ ความศรัทธา และมีภาวะผู้นำ

พันธกิจ

1. พัฒนานักเรียนด้วยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และพัฒนาตามวิถีอิสลาม
2. พัฒนานักเรียนจากกลุ่มใกล้ชิดและกลุ่มใส่ใจสู่กลุ่มพัฒนาและกลุ่มนำตามลำดับ
3. พัฒนานักเรียนให้มีบุคลิกภาพของมุสลิมที่ดีงามและมีภาวะผู้นำ
4. นักเรียนมีทักษะชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีคุณภาพ

กรอบแนวคิดในการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนวิถีอิสลาม

เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนสามารถนำแนวทางตามวิถีอิสลามไปใช้ได้อย่างถูกต้องและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงและสะดวกในการนำไปปรับใช้กับสภาพบริบทของแต่ละสถานศึกษา

ท่านนบี ﷺ กล่าวว่า

انصُرْ اَظْحَكَ ظَالِمًا اَوْ مَظْلُومًا فَقَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ اَنْصُرُهُ اِذَا كَانَ
مَظْلُومًا اَفَرَأَيْتَ اِذَا كَانَ ظَالِمًا كَيْفَ اَنْصُرُهُ قَالَ تَخْجُزُهُ اَوْ تَمْنَعُهُ مِنْ
الظُّلْمِ فَاِنَّ ذَلِكَ نَصْرُهُ

“จงช่วยเหลือพี่น้องของพวกท่านที่เป็นผู้อธรรมหรือถูกอธรรม ดั่ง
นั้นเศาะฮาบะฮ์คนหนึ่งก็กล่าวถาม ว่า โอ้ท่านร่อซูลุลลอฮ์ ฉันจะ
ช่วยเหลือเขาหากว่าเขาเป็นผู้ถูกอธรรม ท่านจงบอกฉันเถิด ว่าฉันจะ
ช่วยเหลือเขาอย่างไร หากว่าเขาเป็นผู้อธรรม? ท่านร่อซูล ตอบว่า :
ท่านจงยับยั้งเขา หรือห้ามเขาจากสิ่ง ที่เขาอธรรม ดังกล่าวนั้นแหละ
คือการช่วยเหลือเขา ”

(บันทึกโดย บุคอรี)

5. ระบบดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนวิถีอิสลาม แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

1. กลุ่มนำ

กลุ่มนำ หมายถึง ผู้ที่เห็นด้วยและให้การสนับสนุนเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาตนเองและสังคม ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ ติดตาม และให้ความสำคัญต่อปัญหาที่น้องมุสลิมโดยรวมไปถึงการศึกษาหลักการพื้นฐานต่าง ๆ ของการเชิญชวนสู่ความดีและห้ามปรามจากความชั่วทั้งปวง

ระดับกลุ่มนำ เน้นหาเน้นการสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพนักเรียนให้เป็นไปตามคุณลักษณะ
มุสลิมที่ดี เน้นการเป็นผู้นำและการเสียสละต่อสังคม

เป้าหมาย / มาตรฐาน

เป็นผู้ที่มีความรู้ มีจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง มีภาวะผู้นำ และสามารถทำงานเป็นทีมเพื่อ
ช่วยเหลือเกื้อกูลในการส่งเสริมความดีและห้ามปรามความชั่วตามวิถีอิสลาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ มีจิตสำนึกในการพัฒนาศักยภาพตนเอง
2. เพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนให้พัฒนาศักยภาพตนเองสู่ภาวะผู้นำ
3. เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่นักเรียนในการพัฒนาตนเองและผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง

ระดับกลุ่มนำ กิจกรรมที่ควรดำเนินการ มีดังนี้

1. กลุ่มศึกษาอัลกุรอาน
2. การละหมาดกียามุลลัยล์
3. การอบรม
4. การจัดค่ายพัฒนาบุคลิกภาพ
5. การทัศนศึกษา
6. การสัมมนาทางวิชาการ
7. หลักการอิสลามเกี่ยวกับการกตัญญูต่อบิดมารดา ผูกสัมพันธ์ญาติมิตร เป็นเพื่อนบ้านที่ดี
การ เคารพต่อผู้ใหญ่ คนชรา การโอบอ้อมอารีต่อผู้น้อย/เด็ก ลดสายตา และการมีมนุษย
สัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น
8. คุณค่าของความบริสุทธิ์ใจ และการมองโลกในแง่ดี
9. ทักษะชีวิตที่จำเป็นเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ
10. แนวทางการพัฒนาตนเอง การเรียกร้องผู้อื่นสู่ความดีและห้ามปรามจากความชั่ว

2. กลุ่มใกล้ชิด

ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มใกล้ชิด

กลุ่มใกล้ชิด คือ กลุ่มที่มีพฤติกรรมที่ผิดต่อหลักการอิสลาม หรือผิดต่อบรรทัดฐานของสังคม
หรือวัฒนธรรมทางสังคม พฤติกรรมที่เป็นปัญหาตามเกณฑ์ (Diagnostic and Statistical Manual
of Mental Disorders : DSM 5) ปัญหาที่บ่งชี้ เช่น การเรียน ชู้สาว ยาเสพติด ครอบครัวย่ำแย่ เบี่ยงเบน

ทางเพศ ติดเกม/โซเชียล เป็นต้น กลุ่มใกล้ชิด ใช้เกณฑ์ตามกลุ่มมีปัญหาของระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

กรอบเนื้อหา สามารถจำแนกรอบแนวคิดในการนำหลักสูตรไปใช้คือ รายละเอียดดังนี้

1. เนื้อหาเชิงการสร้างแรงจูงใจให้มีจิตสำนึกการเป็นมุสลิมที่ดีเพื่อโน้มน้าวในการทำความคิด
และหลีกเลี่ยงจากปัญหาหรือสิ่งไม่ดีต่าง ๆ

2. ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นมุสลิมที่ดี

3. กลุ่มใส่ใจ

กลุ่มใส่ใจ คือ บุคคลที่มีลักษณะด้านบุคลิกภาพที่ดิ่งาม เป็นมุสลิมที่ดี ไม่ประอะเปร้อนสิ่งที่ไม่
ดี โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. การกระทำหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในขณะหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่มีรูปแบบ
ของการแก้ปัญหาที่ไม่เหมาะสม

2. พฤติกรรมที่ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์หรือผลกระทบทางลบที่ทำให้เกิดอันตรายหรือเกิดความ
สูญเสียได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่สุขภาพที่เป็นอยู่

3. สิ่งที่อยู่รอบ ๆ พฤติกรรมเสี่ยง โดยมองถึงการเกิดขึ้นของพฤติกรรมเสี่ยงร่วมกันหรือ
พร้อมกับการทำกิจกรรมอื่นของวัยรุ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. เพื่อปรับทัศนคติและสร้างแรงจูงใจแก่นักเรียนในการดำเนินชีวิต
3. เพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้พัฒนาตนเองสู่ระดับที่สูงขึ้น

กรอบเนื้อหาระดับกลุ่มใส่ใจ

1. การกล่าวปฏิญาณตนว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์และมุฮัมมัดเป็นรอซูล
แห่งอัลลอฮ์
2. การดำรงละหมาด 5 เวลา
3. การจ่ายซาคาต
4. การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน
5. การบำเพ็ญฮัจญ์ ณ นครมักกะห์ (หากสามารถเดินทางไปได้)

6. การศรัทธาต่ออัลลอฮ์
7. การศรัทธาต่อมาลาอิกะห์ของพระองค์
8. การศรัทธาต่อคัมภีร์ทั้งหลายของพระองค์
9. การศรัทธาต่อบรรดารอซูลของพระองค์
10. การศรัทธาต่อวันสิ้นโลก
11. การศรัทธาต่อการกำหนดสภาวะการณ์ทั้งดีชั่ว
12. การศรัทธาต่ออัลลอฮ์เสมือนดังที่ท่านเห็นพระองค์(อยู่ต่อหน้า) ถึงแม้เราไม่เห็นพระองค์
แท้จริงพระองค์ทรงเห็นเราอยู่ตลอดเวลา

ระดับกลุ่มใส่ใจ กิจกรรมที่ควรดำเนินการดังนี้

1. อบรม
2. กลุ่มศึกษาอัลกุรอาน
3. ค่ายกระดับบุคลิกภาพ
4. ทักษะศึกษา
5. การพบปะกับผู้รู้หรือผู้เป็นแบบอย่างในสังคม
6. กิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองสู่บุคลิกภาพที่สวยงามของอิสลาม (กีฬามุสลัย)
7. กิจกรรมเยี่ยมเยียนกุโบร์

วิธีการการตรึงบิยะฮ์

Khalid Hamid Al Hashimy (2000 : 17-18 อ้างถึงใน ซอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ, 2551 :5-6) ได้กล่าวว่า การตรึงบิยะฮ์ หมายถึง การพัฒนาและส่งเสริมมนุษย์อย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้มีความสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน โดยวางอยู่บนฐานของคำสอนอิสลาม จากคำนิยามนี้ทำให้เราทราบว่า การตรึงบิยะฮ์นั้น ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง มีเป้าหมาย โดยพัฒนาส่งเสริมในทุก ๆ ด้าน เพื่อความสงบสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้าและได้สรุปความหมายของ “ตรึงบิยะฮ์ อัลอิสลามิยะฮ์” คือ การเตรียมพร้อมหรือพัฒนามนุษย์ให้อยู่ในแนวทางที่ดี ถูกต้อง ซึ่งมูร็อบบีย์ที่แท้จริงคือ อัลลอฮ์ การตรึงบิยะฮ์ของอัลลอฮ์สามารถแบ่งออกได้ 2 วิธีการคือ

1. ตรีปิยะทั่วยุทธ คือ การสร้างมคฺล (สิ่งถูกสร้าง) ทั้งหลาย และทรงให้ริชกี (ปัจฉัยยังชีพ) และทรงให้อิตายะฮฺ (ชี้ทางนำ) เพื่ออำนวยความสะดวกให้มนุษย์สามารถดำเนินชีวิตอยู่บนโลกนี้ได้

2. ตรีปิยะเป็นการเฉพาะ คือ การตรีปิยะผู้ที่พระองค์ทรงรักและเมตตา โดยการให้ อีหม่าน (ศรัทธา) และฮิตายะฮฺ (ทางนำ) ทรงให้พวกเขาห่างไกลจากสิ่งไม่พึงประสงค์ทั้งหลาย นั่นคือ การตรีปิยะสำหรับบรรดานบี

มุนคักดี โตะเถื่อน (2553) ได้กล่าวถึงแนวทางในการตรีปิยะนักเรียนด้วยการปลูกฝัง อคฺลาค (จริยธรรม) อิสลามไว้ว่า มีวิธีการดังต่อไปนี้

1. แนวทางการสร้างแบบอย่างที่ดี ได้แก่ โรงเรียนมุ่งพัฒนาให้ บุคลากรทุกคนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จัดให้มีการนิเทศครูผู้สอน การติดตาม กำกับ ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด การกำหนดสถานที่แหล่งเรียนรู้ และการจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดโครงการสนับสนุนการสร้างแบบอย่างที่ดี

2. แนวทางการสร้างแรงจูงใจ ได้แก่ การสอนด้วยการกล่าวพระนามของอัลลอฮฺ การสร้างแรงจูงใจ การมอบรางวัลแก่นักเรียนที่มีอคฺลาคดี การให้ออกาสนักเรียน ที่ทำความผิดแล้วมาปรับปรุงตัว การรายงานผู้ปกครองให้ทราบถึงความประพฤติของนักเรียน และการส่งเสริม การใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย

3. แนวทางการตักเตือน ได้แก่ การกำหนดให้มีครูที่ปรึกษา และให้คำแนะนำแก่นักเรียน เพื่อสร้างความใกล้ชิดระหว่างครูและนักเรียน สร้างคู่มือการปฏิบัติตนสำหรับครูผู้สอนและนักเรียน การสนับสนุนให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน หรือกิจกรรมพี่ช่วยน้อง การกำหนดขั้นตอนการตักเตือน และการจัดสรรงบประมาณ สำหรับการจัดการอบรมอคฺลาค (จริยธรรม) แก่นักเรียน

4. แนวทางการนำเสนอประวัติศาสตร์อิสลาม ได้แก่ การจัดแหล่งเรียนรู้ ที่มาบรรยายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ในอิสลาม การสอนและการบูรณาการในรายวิชาที่เรียน และการประมาณสำหรับการจัดทำสื่อการสอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์อิสลาม

5. แนวทางการจัดกิจกรรมการปลูกฝังลาค (จริยธรรม) อย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การจัดกิจกรรมในระหว่างภาคการศึกษา เช่น กิจกรรมปลูกฝังความศรัทธา กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา การติดตามประเมินผลให้นักเรียนและผู้ปกครองเห็นความสำคัญของกิจกรรม และการจัดงบประมาณ สำหรับการจัดการอบรมอคฺลาค (จริยธรรม) แก่นักเรียน

6. แนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมที่ดี ได้แก่ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อความสะดวกให้แก่ชุมชน เช่น การจัดภูมิทัศน์สวยงาม การรณรงค์รักษาความสะอาด การปลูกฝังอัลลาก (จริยธรรม) และการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการสภาพแวดล้อมที่ดี

จากการศึกษาเอกสารพบว่า วิธีการตบียะฮฺ ซึ่งสามารถนำมาใช้ ในการตบียะฮฺนักเรียนได้ สามารถแบ่งเป็นวิธีการหลัก ๆ ได้ 4 วิธีการ ดังต่อไปนี้

1. การตบียะฮฺด้วยเรื่องราวจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ

ยุทธนา เกือกูล (2550:187) ได้กล่าวถึงวิธีการที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ตบียะฮฺโดยการใช้อัลกุรอานและอัลหะดีษ โดยท่านนบีมุฮัมมัด ได้้นำเรื่องราวจาก อัลกุรอานมาตบียะฮฺบรรดาเศาะหาบะฮฺ ในโอกาสและสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บรรดาเศาะหาบะฮฺ ได้ตระหนักว่าอิสลามเป็นศาสนาแห่งการตบียะฮฺโดยท่านได้ ตบียะฮฺให้บรรดาเศาะหาบะฮฺ ได้ปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม และละเว้นความชั่ว ซึ่งการ ตบียะฮฺที่เป็นส่วนหนึ่งของการ ตบียะฮฺนั้นมีประโยชน์อย่างใหญ่หลวงในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะมนุษย์ทุกคนหลีกเลี่ยงไม่พ้นกับการกระทำผิดและการหลงลืม

นอกจากนี้อัลหะดีษของท่านนบีมุฮัมมัด ส่วนใหญ่มุ่งเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการ อบรมสั่งสอนเพื่อใช้ในการตบียะฮฺประชาชนชาติของท่าน ดังคัมภีร์อัลกุรอานที่มีเรื่องราวมากมายให้ใช้ในการตบียะฮฺ ท่านนบีมุฮัมมัด จะใช้โอกาสและเวลาที่เหมาะสมในการตบียะฮฺ

Abdu Al-Rahman Al-Khalawee (1984) ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องราวของอัลกุรอานและอัลหะดีษจะมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับชีวิตของมนุษย์ ซึ่งเรื่องราวดังกล่าวเป็นเรื่องราวที่เป็นแบบอย่างที่ดีที่สมบูรณ์ ที่อัลกุรอานได้เปิดเผยให้กับมนุษย์ เพื่อนำเสนอเป้าหมายที่ถูกต้อง และปลูกฝังให้ปรากฏขึ้นมาในชีวิตจริง เช่น เรื่องราวของนบีมุฮัมมัดที่ได้นำเสนอตัวอย่างของมนุษย์ในด้านความอดทนต่ออุปสรรค ที่มีอยู่บนเส้นทางของการตะอวะฮฺไปสู่อัลลอฮฺ และตัวอย่างของผู้หญิงซึ่งจิตใจของนางเอนเอียงไปทางอารมณ์ใฝ่ต่ำ จนก่ออาชญากรรม แล้วเป็นเหตุให้จำคุกผู้บริสุทธิ์ ซึ่งทำให้เกิดปฏิกิริยาทางจิตใจ เช่น ความกลัว ความหวัง ความพอใจ ความไว้วางใจ ความรัก ความเกลียดชัง เป็นต้น ความรู้สึกเหล่านี้เกิดขึ้นไปตามขอบเขตของเนื้อหาที่ทำการตบียะฮฺ เช่น เรื่องราวของนบีมุฮัมมัด ซึ่งมุ่งเน้นความอดทนและความเชื่อมั่นต่ออัลลอฮฺ และความหวังในการช่วยเหลือของพระองค์ ปลูกฝังแนวความคิดที่มั่นคงให้กับผู้ติดตามเรื่องราว เช่น เรื่องราวของนบีมุฮัมมัด หากไม่ด้วยศรัทธาที่แท้จริงของนบีมุฮัมมัดแล้ว เขาก็จะไม่สามารถอดทนอยู่ในบ่อนกลางป่าลึกได้ หรือครั้งที่อยู่ในบ้านภรรยาของอาซิบ ขุนนางชั้นผู้ใหญ่ของอียิปต์ เขาก็ต้องอดทนต่ออารมณ์ใฝ่ต่ำของนางที่ซัดงูให้กระทำ

ความผิดอยู่เสมอ เรื่องราวในอัลกุรอานและอัลหะดีษที่นำมาใช้ในการตักเตือน นับเป็นสื่อและรูปแบบที่สำคัญ ในการตักเตือนเพื่อปลูกฝังสิ่งที่ตั้งามสุจริตใจของมนุษย์ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจ สู่การเป็นคนที่ดี ครอบครัวที่ดี สังคมที่ดี และเป็นประชาชาติที่ดีเลิศ เรื่องราวที่ถูกกล่าวไว้ในอัลกุรอาน และในอัลหะดีษของท่านนบี เป็นเรื่องราวที่ดียิ่ง และส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้ฟัง ละเอียดอ่อนเต็มไปด้วยเหตุผล และบทเรียน ถึงแม้ว่าเรื่องราวเหล่านั้นจะผ่านพ้นมาเนิ่นนานแล้วก็ตาม แต่ก็มีผลลัพธ์ที่ดีจากการเร่งเร้าความรู้สึกส่วนลึกในจิตใจให้ตื่นขึ้น และผลักดันมนุษย์ให้ไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และเจตนารมณ์ ความตั้งใจ ตลอดจนการตัดสินใจ ลักษณะเด่นของการตักเตือนด้วยรูปแบบนี้ ทำให้ผู้ถูกตักเตือนเกิดการตื่นตัว ชวนให้คิดแล้วไตร่ตรอง เนื้อหาชวนให้ติดตามสถานการณ์และจุดยืนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และมีผลสะท้อนทางด้านบุคลิกภาพ เช่น เรื่องราวของนบี Yusuf ที่เริ่มต้นเปิดเรื่องราวด้วยความฝันออกมา และเรื่องราวก็ดำเนินไปพร้อมด้วยสัญญาณของอัลลอฮ์ แล้วตามด้วยอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ มากมาย เพื่อให้เห็นถึงสัญญาณของอัลลอฮ์ ที่เป็นจริง เพื่อต้องการให้ผู้ที่ได้รับการตักเตือนได้รับฟังข้อตักเตือนอย่างตั้งใจ และไม่รู้สึกเบื่อหน่าย และการตักเตือนด้วยการตักเตือนที่ดีนั้นต้องไม่ใช่เวลานานเกินไป ต้องสอดคล้องกับเวลาและสถานการณ์มีเนื้อหาที่หลากหลาย ใช้สำนวนโวหารที่ชัดเจน เข้าถึงจิตใจของผู้ฟัง และต้องมีความรู้ อย่างถ่องแท้ในเรื่องที่จะตักเตือน

ดังนั้น การตักเตือนด้วยการใช้อัลกุรอานและอัลหะดีษ จึงเป็นวิธี การตักเตือนที่นำเรื่องราวในอัลกุรอานและอัลหะดีษมาใช้ในการตักเตือนบุคคล โดยมีเรื่องราวที่ดีและมีบทเรียนคำสอนอยู่ใน เรื่องราวเหล่านั้น ซึ่งล้วนเป็นเรื่องราวที่มีคุณค่า เพราะเป็นเรื่องราวที่พิสูจน์ได้ และผูกพันกับวิถีชีวิตประจำวันของมนุษย์

2. การตักเตือนด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี

ซอบรี นภากรและเกาซร์ อีซา (2551:15) ได้กล่าวถึงการตักเตือนด้วย การเป็นแบบอย่างที่ดีไว้ว่า เด็กจะสังเกตพฤติกรรมของผู้ใหญ่ หากพวกเขาได้เห็นในสิ่งที่ ดี เขาก็จะปฏิบัติตามในสิ่งที่ดี และในขณะเดียวกัน หากพวกเขาเห็นในสิ่งที่ไม่ดี เขาก็จะทำตามในสิ่งเหล่านั้น ซึ่งแน่นอนที่สุดหากผู้ใหญ่ซื่อสัตย์เด็กก็จะเติบโตอย่างซื่อสัตย์ ดังเช่น ท่านอิบนุอับบาส ได้เห็นท่านนบี ลุกขึ้นแล้วอาบน้ำละหมาด แล้วยืนละหมาด ท่านอิบนุอับบาส ก็ได้ลุกขึ้นอาบน้ำละหมาดเหมือนกับที่นบีอาบ และไป

ละหมาดร่วมกับท่านนบี แสดงให้เห็นถึงการเลียนแบบจากแบบอย่างที่ได้เห็นผู้ใหญ่ ก็คือท่านนบี
นั่นเอง

ซอลิฮะห์ หะยีสะมะแอ (2551:141) ได้กล่าวถึงการเป็นแบบอย่างที่ดี ของครู หรือครูรอบบีย์
ไว้ว่า ในทัศนะของอิสลาม ครูหรือรอบบีย์นับว่าเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติยิ่ง และนับเป็นปัจจัยสำคัญของ
ระบบการศึกษาหรือการดะรบียะฮ์ในอิสลาม เพราะครูหรือรอบบีย์เป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบในการฝึกฝน
ทักษะและความสามารถ ปลูกฝัง ชัดเกล้า คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ปรากฏ
ในตัวผู้ถูกดะรบียะฮ์ นอกจากนี้ ครูหรือรอบบีย์ ยังมีอิทธิพลต่ออนาคตของผู้ที่ถูกดะรบียะฮ์อย่างยิ่ง ถึงแม้
จะมีสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น หนังสือก็ไม่สามารถทดแทนได้ เพราะการศึกษาหาความรู้ที่ดีนั้น
จำเป็นต้อง ศึกษาจากนักปราชญ์หรือครูหรือรอบบีย์มากกว่าการเรียนรู้ผ่านหนังสือเพียงแหล่งเดียว
การดะรบียะฮ์ในอิสลามให้ความสำคัญทั้งการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งการนำความรู้ไปใช้
ในชีวิตจริงให้ได้ผลนั้น ผู้ถูกดะรบียะฮ์จะสามารถเรียนรู้ได้ดีโดยการสังเกต แบบอย่างหรือการปฏิบัติตน
ของครูหรือรอบบีย์ ครูหรือรอบบีย์จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งใน การดะรบียะฮ์และสามารถกล่าวได้ว่า
ครูหรือรอบบีย์ คือดัชนีชี้วัดคุณภาพในการจัดการศึกษา ที่สำคัญมากที่สุด

ยูทนา เก้อกุล (2550) ได้สรุปถึงการดะรบียะฮ์ของท่านนบี ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดีไว้ว่า วิธี
สอนโดยการแสดงเป็นแบบอย่าง เป็นวิธีสอนที่ส่งผลอันดีงามต่อการศึกษาอิสลาม เป็นพื้นฐานใน
การศึกษา และมีผลอย่างใหญ่หลวงในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้าน
การยึดมั่น การทำความรักดี คุณธรรมจริยธรรม สังคม และจิตใจ ฯลฯ ท่านนบีมุฮัมมัด เป็นต้นแบบที่
ดียิ่งในการเลียนแบบ โดยมนุษย์ทุกคนต้องปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านนบีมุฮัมมัดเป็นอันดับแรก
รองลงมาก็ปฏิบัติตามแบบฉบับของบรรดาเศาะหาบะฮ์ บรรดาสะลัฟ อัศศอลิหฺที่เจริญรอยตามท่าน
นบีมุฮัมมัด บิดามารดาที่ศอลิหฺ และบรรดาคณาจารย์ ตลอดจนบรรดาสหาย ผู้ที่ศอลิหฺ และผู้ที่เป็น
แบบอย่างที่ดีต้องปฏิบัติตามองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. ต้องมีความอิดลาค (บริสุทธิ์ใจ) เพื่อพระองค์อัลลอฮ์
2. ต้องปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านนบีมุฮัมมัด
3. ต้องปฏิบัติตามสิ่งที่พูด โดยควบคู่ระหว่างคำพูดและการกระทำ
4. รู้สึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
5. ต้องมีความรู้ด้านศาสนาและความรู้ทั่วไป
6. ต้องพยายามเป็นแบบอย่างอิสลามอันสูงส่งทั้งในด้านคำพูดและการกระทำ

การตรึงบียะฮ์ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นวิธีสอนที่ท่านนบีฮัมมัด ได้แสดงออกถึงอิริยาบถของท่าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการพูด การกระทำ และ การยอมรับของท่าน ซึ่งแบบอย่างดังกล่าวเป็นแบบอย่างที่สมบูรณ์ยิ่ง ที่บรรดาเศาะหาบะฮ์ และประชาชาติในยุคหลังนำมาปฏิบัติตาม การสอนโดยการแสดงเป็น แบบอย่างของท่านนบีฮัมมัด เป็นการปฏิบัติให้บรรดาเศาะหาบะฮ์ ได้เห็นและนำไปลอกเลียนแบบ โดยครอบคลุมถึงแบบอย่างด้านอิบาดะฮ์ ชะรีอะฮ์ อัคลาก และสังคม ฯลฯ ทำให้เห็นภาพชัดเจนปรากฏอยู่ตรงหน้าบรรดาเศาะหาบะฮ์ และทำให้พวกเขาเห็นพฤติกรรมและอิริยาบถต่างๆ ของท่านนบีฮัมมัด แล้วจึงนำมาปฏิบัติ ด้วยหลักการและกฎเกณฑ์ที่ถูกต้อง นอกจากนี้ผู้ที่มีหน้าที่เป็นผู้นำก็มีบทบาทอย่างยิ่งในการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา

ยูสุฟ อัล-กีรอฎอวีย์ (2556) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ที่จะตรึงบียะฮ์บุคคลอื่นไว้ว่า จะต้องเป็นผู้ที่ยึดมั่นในอิสลาม มีความรู้ทั้งในเรื่องทฤษฎีและการปฏิบัติมีอากิเดฮ์ที่มั่นคง มีบุคลิกที่สามารถเป็นแบบอย่างได้ใน ทุกแง่มุมของชีวิต เคารพักดีต่ออัลลอฮ์ ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นตามบทบัญญัติของอิสลามที่ได้สั่งสอนไว้ และเข้าใจใจถึงลักษณะเฉพาะของประชาชาติหรือบุคคล โดยมีความมุ่งมั่นว่า การตรึงบียะฮ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ จะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะปรับปรุงแก้ไขสภาพของบุคคลให้ไปสู่ความเป็นประชาชาติที่ดีและถูกต้องที่สุด ซึ่งการตรึงบียะฮ์ที่มีมาตรฐานและคุณภาพนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นกลไกในการสร้างภาวะผู้นำของผู้ถูกรับบียะฮ์

อับดุลลอฮ์ นาซิหฺ อุลวาน (2551:175) ได้กล่าวถึงการตรึงบียะฮ์ด้วย การเป็นแบบอย่างที่ดีไว้ว่า การเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นวิธีการตรึงบียะฮ์ที่มีประสิทธิภาพที่สุด ในการอบรมขัดเกลาเด็กให้ดีหรือไม่ดีนั้น ถ้ามีรูบียะฮ์นั้นเป็นบุคคลที่เที่ยงตรง ซื่อสัตย์ มีศีลธรรม มีคุณธรรม และมีความบริสุทธิ์ เด็กก็จะถูกล่อล่อมให้อยู่ในเป้าหมายความซื่อตรง ซื่อสัตย์ มีศีลธรรม มีคุณธรรม และมีความบริสุทธิ์ แต่ถ้ามีรูบียะฮ์นั้นเป็น คนไม่ซื่อตรง หลอกลวง ทำผิดศีลธรรม ตระหนี่ ซี้ซลาด หรือเห็นแก่ตัว เด็กก็จะถูกล่อล่อมให้ เป็นคนโกหก ไม่ซื่อสัตย์ ทุจริตคดโกง ทำผิดศีลธรรม ซี้ซลาด และเห็นแก่ตัว

ดังนั้น การตรึงบียะฮ์ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี จึงเป็นวิธีการ ตรึงบียะฮ์ที่ผู้ถูกรับบียะฮ์ ได้สังเกต ใฝ่ดู และพิจารณามูรูบียะฮ์ผ่านการกระทำหรือ สิ่งอื่น ๆ ที่สามารถสังเกตได้ วิธีการตรึงบียะฮ์ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดีนับว่าเป็น วิธีการตรึงบียะฮ์ที่ได้ผลมากที่สุดวิธีหนึ่ง เพราะเป็นวิธีการที่สังเกตได้ง่าย ทั้งด้านการพูด การกระทำ และอื่น ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ถูกรับบียะฮ์ สามารถพบเจอในคุณลักษณะของผู้ถูกรับบียะฮ์ ทั้งที่เจตนาตรึงบียะฮ์ และผู้ถูกรับบียะฮ์สังเกตและพบเห็นด้วยตัวเอง การตรึงบียะฮ์ด้วยเป็นแบบอย่างที่ดีจึงเป็นเป้าหมายสำคัญในการตรึงบียะฮ์ทุกระดับ เพราะการตรึงบียะฮ์บุคคลจะ

สำเร็จหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ ลักษณะของมูร้อบเบีย หากมูร้อบเบียเป็นบุคคลที่เที่ยงตรง ซื่อสัตย์ มีศีลธรรม มีคุณธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีผู้ถูกตรึงบียะฮ์ก็จะถูกหล่อหลอมให้อยู่ในหนทางแห่งความซื่อตรง ซื่อสัตย์มีศีลธรรม และคุณธรรม แต่ถ้ามูร้อบเบียเป็นคนไม่ ซื่อตรง หลอกลวง ทำผิดศีลธรรม ตระหนี่ ซี้ซัลาด หรือเห็นแก่ตัว ผู้ถูกตรึงบียะฮ์ก็จะถูกหล่อหลอมให้เป็นคนโกหก ไม่ซื่อสัตย์ ทุจริต คดโกง ทำผิดศีลธรรม ซี้ซัลาด และเห็นแก่ตัว ดังนั้นการตรึงบียะฮ์ด้วยวิธีการนี้จึงนับว่าแบบอย่างและวิธีการแสดงออก ของมูร้อบเบียในทุกอิริยาบถก็คือ วิธีการตรึงบียะฮ์ด้วยวิธีการนี้นั่นเอง

3. การตรึงบียะฮ์ด้วยการสนทนา

ฮอบรี นภากรและเกาซร์ อีซา (2551:25) ได้กล่าวถึงการตรึงบียะฮ์ของ ท่านนบี ด้วยวิธีการการตรึงบียะฮ์โดยใช้การสนทนาซึ่งประกอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การตรึงบียะฮ์ด้วยการสนทนาโดยการเล่าเรื่องต่างๆ ให้ผู้ถูกตรึงบียะฮ์ฟัง นับว่าการตรึงบียะฮ์ด้วยวิธีการดังกล่าวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะทำให้ผู้ถูกตรึงบียะฮ์มีความตื่นตัวและคิดตาม และถือว่าเป็นวิธีการสำคัญในลำดับต้น ๆ ใน การให้ข้อคิดแก่ผู้ถูกตรึงบียะฮ์ เพราะธรรมชาติของบุคคลที่ถูกตรึงบียะฮ์จะชอบฟัง ชอบความสนุกตื่นเต้นเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ท่านนบี มีเรื่องเล่าที่น่าสนใจมากมาย และเรื่องเล่าที่ท่านนบี นำมาเล่า นั้น ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องเล่าที่เป็นความจริงในอดีต ไม่ใช่มาจากที่ท่านปรัมปรา ซึ่งเรื่องที่ท่านนบี นำมาเล่าเพื่อตรึงบียะฮ์นั้น ล้วนเป็นเรื่องราวที่สามารถตรึงบียะฮ์บุคคลให้มีหัวใจที่มั่นคง

2. การตรึงบียะฮ์ด้วยการสนทนาโดยการสื่อสารกับผู้ถูกตรึงบียะฮ์โดยตรง นับว่าการตรึงบียะฮ์ด้วยวิธีการนี้เป็นการให้ความคิดแก่ผู้ถูกตรึงบียะฮ์ โดยผู้ตรึงบียะฮ์จะเรียบเรียงข้อมูลให้ผู้ถูกตรึงบียะฮ์ฟัง เพื่อให้ได้จดจำและทำความเข้าใจกับ ข้อมูลดังกล่าว ซึ่งท่านนบีได้ใช้วิธีการนี้ โดยท่านได้เริ่มกล่าวก่อนที่จะตรึงบียะฮ์ว่า “ฉันจะสอนเธอไม่กี่คำ...” และท่านนบี ก็จะตรึงบียะฮ์ในสิ่งที่มีประโยชน์ ไม่ยาว และไม่น่าเบื่อ ซึ่งการตรึงบียะฮ์แบบนี้ ตรงกับธรรมชาติของผู้ถูกตรึงบียะฮ์ที่ไม่ต้องการฟัง เรื่องราวที่ยาว แต่ต้องการฟังเรื่องราวที่กระชับและเข้าใจง่าย

3. การตรึงบียะฮ์ด้วยการสนทนาโดยเลือกสนทนาตามวัยของผู้ถูกตรึงบียะฮ์ ซึ่งการตรึงบียะฮ์โดยวิธีการนี้เป็นการตรึงบียะฮ์โดยคำนึงถึงวัยและความเข้าใจของผู้ถูกตรึงบียะฮ์เป็นหลัก

Abdu Al-Rahman Al-Khalawee (1984) ได้กล่าวไว้ว่า การสนทนา คือการที่บุคคลสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายร่วมกันพูดคุยในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยวิธีการถามตอบ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็น

เรื่องเดียวกันหรือเป้าหมายเดียวกัน ผลัดเปลี่ยนการอภิปรายกระทั่งทราบถึงผลลัพธ์กันทั้งสองฝ่าย ไม่มีฝ่ายใดพอใจและยอมรับซึ่งกันและกัน แต่ผู้ฟังจะได้รับบทเรียนและนำมาเป็นจุดยืนให้กับตัวของเขาเอง การสนทนามีอิทธิพลอย่างสูงต่อตัวผู้ฟังหรือผู้อ่านที่ติดตามเนื้อหาอย่างตั้งใจและจริงจัง การสนทนามีหลายวิธีการ อาทิเช่น

1. การนำเสนอเรื่องราวในชีวิตจริง ที่คู่กรณีสนทนาโต้ตอบกัน ชวนให้ผู้ฟังและผู้อ่านสนใจที่จะติดตามความคืบหน้าและผลลัพธ์ของทั้งสองฝ่าย
2. นำเสนอเรื่องราวที่ส่งเสริมให้ผู้อ่านและผู้ฟังติดตามไป เพื่อที่จะได้รู้ถึงผลลัพธ์ในตอนสุดท้าย การสนทนาด้วยวิธีการนี้จะทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกเบื่อหน่าย
3. นำเสนอเรื่องราวที่ปลุกเร้าความรู้สึกภายในจิตใจ ที่จะช่วยให้เกิด แบบอย่างอันงดงาม และแนวความคิดที่ลุ่มลึก
4. นำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นจริงของมนุษย์ สภาพการณ์ที่กลุ่มชนผู้ศรัทธาได้สถาปนาขึ้น เพราะจะเกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อวิถีทางในการดำเนินชีวิต วิธีการสนทนาที่มีอยู่ในอัลกุรอานและอัซซุนนะฮฺ

Abdu Al-Rahman Al-Khalawee (1984) ได้กล่าวถึง ผลลัพธ์ในการตรึงปิยะฮฺด้วยการสนทนาไว้ว่า สามารถตรึงปิยะฮฺบุคคลให้มีคุณลักษณะ ต่อไปนี้

1. นำพาหัวใจให้ตอบรับคำเชิญชวนของอัลกุรอานพร้อมกับใคร่ครวญถึง ความหมาย
2. ส่งผลต่อความรู้สึกในจิตใจของผู้ถูกตรึงปิยะฮฺ
3. มีผลต่อการกำหนดทิศทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติที่สอดคล้องกับอัลกุรอาน
4. ทำให้ผู้ถูกตรึงปิยะฮฺรู้สึกถึงความมีเกียรติกับตำแหน่งที่อัลลอฮฺ ได้มอบให้ และรู้สึกภาคภูมิใจกับการได้เป็นผู้ศรัทธาต่อพระองค์

ยุทธนา เกื้อกุล (2551: 18-19) ได้แบ่งวิธีการตรึงปิยะฮฺของการ สนทนาของ ท่านนบี ไว้ดังต่อไปนี้

1. วิธีสอนแบบสนทนาและอภิปรายเป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยการสนทนาโต้ตอบระหว่างฝ่ายหนึ่งกับอีกฝ่ายหนึ่ง โดยฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่ในการพูด ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งมีหน้าที่ฟังเป็นการสนทนาที่สร้างความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างกัน ห่างไกลจากคำพูดที่ต้องใช้ อารมณ์การข่มขู่ และการขัดแย้ง และผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของการสนทนาที่ปรากฏใน อัลกุรอานและหะดีษออกเป็น 4 ประเภทคือ

- 1.1 การสนทนาโดยการปฏิบัติตามหลักศาสนา
- 1.2 การสนทนาที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะต่าง ๆ
- 1.3 การสนทนาโดยการเล่าเรื่อง
- 1.4 การสนทนาโดยการโต้เถียง เพื่อยืนยันด้วยหลักฐาน

2. วิธีการตรึงบียะฮ์ด้วยการสนทนาโดยใช้วิธีการการตักเตือนและชี้แนะ ในโอกาสและสถานการณ์ต่าง ๆ เนื่องจากอิสลามเป็นศาสนาแห่งการตักเตือน โดยเป็นการตักเตือนให้ปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม และละเว้นความชั่ว การตักเตือนมีประโยชน์อย่างใหญ่หลวงในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะมนุษย์ทุกคนหลีกเลี่ยงไม่พ้นกับการกระทำผิดและการหลงลืม ในหะดีษของท่านนบีมุฮัมมัด ส่วนใหญ่แล้วจะมุ่งเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับ การอบรมสั่งสอนและการตักเตือนประชาชาติของท่าน ดังคำภีร์อัลกุรอานที่เป็นข้อ ตักเตือนสำหรับมนุษยชาติท่านนบีมุฮัมมัด จะใช้โอกาสและเวลาที่เหมาะสมในการตักเตือน เพื่อต้องการให้พวกเขาได้รับฟังข้อตักเตือนอย่างตั้งใจและไม่รู้สึกเบื่อหน่าย การตักเตือนที่ดีต้องไม่ใช่เวลานานเกินไป ต้องสอดคล้องกับเวลาและสถานการณ์มีเนื้อหาที่หลากหลาย ใช้สำนวนโวหารที่ชัดเจนเข้าถึงจิตใจของผู้ฟัง และต้องมีความรู้อย่างถ่องแท้ ในเรื่องที่จะตักเตือน

3. วิธีการตรึงบียะฮ์ด้วยการสนทนาโดยใช้คำถาม/การถามตอบ เป็นวิธีสอนที่ท่านนบีมุฮัมมัด ได้ถามบรรดาเศาะหาบะฮ์ ในสิ่งที่ท่านต้องการนำเสนอ และแจ้งให้ทราบถึงเรื่องราวต่าง ๆ และในขณะเดียวกัน บางครั้งก็เป็นคำถามที่เกิดขึ้นจาก บรรดาเศาะหาบะฮ์ ที่ได้ถามท่าน เพื่อต้องการทราบความรู้บางสิ่งบางอย่างที่พวกเขาอยากรู้ท่านนบีมุฮัมมัดได้ใช้วิธีสอนโดยการตั้งคำถามเพื่อต้องการให้บรรดา เศาะหาบะฮ์ได้คิดและไตร่ตรอง และได้ทราบถึงสิ่งที่พวกเขายังไม่รู้เป็นวิธีสอนที่ พัฒนากระบวนการคิด และพูดในเวลาเดียวกัน โดยท่านนบีมุฮัมมัด จะตั้งคำถาม ตามระดับสติปัญญาของบรรดาเศาะหาบะฮ์ โดยไม่ทำให้พวกเขารู้สึกลำบากใจใน การศึกษาหาความรู้และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

Abdu Al-Rahman Al-Khalawee (1984) ได้กล่าวไว้ว่าการสนทนา โดยการอุปมาอุปมัย หรือการเปรียบเทียบ เป็นวิธีสอนที่ท่านนบีมุฮัมมัด ได้ใช้สอน บรรดาเศาะหาบะฮ์ เพื่อยกตัวอย่างเปรียบเทียบและอุปมาสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งให้ เข้าใจได้ง่ายและมีความชัดเจนมากขึ้นและส่งผลอันดีงามต่อจิตใจ ทำให้เกิดความรู้สึกว่าอยู่ใกล้และสัมผัสได้การเปรียบเทียบของท่านนบีมุฮัมมัด ส่วนใหญ่จะเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมนุษย์เช่น การส่งเสริมและสนับสนุนให้บริจาคทาน ห่างไกลจากการนินทาว่าร้าย ศึกษาหาความรู้ และความรักและความเมตตาระหว่างพี่น้องมุสลิม ฯลฯ เป็นการเปรียบเทียบให้

ผู้ฟังเห็นภาพอย่างชัดเจน และมีความละเอียดในแต่ละสิ่งไม่ว่าจะเป็นสิ่ง เล็กหรือสิ่งใหญ่ ทำให้ผู้ฟังจดจำได้ง่าย และสามารถเผยแพร่ต่อไปได้

Abdu Al-Rahman Al-Khalawee (1984) ได้กล่าวถึงการสนทนาโดย การเล่าเรื่องไว้ว่าเป็นวิธีสอนที่ท่านนบีมุฮัมมัด ได้นำเรื่องเล่าในอดีตมาเล่าให้บรรดา เศาะหาบะฮ์ ได้รับฟัง โดยเป็นเรื่องเล่าที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของประชาชาติในอดีต ประวัติของบรรดานบีและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อเป็นคติสอนใจ ทางนำแห่งชีวิต และชี้เข้าสู่แนวทางที่ดี การเล่าเรื่องทำให้ผู้หมัดใจผู้อ่านและดึงดูดใจผู้ฟัง น่าติดตามและไม่เบื่อหน่าย และมีอิทธิพลอย่างสูงต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตของมนุษย์

ยูธนา เกอกุล (2550: 191) ได้กล่าวถึง การตรึงบียะฮ์ด้วยการหยอกล้อว่าเป็นเทคนิคการสอนที่ท่านนบีมุฮัมมัด ได้หยอกล้อบรรดาเศาะหาบะฮ์ ใน การอบรมสั่งสอน เพื่อให้บรรยากาศการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความสนุกสนาน เพลิดเพลินและมีความสุข ท่านนบีมุฮัมมัด ได้หยอกล้อถึงเรื่องที่เป็นความจริง เท่านั้นและจะหยอกล้อตามโอกาสต่าง ๆ ที่เหมาะสม ดังที่ท่านได้หยอกล้ออุมัร เกี่ยวกับความเศร้าโศกเสียใจที่นภของเขาคือได้ตายจากไป หรืออาจจะเป็นการหยอกล้อ ชายคนหนึ่งที่มาขออุฐูเพื่อขนสิ่งของสัมภาระของเขา การหยอกล้อดังกล่าวก็เพื่อคลาย ความโศกเศร้าและเสียใจ และทำให้จิตใจมีชีวิตชีวาขึ้น

ยูธนา เกอกุล (2550: 191-192) ได้กล่าวถึง การตรึงบียะฮ์ด้วยการ สาบานยืนยันว่า เป็นเทคนิคการสอนที่ท่านนบีมุฮัมมัด ได้สาบานยืนยันในสิ่งที่ท่านได้ นำเสนอแก่บรรดาเศาะหาบะฮ์ เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อย้ำเตือนให้คิดและไตร่ตรองใน สิ่งที่ท่านได้สาบาน ดังที่ท่านสาบานเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการให้สละมาระหว่างกัน เพื่อทำให้เกิดความรักและความปรองดอง และการสาบานว่าอิมานของบ่าวจะไม่สมบูรณ์ จนกว่าเขาจะรักพี่น้องของเขาเท่ากับตัวของเขาเอง

อับดุลลอฮ์ นาซิหฺ อุสวาน (2553) ได้กล่าวถึงการสนทนากับผู้ถูกตรึงบียะฮ์ว่า มีแบบอย่างในอัลกุรอานมากมายถึงการสนทนาเพื่อตักเตือนผู้ถูกตรึงบียะฮ์ ซึ่งวิธีการที่มีประสิทธิภาพ วิธีหนึ่งในการอบรมเด็กให้มีศรัทธา และเตรียมพร้อมเด็กใน ด้านศีลธรรม ด้านจิตใจและทางสังคม นั่นคือ การฝึกอบรมด้วยการแนะนำและตักเตือน เพราะผลจากการกระทำดังกล่าวจะทำให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจในธรรมชาติของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีอุปนิสัยที่ดีและสนใจต่อหลักการพื้นฐานของอิสลาม

ยุทธนา เกื้อกุล (2550: 20) ได้กล่าวถึงการตรึงตัวยุทธด้วยการฝึกปฏิบัติให้ เกิดความเคยชินไว้ว่า เป็นวิธีสอนที่มุ่งเน้นภาคปฏิบัติสำหรับทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ เนื่องจากอิสลามไม่ได้มุ่งเน้นเพียงด้านหนึ่งด้านใดระหว่างความรู้และการปฏิบัติ แต่จะมุ่งเน้นทั้งสองอย่างควบคู่กันไป โดยเมื่อเรียนรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว จะต้องนำสิ่งนั้นไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อรับผลตอบแทนจากพระองค์อัลลอฮ์ เกี่ยวกับการงานที่ได้ปฏิบัติผู้วิจัยได้ อ้างหลักฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติของท่านนบีฮัมมัด ให้บรรดาเศาะหาบะฮ์ ดูเป็นแบบอย่าง เช่น การละหมาด และการประกอบพิธีหัจญ์

अबดุลลอฮ์ ซัยน (2555: 87) ได้กล่าวถึงวิธีการ การตรึงตัวยุทธด้วยการสนทนาโดยการดักเตือนห้ามปราม บุคคลที่ทำความผิดว่า วิธีการตรึงตัวยุทธด้วยวิธีการนี้นั้น ต้องตรึงตัวยุทธแบบค่อยเป็นค่อยไป แบบมีขั้นตอน ซึ่งสามารถ สรุปเป็นวิธีการดังต่อไปนี้

1. แจ้งให้ผู้ที่ต้องการจะตรึงตัวยุทธทราบถึงผลที่เขาจะได้รับจากการ เปลี่ยนแปลงตนเองไปในหนทางที่ดีขึ้น นั่นก็คือสรวงสวรรค์ของอัลลอฮ์

2. แจ้งให้พวกเขาได้รู้ ถึงผลแห่งการไม่เปลี่ยนแปลง และยังคงทำความผิดอยู่ว่าจะต้องเข้านรก

3. ห้ามปรามในสิ่งที่ เป็นความผิดที่ยิ่งใหญ่ก่อน และตามด้วยสิ่งที่ เป็นความผิดที่เบากว่า โดยค่อย ๆ ห้ามปรามและแนะนำให้ถอยห่างออกมาทีละเล็กทีละน้อย แบบค่อยเป็นค่อยไป

4. ห้ามปรามอย่างเบ็ดเสร็จให้เด็ดขาดในสิ่งที่ เป็นความผิดทั้งหมด ทั้งความผิดที่ยิ่งใหญ่และความผิดที่เบากว่า ซึ่งบางครั้งการล่าช้าในการห้ามปรามความชั่วช้าให้ออกไปนั้นก็นับเป็น ฮิกมะฮ์อย่างหนึ่งในการตรึงตัวยุทธ เพราะบางทีการห้ามปรามโดยทันทีอาจไม่มีความ เหมาะสมอยู่เลย จึงควรมีการวางแผนเพื่อทำการตรึงตัวยุทธในช่วงเวลาที่เหมาะสมมากกว่า ซึ่งหากผู้ตรึงตัวยุทธได้เล็งเห็นแล้วว่าการล่าช้าในการห้ามปราม การรอคอยให้เวลา และสถานที่ที่เหมาะสม เป็นสิ่งที่ดีกว่าการกระทำโดยทันทีทันใด ย่อมเป็นสิ่งที่อนุมัตให้ทำได้ แต่หากพบว่าหากปล่อยให้ล่าช้าและไม่สามารถปล่อยไว้ได้ การนำเสนอในสิ่งที่ถูกต้อง และตรึงตัวยุทธโดยทันที จึงนับเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ซึ่งในการเลือกวิธีการที่เหมาะสมนั้น ดุลยพินิจของมูร็อบบียจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้น การตรึงตัวยุทธด้วยการฝึกให้เกิดความเคยชิน แบบค่อยเป็นค่อยไป เป็นวิธีการตรึงตัวยุทธที่ ใช้การกระทำอย่างสม่ำเสมอ หรือการฮิสติกอมะฮ์ ในภาษาอาหรับนั่นเอง สำหรับการใช่วิธีการตรึงตัวยุทธด้วยวิธีการนี้นั้น แบ่งได้เป็นสองอย่าง นั่นคือ การปรับแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยการให้ลด ละเลิก ในสิ่งที่ต้องห้าม และค่อย ๆ ทำ ผีกัดจนเคยชิน ในสิ่งที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติ และเป็นการกระทำโดยซ้ำ ๆ เป็นประจำ จนกระทั่งสามารถจดจำ

วิธีการได้และเคยชินจนกลายเป็นวิถีในชีวิตประจำวันในที่สุด ซึ่งการตรึงบียะฮ์โดยวิธีการนี้ มีทั้ง บทบัญญัติจากอัลลอฮ์ที่ได้ส่งมายังมนุษย์ ผ่านท่านนบี และการฝึกบุคคลที่สามารถพบเห็นการตรึงบียะฮ์โดยวิธีการนี้แล้วประสบความสำเร็จ ได้แก่ การฝึกในเรื่องของการดูอา การละหมาด กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น

4. การตรึงบียะฮ์ด้วยการลงโทษ

อับดุลลอฮ์ นาซิห อุลวาน (2553: 227) ได้กล่าวถึงการลงโทษเด็กไว้ว่า การลงโทษเด็กเป็นการลงโทษโดยพ่อแม่หรือผู้ที่ให้การศึกษอบรม ในแง่ของปริมาณ คุณภาพและวิธีการนั้น ต่างกันกับที่ใช้สำหรับคนทั่วไป การลงโทษควรจะเป็นมาตรการขั้นสุดท้ายในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็ก ท่านอิหม่ามอัล-ฆะซาลีได้กล่าวว่า “พ่อแม่ หรือผู้ที่ให้การศึกษอบรม เปรียบเสมือนกับนายแพทย์ ซึ่งจะไม่รักษาคนไข้ทุกคนด้วยวิธีหรือตัวยาอันเดียวกัน แต่จะ รักษาไปตามอาการเจ็บป่วยของคนไข้แต่ละคนที่แตกต่างกัน”

การลงโทษเด็กตามวิธีการของอิสลามมีดังนี้

1. ปฏิบัติกับเด็กอย่างสุภาพอ่อนโยนและมีความเมตตา ท่านนบีได้กล่าวถึงการปฏิบัติกับเด็กอย่างสุภาพอ่อนโยนและมีความเมตตาไว้ว่า “จงอ่อนโยน และหลีกเลี่ยงความรุนแรง และความหยาบคาย”

2. พิจารณาในธรรมชาติของเด็กที่จะต้องถูกลงโทษ เด็กนั้นมีความฉลาด มีความยืดหยุ่น และการตอบสนองที่แตกต่างกัน อารมณ์ของพวกเขาก็มีความแปรปรวนที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเจียบขริม รักสงบ การยึดถือทางสายกลาง หงุดหงิด ชี้กัวงล รวมถึงการมีอารมณ์ที่ดุเดือดรุนแรง ลักษณะอารมณ์ ทั้งหมดนี้ถูกกำหนดจากลักษณะที่ถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม และปัจจัยต่าง ๆ ในการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษา การมองเด็กด้วยสายตาที่แสดงถึงความไม่พอใจนั้น เพียงพอที่จะหยุดและขัดเกลาพวกเขา เด็กบางคนอาจต้องใช้การว่ากล่าวตักเตือนซึ่งเป็นการลงโทษอย่างหนึ่ง ผู้ให้การอบรมอาจต้องใช้ไม้เรียวหากพูดกันดี ๆ แล้วไม่เกิดผลในทางที่ดีขึ้นเลย บรรดานักวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาอิสลามหลายท่านมีความเห็นว่า ผู้ให้การศึกษอบรมนั้นไม่ควรใช้วิธีการทำโทษเด็ก ยกเว้นในกรณีที่รุนแรงจริง ๆ และต้องไม่ตีเด็กนอกจากหลังจากที่ได้ทำการชูและไกล่เกลี่ยแล้ว ซึ่งอาจจะทำให้เกิดผลที่มี ประสิทธิภาพในการขัดเกลาเด็ก และสร้างระเบียบแก่เขาทางด้านจริยธรรมและจิตใจ ในหนังสือ อัลมุกออดิมะฮ์ของท่านอิบนิ คอลดูน กล่าวว่า ความรุนแรงมากเกินไปจะทำให้เด็กคุ้นเคยกับความเฉื่อยชา ซ้ำซาก และหลีกเลี่ยงไปจากความจำเป็นของชีวิต ท่าน

ได้กล่าวไว้ว่า “คนที่ถูกเลี้ยงดูด้วยความรุนแรงและการบีบบังคับ ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียน หรือคนรับใช้ ความอับอายจะเข้าเกาะกุมเขา ทำให้เขาไม่มีความหวังในชีวิต เฉื่อยชา และเกียจคร้าน มันจะผลักดันให้เขาเป็นคนโกหก เจ้าเล่ห์เพทุบายเพราะกลัวว่าจะมีมืออื่นเข้ามาปราบเขา มันจะกล่อมกล่าให้เขาเป็นคนที่มึนเมา เหลี่ยม ปลิ้นปล้อน หลอกลวง ซึ่งจะกลายเป็นนิสัยและพฤติกรรมประจำตัว และจะทำลายความเป็นมนุษย์ของเขา

ดังนั้น การตรึงบิยะฮุดด้วยการลงโทษ เป็นการตรึงบิยะฮุดที่ใช้วิธีการตำหนิ การตี การภาคทัณฑ์ หรือให้บำเพ็ญประโยชน์ นับเป็นวิธีการตรึงบิยะฮุด ที่มูร็อบบิยะฮุดส่วนใหญ่ ลงความเห็นว่าการตรึงบิยะฮุดวิธีการสุดท้ายที่นำมาใช้ ซึ่งในการตรึงบิยะฮุดด้วย วิธีการนี้นั้น ต้องเป็นการกระทำด้วยความเมตตาและต้องเข้าใจธรรมชาติของผู้ที่ถูกลงโทษ โดยที่ไม่มีอคติใด ๆ กับผู้ที่มีมูร็อบบิยะฮุดต้องลงโทษ และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ไม่ว่าจะลงโทษด้วยวิธีการใด สิ่งสำคัญที่มูร็อบบิยะฮุดควรตระหนักก็คือ การแสดงให้เห็นให้ผู้ที่ถูกลงโทษได้ทราบถึงความรู้สึก ห่วงใย และหวังดีของมูร็อบบิยะฮุดที่อยากให้ผู้ถูกตรึงบิยะฮุดเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

การศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส จากการค้นคว้าทางเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่า มีเอกสารงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

ดวงกมล วงศ์ศรีหัส (2541) ได้วิจัย เรื่อง การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนและวัดบางชัน อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี การศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษานักเรียนที่มีปัญหาปรับตัวในครอบครัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนวัดบางชัน อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน ชีวประวัติและบันทึกประจำวันสังคมมิติ แบบสำรวจและแบบสอบถาม แบบทดสอบและระเบียบสนทนา ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปรับตัวในครอบครัวของนักเรียนมีสาเหตุมาจากนักเรียนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำ และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่ดี สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับสมาชิกในครอบครัวและสามารถเผชิญกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ระวีวรรณ คำสม (2541) ได้วิจัย เรื่อง ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม โดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2541 ผลการวิจัยพบว่า หลังจากรับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัยนักเรียน กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และหลังจากรับการฝึกฝนพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ราตรี เหล่าหะเกียรติ (2541) ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้คือ เพื่อสำรวจการจัดกิจกรรมโฮมรูม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งสร้างรูปแบบและคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัย คือ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่ง ข้อมูลซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 จำนวน 187 คน จาก 13 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ คือ แบบสอบถามการจัดกิจกรรมโฮมรูมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ลักษณะการจัดกิจกรรมโฮมรูมโดยทั่ว ๆ ไป และตอนที่ 2 ลักษณะการจัดกิจกรรมโฮมรูมในช่วงเวลาโฮมรูม เมื่อรวบรวมแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดย คำนวณค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต่าง ๆ ยังจัดกิจกรรมโฮมรูมในรูปแบบต่าง ๆ กัน ทั้งในเรื่องของเวลา การวางโครงการ วิธีดำเนินการ และการติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรม แต่ส่วนใหญ่พบว่า การจัดกิจกรรมโฮมรูมจะจัดในเวลาเช้าก่อนเข้าเรียนคาบที่ 1 โดยใช้เวลา 20 - 30 นาที คณะกรรมการที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้นจะเป็นผู้วางแผนการจัดกิจกรรม โฮมรูมอย่างสม่ำเสมอทุกปี และเป็นผู้ติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรมโฮมรูม วัตถุประสงค์และเนื้อหาของการจัดกิจกรรมโฮมรูมครอบคลุมการแนะแนว ในด้านการศึกษาส่วนตัวและการปรับตัวในสังคม วิธีการที่ใช้ในกิจกรรมจะเป็นการบรรยาย แต่เห็นว่าควรนำวิธีการหลาย ๆ อย่าง เช่น การอภิปรายกลุ่มกิจกรรมกลุ่มการแนะแนวหมู่ รวมทั้งการนำสื่ออุปกรณ์มาใช้ในกิจกรรม ทั้งอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการกิจกรรม

โฮมรูมก็แสดงความต้องการที่จะให้มีการปรับปรุงกิจกรรมโฮมรูมให้เป็นระบบ มีคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม และจัดเวลาให้เพียงพอในการทำกิจกรรม

บุญนา ศรีลาดเลา (2546) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแดนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแดนดง จังหวัดบุรีรัมย์ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแดนดงพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ตามกรอบ 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และ 5) การส่งต่อนักเรียน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือการวางแผนการปฏิบัติตามแผน การสังเกตและการสะท้อนผล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาแบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกประจำวัน แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจ แบบติดตามการปฏิบัติงานและแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์ข้อมูลยึดหลักสามเส้า และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแดนดงพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ มีการดำเนินงานตามกรอบ 5 ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย 4 ขั้นตอนไม่แตกต่างกัน

กัลยา อินปาน (2548) ได้วิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขั้นการเตรียมการและการวางแผนการดำเนินงานมีการดำเนินงานในระดับมาก โดยรายการที่มีความถี่สูงสุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพร้อมบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ขั้นการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีความถี่สูงสุด คือ จัดกิจกรรมโฮมรูมสม่ำเสมอ ขั้นการกำกับติดตามประเมินผล และรายงานมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีความถี่สูงสุดคือประเมินคุณภาพนักเรียนหลังการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขั้นการเตรียมการและการวางแผนดำเนินงานมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลางและรายการที่มีความถี่สูงสุดคือขาดบุคลากรที่มีทักษะในการวิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียน ขั้นการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย รายการที่มีความถี่สูงสุด คือ งบประมาณในการจัดอบรมหรือ

ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมไม่เพียงพอ ขันการกำกับติดตามประเมินผลและแรงงานมีปัญหา การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยและรายการที่มีความถี่สูงสุดคือการส่งรายงานการสรุปผลของครูที่ปรึกษาและหัวหน้าระดับชั้นล่าช้า

บัวเครือ โพชัย (2548) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีปัญหาการดำเนินงาน อันดับแรก คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่การส่งต่อและการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ส่วนปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 จำแนกตามระดับชั้นโดยรวมและรายด้านมีปัญหาการดำเนินงานแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กล่าวโดยสรุปคือ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่คิดค้นกันขึ้นมานั้น เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต จึงจำเป็นที่ทุกโรงเรียน ในฐานะหน่วยงานต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียน และแก้วิกฤติสังคม จึงควรนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียนอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ข้อมูลประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูประจำชั้นของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2559 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 52 โรงเรียน มีจำนวนประชากรซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 100 คน ครูผู้สอนและครูประจำชั้นจำนวน 3,205 คน รวมกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน 3,305 คน แยกตามอำเภอ และขนาดของโรงเรียน

3.1.2 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น และครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2559 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส จำนวน 360 คน จากประชากรทั้งหมด 3,305 คน ได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมด 370 ชุด โดยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และกลุ่มที่ 2 เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวน จากทั้งหมด 23 โรงเรียน รวมประชากรทั้ง 2 กลุ่มเป็น 360 คน ได้ส่งแบบสอบถามไป 370 ชุด ประชากรได้ตอบแบบสอบถามและส่งคืน จำนวน 360 คน คิดเป็นร้อยละ 97.29 และไม่ส่งคืน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนข้อมูลขนาดของโรงเรียน ประชากรผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส

อำเภอ	โรงเรียน			จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวนครู
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก		
1. เมือง	1	4	6	22	706
2. ยี่งอ	-	4	4	16	415
3. บาเจาะ	-	3	5	15	345
4. รือเสาะ	-	3	2	9	251
5. ศรีสาคร	-	1	-	2	81
6. ตากใบ	-	1	3	8	156
7. สุไหโกลก	1	-	1	4	196
8. สุไหปาตี	-	-	2	3	48
9. แวง	1	1	1	5	221
10. สุคีริน	-	-	-	-	-
11. ระแงะ	2	1	2	10	615
12. จะแนะ	-	-	-	-	-
13. เจาะไอร้อง	1	-	2	6	171
รวม	6	18	28	100	3,205
รวมทั้งหมด	52			3,305	

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนเอกชนในระบบ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส(2559)

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชากรโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส มีจำนวนทั้งหมด 52 โรงเรียน จำแนกเป็นขนาดใหญ่ 6 โรงเรียน ขนาดกลาง 18 โรงเรียน และขนาดเล็ก 28 โรงเรียน ตามลำดับ

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น และครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2559 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส จำนวน 360 คน จากประชากรทั้งหมด 3,305 คน ซึ่งการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างนี้ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สูตรของ Taro Yamane กำหนดค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (Yamane, 1967 : 886-887 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 284 และสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546 : 141)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
N คือ ขนาดประชากร
e คือ คลาดคลาดเคลื่อน .05

แทนค่าสูตร

$$n = \frac{3305}{1 + 3305(.05)^2}$$

$$n = \frac{3305}{9.2625}$$

$$n = 356.82$$

3.2.2 การเลือกสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 360 คน โดยสุ่มจากครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำแนกเป็นครูผู้สอนและครูประจำชั้น สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นตัวแทนโรงเรียนของแต่ละขนาดในแต่ละอำเภอ โดยแยกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 5 โรงเรียน ขนาดกลาง 8 โรงเรียน และขนาดเล็ก 10 โรงเรียน รวมทั้งหมดเป็น 23 โรงเรียน จำนวนครูทั้งหมด 314 คน ผู้บริหารโรงเรียนละ 2 คน รวมเป็น 46 คน รวมทั้งสิ้นเป็น 360 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ครูประจำชั้น	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ครูประจำชั้น
ขนาดใหญ่	12	4	992	10	5	91
ขนาดกลาง	36	18	1,284	16	8	117
ขนาดเล็ก	52	28	929	20	10	83
รวมทั้งสิ้น	100	50	3,205	46	23	291

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนเอกชนในระบบ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนครราชสีมา (2559)

3.2 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลครั้งเดียวแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

3.3.1 แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส ปีการศึกษา 2559 ซึ่งแบ่งประเด็นคำถามออกเป็น 5 ด้านต่าง ๆ คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและการพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ที่ได้สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

3.3.2 การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) การสร้างแบบสอบถาม

1.1) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากแบบวัดและประเมินผล รวมทั้งตัวอย่างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2) กำหนดขอบเขตที่ต้องการสร้างแบบสอบถาม

1.3) สร้างแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ และตรวจสอบการใช้ภาษา ความครอบคลุมสมบูรณ์แบบของแบบสอบถาม และการสื่อความหมาย ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาได้ตัดข้อคำถามบางข้อที่ไม่สอดคล้องกับนิยาม พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยาม

1.4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ หลังจากนั้นได้หาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อคำถามหรือนิยามของแต่ละข้อ (Item Objective Congruence Index :IOC) โดยตรวจสอบข้อคำถาม ประกอบด้วย ด้านการใช้ภาษา ด้านเนื้อหา ด้านวัตถุประสงค์ประเมิผลหรือวิจัย เพื่อพิจารณา จำนวน 3 คน และต้องได้ค่า IOC ≥ 0.50 ขึ้นไป ถ้าต่ำกว่านั้นผู้วิจัยจะต้องนำมาปรับปรุง (พิสนุ พงศรี, 2549 : 138-140) พิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

จากการตรวจสอบค่า IOC พบว่า ข้อคำถามทุกข้อได้ค่า IOC เกิน 0.5 ยกเว้น 3 ข้อ ที่ได้ค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ซึ่งได้ถูกตัดออกจากการวิจัย

1.5) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากร จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งจากการหาค่าความเชื่อมั่นในงานวิจัย ได้ค่าความเชื่อมั่น .99 และตรวจสอบความสอดคล้องภายในด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 204 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 125-126)

1.6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว จากนั้นได้จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำเรื่องขอหนังสือรับรองและหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา ไปยังโรงเรียนเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม รวมทั้งเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง

ในส่วนการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 370 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 360 ฉบับ และตรวจสอบเป็นฉบับสมบูรณ์จำนวน 360 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.29 ของแบบสอบถาม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

3.5.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ การวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ตอนที่ 1 คำนวณค่าร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการวิจัย

ตอนที่ 2 กำหนดคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแสดงระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ของครอนบาค (Cronbach. 1990: 126-127 อ้างถึงในดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหิม, 2548: 82) โดยกำหนดคะแนนและความหมายของแต่ละช่วงคะแนนเฉลี่ยไว้ตาม เกณฑ์วิเคราะห์ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	ผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	ผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับมาก
2.50-3.49	หมายถึง	ผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	ผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	ผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended questionnaire) เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วนำมาจัดกลุ่มประกอบการอภิปรายผล

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

3.6.1 หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของข้อความกับประเด็นหลักที่ศึกษา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.6.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแต่ละข้อในแบบสอบถาม
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

3.6.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูล

3.6.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$SD = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	x	แทน	คะแนนแต่ละข้อ
	\bar{x}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.6.5 ทาค่าทดสอบ F-test

โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Anova) โดยใช้สูตร

$$F = \frac{S_1^2}{S_2^2}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของที (t-Distribution)
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน โดยมีเนื้อหาสาระรายละเอียดดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน

4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอ

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม (t-test)
F	แทน	สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม (F-test)
p-value	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับของค่านัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 ข้อมูลประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และครูประจำชั้นของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2559 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 52 โรงเรียน มีจำนวนประชากรซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 100 คน ครูผู้สอนและครูประจำชั้นจำนวน 3,205 คน รวมกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน 3,305 คน แยกตามอำเภอ และขนาดของโรงเรียน

4.2.2 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและครูประจำชั้น ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2559 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส จำนวน 360 คน จากประชากรทั้งหมด 3,305 คน ได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมด 370 ชุด โดยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และกลุ่มที่ 2 เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวน จากทั้งหมด 23 โรงเรียน รวมประชากรทั้ง 2 กลุ่มเป็น 360 คน ได้ส่งแบบสอบถามไป 370 ชุด ประชากรได้ตอบแบบสอบถามและได้ส่งคืนกลับมา จำนวน 360 คน คิดเป็นร้อยละ 97.29 และไม่ส่งคืน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70

4.2.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส จำนวน 52 โรงเรียน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	85	23.6
หญิง	275	76.4
รวม	360	100.0
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	30	8.3
30 - 40 ปี	76	21.1
41 - 50 ปี	168	46.7
มากกว่า 50 ปี	86	23.9
รวม	360	100.0

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	2.5
ปริญญาตรี	315	87.5
ปริญญาโท	35	9.7
ปริญญาเอก	1	3.0
รวม	360	100.0
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1 - 5 ปี	45	12.5
6 - 10 ปี	119	33.1
11 - 15 ปี	128	35.6
16 ปีขึ้นไป	68	18.9
รวม	360	100.0
5. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	108	30.0
ขนาดกลาง	143	39.7
ขนาดใหญ่	109	30.3
รวม	360	100.0

จากตารางที่ 7 แสดงข้อมูลทั่วไปของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำนวน 23 โรงเรียน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า บุคลากรผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 และเพศหญิงมีจำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 76.4

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 อายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 อายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 และอายุมากกว่า 50 ปี มีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ระดับปริญญาตรี มีจำนวน 315 คน คิดเป็นร้อยละ 87.5 ระดับปริญญาโท มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 ระดับปริญญาเอก มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1-5 ปี มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 มีประสบการณ์ระหว่าง 6-10 ปี มีจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 มีประสบการณ์ระหว่าง 11-15 ปี มีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 และมีประสบการณ์ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9

เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ผู้ตอบแบบสอบถามทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ทำงานในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ขนาดกลางมีจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 ขนาดใหญ่มีจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อแนวทางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อนักเรียน

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.31	0.94	ปานกลาง	4
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.49	0.33	มาก	2
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3.51	0.84	มาก	1
4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	3.34	0.96	ปานกลาง	3
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	3.15	0.96	ปานกลาง	5
ผลเฉลี่ยรวม	3.36	0.81	ปานกลาง	

จากตารางที่ 8 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาสทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D = 0.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนวิสัยทัศน์ มีระดับความดีเห็นมากที่สุด คือ ($\bar{X} = 3.51$, S.D = 0.84) รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.49$, S.D = 0.33) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ($\bar{X} = 3.34$, S.D = 0.96) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.31$, S.D = 0.94) และ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 3.15$, S.D = 0.96) ตามลำดับ

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผลปรากฏดังนี้
ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	\bar{x}	S.D	ระดับ	อันดับ
1. มีการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.44	1.01	ปานกลาง	3
2. ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทางด้านความสามารถด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว	3.05	1.01	ปานกลาง	8
3. เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป	3.03	1.01	ปานกลาง	10
4. การศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา	3.13	.94	ปานกลาง	7
5. การรวบรวมข้อมูลนักเรียนเพิ่มเติมจากผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน	3.21	.89	ปานกลาง	5
6. ผู้บริหารได้นิเทศ ติดตามผลเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ	3.30	1.01	ปานกลาง	5
7. ผู้บริหารได้ประเมินคุณภาพภายในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยภาคการศึกษาละครั้ง	3.46	1.00	ปานกลาง	2
8. ครูผู้สอนและผู้บริหารได้นำปัญหา อุปสรรคการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาปรับปรุงแก้ไข	3.44	.82	ปานกลาง	4
9. ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.05	1.00	ปานกลาง	9
10. การบันทึกและรายงานผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.01	.75	มาก	1
ผลเฉลี่ยรวม	3.31	0.94	ปานกลาง	

จากตารางที่ 9 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.31$, S.D = 0.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “การบันทึกและรายงานผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล” มีการดำเนินงานมากที่สุด ($\bar{x} = 4.01$, S.D = .75) และน้อยที่สุด คือ “เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป” ($\bar{x} = 3.03$, S.D = 1.01)

4.3.2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

อิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียน ผลปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 10 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียน

ด้านการคัดกรองนักเรียน	\bar{x}	S.D	ระดับ	อันดับ
1. ครูผู้สอนและผู้บริหารได้ติดตามผล และประเมินผลนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาอย่างใกล้ชิด	3.18	1.00	ปานกลาง	9
2. การคัดกรองนักเรียนใช้วิธีที่หลากหลาย	3.38	.96	ปานกลาง	8
3. มีการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	3.39	.98	ปานกลาง	7
4. การประชุมผู้ปกครองเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจน	2.99	1.1	ปานกลาง	10
5. ข้อมูลการคัดกรองนักเรียนถือเป็นความลับ ไม่ให้นักเรียนรู้ว่าตนจัดอยู่ในกลุ่มใด	3.78	.80	มาก	1
6. การจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนระดับสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบัน และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ	3.52	.87	มาก	6
7. สถานศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนโดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา	3.75	.76	มาก	3
8. สถานศึกษาจัดทำสารสนเทศเกณฑ์การคัดกรองโดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา	3.76	.76	มาก	2

ตารางที่ 10 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด
นราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียน (ต่อ)

ด้านการคัดกรองนักเรียน	\bar{X}	S.D	ระดับ	อันดับ
9. สถานศึกษาได้ออกแบบเครื่องมือคัดกรองนักเรียน ออกเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา	3.60	.83	มาก	4
10. ครูผู้สอนและผู้บริหารได้ติดตามผล และประเมินผล นักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาอย่างใกล้ชิด	3.53	.94	มาก	5
ผลเฉลี่ยรวม	3.49	0.33	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$, S.D = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “ข้อมูลการคัดกรองนักเรียนถือเป็นความลับ ไม่ให้นักเรียนรู้ว่าตนจัดอยู่ในกลุ่มใด” มีการดำเนินงานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.01$, S.D = .75) และน้อยที่สุด คือ “การประชุมผู้ปกครองเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจน” ($\bar{X} = 2.99$, S.D = 1.1)

4.3.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการส่งเสริมและการพัฒนานักเรียน ได้ผลดังนี้
ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส
ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน

ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน	\bar{X}	S.D	ระดับ	อันดับ
1.การวางแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมและการจัดประชุม ผู้ปกครองนักเรียน	3.23	1.1	ปานกลาง	8
2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนโดยให้นักเรียนและผู้ปกครอง มีส่วนร่วม	3.42	.83	ปานกลาง	6
3. พุดคุยให้คำปรึกษาเบื้องต้นและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร	3.84	.76	มาก	2
4. การจัดตั้งชมรม/กลุ่มตามความสนใจของนักเรียน	3.16	1.00	ปานกลาง	9
5. การจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำสัปดาห์	3.80	.72	มาก	4
6. การเสริมสร้างความสามารถพิเศษของนักเรียนที่เหมาะสม ตามศักยภาพ	3.78	.76	มาก	5
7. การสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรม	3.86	.64	มาก	1
8. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียน	2.91	1.03	ปานกลาง	10
9. สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม	3.26	.86	ปานกลาง	7
10. ส่งเสริมการเรียนการสอนอิสลามแบบใหม่ๆ เช่น การ ใช้อีเล็กทรอนิกส์ในคาบอ่านอัลกุรอาน	3.81	.75	มาก	3
ผลเฉลี่ยรวม	3.51	0.84	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.51$ S.D = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “การสำรวจความต้องการ
ของนักเรียนในการจัดกิจกรรม” มีการดำเนินงานมากที่สุด ($\bar{X} = 3.86$, S.D = .64) และน้อยที่สุด
คือ “ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียน” ($\bar{X} = 2.91$, S.D = 1.03)

4.3.4 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ผลปรากฏดังนี้ ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส
ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข

ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	\bar{X}	S.D	ระดับ	อันดับ
1. จัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียน	3.09	.95	ปานกลาง	10
2. เยี่ยมบ้านนักเรียนอยู่เสมอเพื่อคอยติดตามช่วยเหลือ	3.22	.90	ปานกลาง	8
3. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ตนเองถนัด	3.45	.89	ปานกลาง	3
๔. จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหา	3.35	.96	ปานกลาง	5
5. เยี่ยมบ้านนักเรียนอยู่เสมอเพื่อคอยติดตามช่วยเหลือ	3.48	.94	ปานกลาง	2
6. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ตนเองถนัด	3.26	1.02	ปานกลาง	7
7. การนำวิชาอิสลามที่เรียนมานำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้	3.20	1.03	ปานกลาง	9
8. นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นจากการเรียนอิสลามในชีวิตประจำวัน	3.30	.95	ปานกลาง	6
9. ปลุกฝังให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการอ่าน อัลกรุอันตั้งแต่เล็ก ๆ และให้รักที่จะค้นคว้าและเรียนอิสลาม	3.66	.83	มาก	1
10. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ตนเองถนัด	3.43	1.1	ปานกลาง	4
ผลเฉลี่ยรวม	3.34	0.96	ปานกลาง	6

จากตารางที่ 12 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันและแก้ไขในภาพรวมอยู่ในปานกลาง ($\bar{X}=3.34$ S.D =0.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “ปลุกฝังให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการอ่านอัลกรุอันตั้งแต่เล็ก ๆ และให้นักเรียนรักที่จะค้นคว้าและเรียนอิสลาม” มีการดำเนินงานมากที่สุด ($\bar{X}=3.66$, S.D = .83) และน้อยที่สุด “จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน” ($\bar{X}=3.09$, S.D = .95)

4.3.5 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการส่งต่อนักเรียน ผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส
ด้านการส่งต่อนักเรียน

ด้านการส่งต่อนักเรียน	\bar{X}	S.D	ระดับ	อันดับ
1. การแยกนักเรียนที่มีความชัดเจนครูให้ความสำคัญ ใน การส่งต่อ	3.62	.76	มาก	2
2. การประสานงานกับครูที่ช่วยเหลือนักเรียน ภายใน โรงเรียน	3.22	1.04	ปานกลาง	5
3. การส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนเพื่อการ ช่วยเหลือนักเรียน	2.74	1.13	ปานกลาง	9
4. การชี้แจงให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบในการส่งต่อ	3.28	.78	ปานกลาง	4
5. มีการบันทึกการส่งต่อไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการ ช่วยเหลือนักเรียนต่อไป	2.57	.92	ปานกลาง	10
6. บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครู แนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการซึ่งเป็นการส่ง ต่อภายนอก	3.63	1.1	มาก	1
7. การส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเมื่อ โรงเรียนไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้	2.92	.99	ปานกลาง	8
8. ครูผู้สอนและผู้บริหารทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียน ถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	3.01	.99	ปานกลาง	6
9. ครูผู้สอนและผู้บริหารปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งต่อ นักเรียนด้วยความจริงใจ	2.99	1.1	ปานกลาง	7
10. คณะครูร่วมกันพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อ การส่งต่อภายนอก	3.48	.74	ปานกลาง	3
ผลเฉลี่ยรวม	3.15	0.96	ปานกลาง	

จากตารางที่ 13 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการส่งต่อนักเรียน ภาพรวมอยู่ในปานกลาง ($\bar{X}=3.15$ S.D =0.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการซึ่งเป็นการส่งต่อภายนอก” มีการดำเนินงานมากที่สุด ($\bar{X}=3.63$, S.D =1.1) และน้อยที่สุด “มีการบันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป” ($\bar{X}=3.09$, S.D = .95)

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน

4.4.1 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ ดังนี้

การดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	เพศ				t-test	P-value
	ชาย (N=211)		หญิง (N=238)			
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.40	.439	3.29	.32	1.91*	.02
2 การคัดกรองนักเรียน	3.52	.44	3.49	.47	2.39	.48
3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3.54	.44	3.50	.45	.37	.84
4 การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	3.43	.51	3.31	.50	.63	.74
5 การส่งต่อนักเรียน	3.24	.39	3.12	.47	.23	.16
ผลเฉลี่ยรวม	3.43	0.44	3.34	0.44	1.11	0.44

*p \leq .05

จากตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนครราชสีมา เมื่อจำแนกตามเพศที่ต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านการคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนด้านป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขและด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่าไม่มีนัยทางสถิติ

4.4.2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุ ดังนี้

การดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	อายุ								F-test	p- value
	ต่ำกว่า 30 ปี (N=125)		31-40 ปี (N=199)		41-50 ปี (N=113)		มากกว่า 50 ปี(N=12)			
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
1 การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	3.34	.25	3.35	.38	3.29	.34	3.32	.33	.80	.50
2 การคัดกรอง นักเรียน	3.35	.43	3.62	.51	3.49	.44	3.41	.47	3.89*	.01
3 การส่งเสริมและ พัฒนานักเรียน	3.45	.34	3.61	.41	3.51	.43	3.45	.55	1.89	.13
4 การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข	3.23	.43	3.48	.53	3.34	.51	3.27	.47	2.82*	.04
5 การส่งต่อนักเรียน	2.99	.31	3.21	.40	3.14	.50	3.14	.44	1.94	.12
ผลเฉลี่ยรวม	3.27	0.35	3.45	0.45	3.35	0.44	3.32	0.45	2.27	0.16

*p ≤ 0.05

จากตารางที่ 15 พบว่าผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส เมื่อจำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ในด้านการคัดกรองนักเรียนและการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข จำแนกตามอายุมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังตารางที่ 16-17

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นรายคู่

อายุ		ต่ำกว่า30ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	มากกว่า 50 ปี
	\bar{x}	3.35	3.62	3.49	3.41
ต่ำกว่า 30 ปี	3.35		.27	.14	.06
31-40 ปี	3.62			.13	.21*
41-50 ปี	3.49				.08
มากกว่า 50 ปี	3.41				

*p ≤ .05

จากตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ได้แก่ กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 50 ปี และกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข เป็นรายคู่

อายุ		ต่ำกว่า 30 ปี	31-40ปี	41-50ปี	มากกว่า 50 ปี
	\bar{x}	3.23	3.48	3.34	3.27
ต่ำกว่า30ปี	3.23		-.25*	.11	.04
31-40ปี	3.48			.14	.21
41-50ปี	3.34				.07
มาก50ปี	3.27				

*p \leq .05

จากตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปีและกลุ่มอายุ ระหว่าง 31-40 ปี

4.4.3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายด้านและผลเฉลี่ยรวมปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามระดับการศึกษา ดังนี้

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการศึกษา								F-test	p-value
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (N=8)		ปริญญาตรี (N=344)		ปริญญาโท (N=83)		ปริญญาเอก (N=14)			
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.34	.34	3.31	.34	3.31	.39	3.60	.31	.27	.85
2 การคัดกรองนักเรียน	3.07	.62	3.49	.46	3.58	.45	3.90	.28	3.29*	.02
3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3.29	.45	3.51	.45	3.55	.45	4.00	.26	1.21	.30
4 การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	2.88	.73	3.35	.47	3.42	.61	3.70	.22	3.09*	.03
5 การส่งต่อนักเรียน	2.80	.60	3.14	.44	3.20	.47	3.50	.22	2.14	.09
ผลเฉลี่ยรวม	3.08	0.55	3.37	0.43	3.41	0.48	3.74	.26	2.00	0.26

*p ≤ .05

จากตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ในด้านการคัดกรองนักเรียนและการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข จำแนกตามระดับการศึกษามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังตารางที่ 16-17

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา		ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญา ตรี	ปริญญา โท	ปริญญา เอก
	\bar{x}	3.07	3.49	3.58	3.90
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.07		.42	.51	.83*
ปริญญาตรี	3.49			.09	.41
ปริญญาโท	3.58				.32
ปริญญาเอก	3.90				

*p < .05

จากตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและกลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
	\bar{x}	2.88	3.35	3.42	3.70
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2.88		.47	.54	.82*
ปริญญาตรี	3.35			.07	.35
ปริญญาโท	3.42				.28
ปริญญาเอก	3.70				

*p < .05

จากตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และกลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

4.4.4 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานเป็นรายด้านและผลเฉลี่ยรวม ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ดังนี้

การดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ประสบการณ์ในการทำงาน								F- test	p- value
	1-5 ปี (N=132)		6-10 ปี (N=195)		11-15 ปี (N=109)		16 ปีขึ้นไป (N=13)			
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
1 การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	3.42	.31	3.34	.35	3.27	.34	3.28	.32	2.67	.05
2 การคัดกรอง นักเรียน	3.60	.50	3.53	.46	3.48	.42	3.35	.50	3.24*	.02
3 การส่งเสริมและ พัฒนานักเรียน	3.57	.36	3.52	.50	3.50	.40	3.45	.48	.73	.53
4 การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข	3.58	.53	3.36	.49	3.33	.50	3.20	.46	5.5*	.01
5 การส่งต่อนักเรียน	3.14	.49	3.16	.41	3.15	.46	3.11	.49	.19	.91
ผลเฉลี่ยรวม	3.46	0.44	3.38	0.44	3.35	0.42	3.28	0.45	2.47	0.30

*p ≤ .05

จากตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน โดยภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส การคัดกรองนักเรียนและการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังตารางที่ 19-20

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียน เป็นรายคู่

ประสบการณ์		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป
ในการทำงาน	\bar{x}	3.60	3.53	3.48	3.35
1-5 ปี	3.60		.07	.12	.25*
6-10 ปี	3.53			.05	.18
11-15 ปี	3.48				.13
16 ปีขึ้นไป	3.35				

*p ≤ .05

จากตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ของการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรอง
นักเรียน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน พบว่า คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ได้แก่ กลุ่มอายุระหว่าง 1-5 ปีและกลุ่มอายุระหว่าง 16 ปี ขึ้นไป

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความแตกต่างขนาดของโรงเรียนที่มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันช่วยเหลือ
และแก้ไข เป็นรายคู่

ประสบการณ์		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป
ในการทำงาน	\bar{x}	3.58	3.36	3.33	3.20
1-5 ปี	3.58		.22	.25	.38*
6-10 ปี	3.36			.03	.16
11-15 ปี	3.33				.13
16 ปีขึ้นไป	3.20				

*p ≤ .05

จากตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ได้แก่ กลุ่มอายุระหว่าง 1-5 ปีและกลุ่มอายุระหว่าง 16 ปีขึ้นไป

4.4.5 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามขนาดของโรงเรียน รวมปรากฏผลดังนี้
ตารางที่ 24 เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ขนาดของโรงเรียน						F-test	p-value
	ขนาดเล็ก (N=168)		ขนาดกลาง (N=157)		ขนาดใหญ่ (N=124)			
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.28	.32	3.31	.34	3.34	.35	.77*	.04*
2 การคัดกรองนักเรียน	3.56	.46	3.49	.47	3.41	.45	2.60	.08
3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3.58	.44	3.45	.41	3.51	.50	2.66	.07
4 การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	3.41	.56	3.36	.49	3.26	.45	2.69	.07
5 การส่งต่อนักเรียน	3.87	.35	3.26	.43	3.27	.48	34.99*	.00*
ผลเฉลี่ยรวม	3.54	0.43	3.37	0.43	3.36	0.45	8.74	.05

*p < .05

จากตารางที่ 24 พบว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด

นราธิวาสในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งต่อนักเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.05 จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบความแตกต่างขนาดของโรงเรียนที่มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	3.88	-	-.04	-.17*
ขนาดกลาง	3.92		-	-.13
ขนาดใหญ่	4.05			-

*p ≤ .05

จากตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กและกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบความแตกต่างขนาดของโรงเรียนที่มีการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการส่งต่อนักเรียน เป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียน	\bar{x}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก	3.84	-	-.10	-.22*
ขนาดกลาง	3.94		-	-.12
ขนาดใหญ่	4.06			-

*p ≤ .05

จากตารางที่ 26 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กและกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่

4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส แจกแจงตามความถี่ มีผลปรากฏดังนี้

4.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส แจกแจงตามความถี่ มีผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 27 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ	ความถี่
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	
1 ครูที่ปรึกษาควรเรียกนักเรียนมาคุยเป็นรายบุคคลมาพูดคุยซักถามปัญหาหรือคุยเรื่องทั่วไปเพื่อที่จะทำความรู้จักกับนักเรียนให้มากขึ้น	13
2 ครูควรที่จะเป็นเทรนเนอร์ให้กับนักเรียนในเรื่องที่ครูถนัด	9
3 ครูสามารถให้คำปรึกษากับนักเรียนได้ทุกครั้งเวลานักเรียนมีปัญหา	7
4 รู้จักเป็นรายบุคคลโดยการสังเกตและเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลในคาบสอนและรู้จักนักเรียนทั้งหมดที่สอน	5
5 มีการบันทึกข้อมูล สังเกต สัมภาษณ์ เยี่ยมบ้านนักเรียน ศึกษาข้อมูล สอบถามผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้รู้ปัญหาต่างๆ และทำการจัดเก็บเป็นแฟ้มข้อมูล	4
ด้านการคัดกรองนักเรียน	
1 ครูไม่ควรคัดกรองนักเรียนในครั้งแรกที่พบกับนักเรียน	14
2 ควรที่จะคัดกรองตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียน ไข่มุมแบ่งตามความพึงพอใจของครู	11
3 มีการคัดกรองนักเรียนแต่ไม่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ	2
4 การคัดกรองนักเรียนโดยการสังเกตจากห้องเรียนและนอกห้องเรียน	2

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ	ความถี่
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	
1 ควรที่จะส่งเสริมให้ตรงตามความถนัดของนักเรียน	11
2 ควรสังเกตนักเรียนเวลาอยู่กับครูว่านักเรียนมีแววหรือมีความถนัดในเรื่องไหนจะได้ส่งเสริมให้ถูกทาง	8
3 ควรจัดกลุ่มพูดคุย และติดตามพฤติกรรมนักเรียนทุกครั้ง พร้อมทั้งบันทึกเก็บไว้เป็นข้อมูล	7
4 มีการจัดระบบการทำงานให้เข้มแข็งและมีความสามัคคีกัน ไม่ว่าจะเป็ฝ่ายปกครองหรือ ฝ่ายพัฒนาบุคลิกภาพของโรงเรียน	5
5 มีการสนับสนุนการพัฒนานักเรียนในหลายๆด้านให้เหมาะสมกับนักเรียน	4
6 ควรจัดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนได้ใช้ความคิดของตนเองในการแก้ไขปัญหา	2
ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	
1 ควรที่จะติดตามนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของตนตลอดเวลาและให้การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขเมื่อเห็นว่านักเรียนอยู่ภาวะที่เสี่ยง	12
2 สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันเวลา เมื่อสังเกตว่านักเรียนอยู่ในกลุ่มผิดปกติควรมีการติดตามอย่างใกล้ชิด	8
ด้านการส่งต่อนักเรียน	
1 ก่อนที่จะส่งต่อนักเรียนควรเรียกมาก่อนเพื่อชี้แจงเหตุที่ส่งต่อเพราะอะไร	11
2 ควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบและทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิด	8
3 หากมีการส่งต่อภายนอกให้เลือกสถานที่ ที่อำนวยความสะดวกให้กับทุกฝ่าย	5
4 โรงเรียนควรตรวจสอบและศึกษาข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่จะส่งต่อนักเรียนให้ละเอียดและรอบคอบ	3
5 โรงเรียนควรทำความเข้าใจถึงแนวทางความต้องการของโรงเรียนให้แก่ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่จะส่งต่อนักเรียนให้เข้าใจอย่างแท้จริง	2

จากตารางที่ 27 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สรุปลำดับความถี่แต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อเสนอแนะที่ถูกสะท้อนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การที่จะรู้จักนักเรียนให้มาก ครูที่ปรึกษาควรเรียกนักเรียนมาคุยเป็นรายบุคคล มาพูดคุยซักถามปัญหาหรือคุยเรื่องทั่วไปเพื่อที่จะทำความรู้จักกับนักเรียนให้มากขึ้น ครูควรที่จะเป็นเพื่อนสนิทให้กับนักเรียนในเรื่องที่ครูนัด สามารถให้คำปรึกษากับนักเรียนได้เวลานักเรียนมีปัญหา ครูที่จะสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ข้อเสนอแนะที่ถูกสะท้อน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูไม่ควรคัดกรองนักเรียนในครั้งแรกที่พบกับนักเรียน เพราะตอนนั้นอาจไม่ใช่พฤติกรรมจริงๆของนักเรียน ควรที่จะคัดกรองตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียน ใช้ไม่แบ่งตามความพึงพอใจของครู

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน ข้อเสนอแนะที่ถูกสะท้อน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ควรที่จะส่งเสริมให้ตรงตามความถนัดของนักเรียน ควรสังเกตนักเรียนเวลาอยู่กับครูว่านักเรียนมีแววหรือมีความถนัดในเรื่องไหนจะได้ส่งเสริมถูกทาง เพื่อให้นักเรียนได้รู้ตัวเอง เพราะบางครั้งนักเรียนยังไม่รู้ว่าตัวเองถนัดอะไร เมื่อเลือกในสิ่งที่ตนเองไม่ถนัดทำให้เสียเวลาในการเรียน ควรจัดกลุ่มพูดคุย และติดตามพฤติกรรมนักเรียนทุกครั้ง พร้อมทั้งบันทึกเก็บไว้เป็นข้อมูล

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ข้อเสนอแนะที่ถูกสะท้อน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูควรที่จะติดตามนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของตนตลอดเวลา และให้การป้องกันและแก้ไข เมื่อเห็นว่านักเรียนอยู่ในภาวะที่เสี่ยง และสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันเวลา เมื่อสังเกตว่านักเรียนอยู่ในกลุ่มผิดปกติควรมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาจจะให้ผู้ปกครองช่วยติดตามพฤติกรรมของนักเรียนเวลาที่อยู่ ไม่ว่าจะเป็นการคบเพื่อน การอยู่ร่วมกันในสังคม

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ข้อเสนอแนะที่ถูกสะท้อน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ก่อนที่จะส่งต่อนักเรียนควรเรียกนักเรียนมาคุยก่อนเพื่อชี้แจงเหตุที่ส่งต่อเพราะอะไร ควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบและทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิด และควรขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเพราะเขาน่าจะรู้จักนักเรียนดีกว่าครู หากมีการส่งต่อภายนอกให้เลือกสถานที่ ที่อำนวยความสะดวกให้กับทุกฝ่าย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส ในบทสุดท้ายนี้เป็นการนำเสนอผลสรุปภาพรวมจากการศึกษาตั้งแต่วัตถุประสงค์ การวิจัย คำถามในการวิจัย ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ รายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิจัยนี้ ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และครูประจำชั้นของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2559 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 52 โรงเรียน มีจำนวนประชากรซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 100 คน ครูผู้สอนและครูประจำชั้นจำนวน 3,205 คน รวมกลุ่มประชากรทั้งสิ้นจำนวน 3,305 คน แยกตามอำเภอ และขนาดของโรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้พื้นที่อำเภอเป็นเกณฑ์ในการกำหนดสัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความคิดเห็นของครูต่อดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส และ 3) เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended questionnaire) เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

การสร้างเครื่องมือวิจัย

1) การสร้างแบบสอบถาม เริ่มจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แล้วกำหนดขอบเขตประเด็นข้อคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย จากนั้นจึงร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมสมบูรณ์แบบของแบบสอบถาม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะอาจารย์ที่ปรึกษา

2) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติของตัวแปรที่ศึกษา (Item Objective Congruence Index :IOC) ใช้เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากร จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการตรวจสอบความสอดคล้องภายในด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นพบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 ซึ่งถือว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว จัดพิมพ์เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา และผู้วิจัยประสานเครือข่ายครูและผู้บริหารขอความร่วมมือครูในการตอบแบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ประกอบด้วย การวิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบด้วยค่าทดสอบเอฟ (f-test) ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น ทำการวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายเหมือนกัน แล้วนำมาจัดกลุ่มประกอบการอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัย

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาสมีข้อค้นพบสำคัญ ดังต่อไปนี้

5.1.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส พบว่า ในโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = .81) ซึ่งด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้านจำแนกเป็นรายข้อมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = .94) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาสเรียงจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบันทึกและรายงานผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .75) และการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = 1.01) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49, S.D = 0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาสเรียงจากมากไปหาน้อยคือ ข้อมูลการคัดกรองนักเรียนถือเป็นความลับ ให้นักเรียนเรียนรู้ว่าตนจัดอยู่ในกลุ่มใด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.78, S.D = .80$) และการประชุมผู้ปกครองเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 2.99, S.D = 1.1$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51, S.D = 0.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาสเรียงจากมากไปหาน้อยคือ การสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.86, S.D = .64$) และผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียน ($\bar{X} = 2.91, S.D = 1.03$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

4. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันและแก้ไข ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34, S.D = .96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาสเรียงจากมากไปหาน้อยคือ ปลุกฝังให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการอ่านอัลกุรอานตั้งแต่เล็กๆ และให้นักเรียนรักที่จะค้นคว้าและเรียนอิสลาม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.66, S.D = .83$) และจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน ($\bar{X} = 3.09, S.D = .95$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

5. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการส่งต่อนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15, S.D = .96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาสเรียงจากมากไปหาน้อยคือ บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก โดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการซึ่งเป็นการส่งต่อภายนอก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.63, S.D = 1.1$) และมีการบันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 2.57, S.D = .92$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

5.1.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาสจำแนกตามเพศ อายุ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือจำแนกตาม เพศ อายุ นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า

1. เพศ ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .02 ส่วนในด้านการคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขและด้านการส่งต่อ นักเรียนพบว่าไม่มีนัยทางสถิติ

2. อายุ ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด นราธิวาส ในด้านการคัดกรองนักเรียนและการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข จำแนกตามอายุมีความ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏผล ดังนี้

ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 มี 1 คู่ได้แก่ กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 50 ปี และกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี

ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่ต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 30ปี และกลุ่มอายุ ระหว่าง 31-40 ปี

3. ระดับการศึกษา ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามจังหวัดนราธิวาส ในด้านการคัดกรองนักเรียนและการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข จำแนกตาม ระดับการศึกษามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการ

ของเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังนี้

ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ได้แก่ กลุ่มที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและกลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ได้แก่ กลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และกลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

4. ประสิทธิภาพในการทำงาน ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส การคัดกรองนักเรียนและการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข จำแนกตามประสิทธิภาพในการทำงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังนี้

ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกตามประสิทธิภาพในการทำงานเป็นรายคู่ คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ได้แก่ กลุ่มอายุระหว่าง 1-5 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 16 ปีขึ้นไป

ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข จำแนกตามประสิทธิภาพในการทำงานเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ได้แก่ กลุ่มอายุระหว่าง 1-5 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 16 ปีขึ้นไป

4. ขนาดของโรงเรียน ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาสในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งต่อนักเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.05 จึงได้ทำการทดสอบด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่ต่างกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กและกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่

ด้านการส่งต่อนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ คู่ที่ต่างกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 คู่ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กและกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่

5.1.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อเสนอแนะที่ถูกสะท้อน การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือการที่จะรู้จักนักเรียนให้มาก ครูที่ปรึกษาควรเรียกนักเรียนมาคุยเป็นรายบุคคล มาพูดคุยซักถามปัญหาหรือคุยเรื่องต่างๆไปเพื่อที่จะทำความรู้จักกับนักเรียนให้มากขึ้น ครูควรที่จะเป็นทรนเนอร์ให้กับนักเรียนในเรื่องที่ครูถนัด สามารถให้คำปรึกษากับนักเรียนได้เวลานักเรียนมีปัญหา ควรที่จะสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ข้อเสนอแนะที่ถูกสะท้อน การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูไม่ควรคัดกรองนักเรียนในครั้งแรกที่พบกับนักเรียนเพราะตอนนั้นอาจไม่ใช่พฤติกรรมจริงๆของนักเรียน ควรที่จะคัดกรองตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียน ไข่ไม่แบ่งตามความพึงพอใจของครู

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน ข้อเสนอแนะที่ถูกสะท้อน การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ควรที่จะส่งเสริมให้ตรงตามความถนัดของนักเรียน ควรสังเกตนักเรียนเวลาอยู่กับครูว่านักเรียนมีแววหรือมีความถนัดในเรื่องไหนจะได้ส่งเสริมถูกทาง เพื่อให้นักเรียนได้รู้ตัวเอง เพราะบางครั้งนักเรียนยังไม่ว่าตัวเองถนัดอะไร เมื่อเลือกไปในทางที่ตนเองไม่ถนัดทำให้เสียเวลาในการเรียน ควรจัดกลุ่มพูดคุย และติดตามพฤติกรรมนักเรียนทุกครั้ง พร้อมทั้งบันทึกเก็บไว้เป็นข้อมูล

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ข้อเสนอแนะที่ถูกสะท้อน การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือครูควรที่จะติดตามนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของตนตลอดเวลา และให้การป้องกันและแก้ไข เมื่อเห็นว่านักเรียนอยู่ในภาวะที่เสี่ยง และสามารถแก้ไขปัญหาค้นเวลา เมื่อสังเกตว่านักเรียนอยู่ในกลุ่มผิดปกติควรมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาจจะให้ผู้ปกครองช่วยติดตามพฤติกรรมของนักเรียนเวลาที่อยู่ว่า ไม่จะเป็นการคบเพื่อน การอยู่ร่วมกันในสังคม

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ข้อเสนอแนะที่ถูกละเลย การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ก่อนที่จะส่งต่อนักเรียนควรเรียกมาก่อนเพื่อชี้แจงเหตุที่ส่งต่อเพราะอะไร ควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบและทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิด น่าจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเพราะเขาน่าจะรู้จักนักเรียนดีกว่าครู หากมีการส่งต่อภายนอกให้เลือกสถานที่ที่อำนวยความสะดวกให้กับทุกฝ่าย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา จังหวัดนราธิวาส มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

5.2.1 เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาสจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “การบันทึกและรายงานผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล” มีการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ “เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป” ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นฤมล กองทรัพย์ (2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3” ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่ออยู่ในระดับปานกลาง ($x = 3.05, 3.03, 2.48$ และ 3.03 ตามลำดับ) ที่เป็นเช่นนี้เพราะเนื่องจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากทุกฝ่ายให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง กระบวนการที่ทำให้เกิดความผิดพลาดในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลก็จะ

น้อยไป

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “ข้อมูลการคัดกรองนักเรียนถือเป็นความลับ ไม่ให้นักเรียนรู้ว่าตนจัดอยู่ในกลุ่มใด” มีการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ “การประชุมผู้ปกครองเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจน” ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มีรพะ ดอเลาะ ได้วิจัย เรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ด้านการคัดกรองนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.69$, S.D. = .72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพปัญหามากที่สุด คือ ท่านทำการคัดกรองนักเรียนโดยการพิจารณาข้อมูลนักเรียนจากหลายๆด้าน ($\bar{x} = 3.69$, S.D. = .74) และน้อยที่สุด คือ ท่านมีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนระดับสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบันและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 1.00) ที่เป็นเช่นนี้เพราะระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีกระบวนการดำเนินงานเป็นขั้นตอน และต้องมีส่วนร่วมทุกฝ่ายในการให้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับนักเรียนอันเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปคัดกรองนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน จากการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “การสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรม” มีการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ “ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียน” ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาดาฟี สามะเต๊ะ (2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา” ผลการวิจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ

นักเรียน) ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ทางโรงเรียนมีการจัดประชุมผู้ปกครองเป็นประจำทุกๆภาคเรียน อีกทั้งยังมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประจำทุกวัน รวมถึงครูยังมีการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ ทำให้ได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับนักเรียน

4. ด้านการป้องกันและแก้ไข จากการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันและแก้ไขในภาพรวมอยู่ในปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “จัดปลูกฝังให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการอ่านอัลกุรอานตั้งแต่เล็กๆและให้นักเรียนรักที่จะค้นคว้าและเรียนอิสลาม” มีการดำเนินงานมากที่สุดและน้อยที่สุด “จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤพล กองทรัพย์ (2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3” ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่ออยู่ในระดับปานกลาง ($x = 3.05, 3.03, 2.48$ และ 3.03 ตามลำดับ)) ที่เป็นเช่นนี้เพราะกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันปัญหายังมีไม่มากพอ อีกทั้งครูยังมีการพบปะ พูดคุย สื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับข้อมูลนักเรียนเพื่อการป้องกันปัญหาน้อย จึงไม่สามารถหาวิธีการที่เหมาะสมกับบุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละบุคคลในการแก้ไขปัญหาได้

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการส่งต่อนักเรียน ภาพรวมอยู่ในปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการซึ่งเป็นการส่งต่อภายนอก” มีการดำเนินงานมากที่สุดและ “มีการบันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป” มีการดำเนินงานน้อยที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของบัวเครือ โพชัย (2548) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนมี

การกำหนดนโยบายการดำเนินงานการส่งต่อนักเรียนที่ชัดเจน แต่บางปัญหาที่เป็นปัญหาด้านความซับซ้อนด้านจิตใจ โรงเรียนก็ไม่สามารถแก้ปัญหาเองได้

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ของครู และผู้บริหาร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน

1. ผลการเปรียบเทียบ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเช่นนี้อาจเป็นไม่ได้ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ทั้งนี้เพราะทางโรงเรียนได้มีการสร้างความเข้าใจในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอยู่ตลอด โดยไม่ได้แบ่งแยกหน้าที่การงาน ว่างานไหนเป็นของครูเพศชายหรือครูเพศหญิง แต่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ให้ดูแลนักเรียนเหมือนกันและยังช่วยกันหาหรือแก้ไขปัญหาาร่วมกัน จึงทำให้เพศชายและเพศหญิงมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวม พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า อายุไม่ได้ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากส่วนใหญ่คุ้นเคยกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงทำให้ผู้ที่มีอายุมากหรืออายุน้อย มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกัน ไม่ได้ทำให้มีความคิดและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวม พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้ที่มีประสบการณ์ต่างกัน ก็มีทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน เพราะทางโรงเรียนได้มีการกำหนดนโยบายการช่วยเหลือนักเรียนอยู่ตลอด ทำให้ครูและผู้บริหารมีความเข้าใจที่ตรงกัน ความคิดเห็นจึงไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ที่ระดับการศึกษาต่างกัน พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาจังหวัดนราธิวาส ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกัน ไม่ได้มีผลต่อความคิดในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาจังหวัดนราธิวาส แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนราธิวาสมีจำนวนมาก จึงทำให้มีขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันไป และแต่ละที่มีบริบทที่ไม่เหมือนกันก็ย่อมมีการจัดกิจกรรมระดมแลนักเรียนที่ต่างกันตามความเหมาะสมของโรงเรียน จึงมีความคิดเห็นที่ต่างกันตามขนาดของโรงเรียน

5.3 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนราธิวาส มีประเด็นข้อเสนอแนะจากงานวิจัยในครั้งนี้และข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 ข้อค้นพบจากงานวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ควรวางระบบการดูแลช่วยเหลือที่ชัดเจน เพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติงานของครูและนักเรียน และควรเลือกผู้ดูแลที่เอาใจใส่ต่อนักเรียน เพื่อผลลัพธ์ออกมาดี
- 1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรพาทีมหัวหน้าและทีมปฏิบัติ ศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีการจัดระบบดูแลที่ดีกว่า เพื่อปรับมาใช้กับที่ปฏิบัติอยู่
- 1.3 ผู้บริหารควรจัดสรรสิ่งที่เป็นความสะดวกสบายให้กับครู และนักเรียน เช่น รถโรงเรียน งบประมาณ เพื่อสะดวกต่อการดำเนินของครู และทำให้ไวต่อการปฏิบัติ
- 1.4 ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูผู้ดูแล ติดตามนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน รวมทั้งเสนอแนะแนวทางให้กับนักเรียน
- 1.5 ครูผู้ดูแลควรรู้จักนักเรียนรอบด้าน เช่น ด้านครอบครัว สุขภาพ และด้านการเรียน
- 1.6 ครูผู้ดูแลควรใกล้ชิดกับนักเรียนให้มาก และสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน ในยามที่นักเรียนมีปัญหา หรือต้องการคำปรึกษา
- 1.7 ครูผู้ดูแลควรเข้าถึงนักเรียน เช่น การเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อจะได้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน ที่นอกจากช่วงเวลาที่อยู่โรงเรียน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนารูปแบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ควรมีการศึกษาวิธีการที่ใช้ในการต่อยอดและแก้ปัญหาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานต่อไป

3. ควรมีการเปรียบเทียบสภาพปัญหา และแนวทางดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนระหว่างโรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนเอกชน เพื่อนำผลที่ได้มาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข.กรมสุขภาพจิต,กระทรวงศึกษาธิการ.กรมสามัญศึกษา.2546.คู่มือครู
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่3-ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1-6).
กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2550. แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____ 2560. แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2564. สำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ.
- กรมสุขภาพจิต. 2544. คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: ยูเร็นสอิมเมจกรุ๊ป.
- กรมวิชาการ. 2542. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการแนะแนว. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมสามัญศึกษา. 2544. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ:
การศาสนา.
- ศิริบุญ สุวรรณศิริ และคณะ (2532) การวิจัยประมวลผลโครงการพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม.กรุงเทพ:มูลนิธิอาเซีย
- เจริญผล สุวรรณโชติ. 2542. ทฤษฎีการบริหาร. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- ซอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ.2556. มโนทัศน์การศึกษาในอิสลาม. พิมพ์ครั้งที่ 2มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา
- ซอบรี นภากรและเกอซอร์ อีซา. 2554. ต้นกล้าแห่งอิสลาม. พิมพ์ครั้งที่ 2 พระนครศรีอยุธยา :
สำนักพิมพ์สายสัมพันธ์.
- ธัญสมร คเชนทร์เดชา. 2552. การจัดกิจกรรมโฮมรูมด้วยเทคนิคการคิดหวมกหกไปในการ
ประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 51 สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.

นิเลาะ แวอุเซ็ง. 2559. การจัดการศึกษาในอิสลาม: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

บรรจง บินกาซัน. 2546. บรรพชนอิสลาม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อัลอะมีน.

_____. 2547. เคาะลีฟะฮ์อุมัร อัลฟารูก. กรุงเทพฯ: บริษัทออฟเซ็ทเพรสจำกัด.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. มปป. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.

พนม ลีมาอารีย์. 2548. การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

พรรณพิมล หล่อตระกูล. 2540. การให้บริการในคลินิกคลายเครียด. เอกสารประกอบการอบรมเชิง
ปฏิบัติการ. กรมสุขภาพจิต. กระทรวงสาธารณสุข,

พัชราภรณ์ ดวงชื่น. 2545. คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรหน่วยงาน
สังกัดสภาคริสตจักรในประเทศไทย. มหาวิทยาลัยศิลปากร/กรุงเทพฯ.

พนัส หันนาคินทร์. 2542. ประสบการณ์ในการบริหารบุคลากร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531. วิธีวิจัยทางพฤติกรรมและสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.

พิสนุ พงศ์ศรี. 2549. การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
เทียมฟ้า.

มนูศักดิ์ โต๊ะเถื่อน. 2553. สภาพปัญหาและแนวทางการปลูกฝังอัคลากแก่นักเรียนในโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารและ
การจัดการการศึกษาอิสลาม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ยุทธนา เกื้อกุล. 2550. สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามชายแดนภาคใต้.

ยุสุฟ อัล-กีอรฎอวีย์.2547.ชัยชนะต้องเป็นของอิสลาม. แปลโดย มั่นศูร อับดุลลอฮ กรุงเทพา:

อิสลามิก อะเคเดมี

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. 2556. การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. หาดใหญ่: ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

วิทยากร เชียงกุล. 2550. สภาวะการศึกษาไทย ปี 2549/2550 การแก้ปัญหาและการปฏิรูป การศึกษาอย่างเป็นองค์รวม. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการสถานศึกษา.

วิรัช วิรัชนิการวรรณ. 2545. แนวคิดแลความหมายการบริหารและการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ: สำนักบริการข้อมูลและสารสนเทศ.

วิโรจน์ สารรัตน์. 2545. การบริหาร หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษา และบทวิเคราะห์ องค์การศึกษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่3) กรุงเทพฯ: พิมพ์พิสูทธิ์.

วัชรินทร์ หลิมรัตน์.2555.การจัดการกลยุทธ์ขั้นสูง.กรุงเทพฯ.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2550. การจัดการและพฤติกรรมองค์การ.

สายสมร ยูวนิมิตร. 2545. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการเรียนรู้ การเรียนรู้ของกรมสามัญศึกษา. วารสารวิชาการ ฉบับที่ 20.

สุธี สุทธิสมบุรณ์. 2542. หลักการบริหารเบื้องต้น. กรุงเทพฯ. สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547. แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2552. นโยบายสถานศึกษา 3D. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร.

สมาน รังสิโยภฤกษ์.2542. หลักการบริหารเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 16).

สมพงษ์ เกษมสิน.2546.การบริหาร.กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิชย์.สมาคมศึกษาธิการแห่งประเทศไทย

สมศักดิ์ คงเที่ยง. 2542. หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง

สมาน รังสิโยภุชณ. 2560. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: พิทักษ์อักษร.
สำนักงาน ก.พ.

สมยศ นาวิการ. 2545. การบริหาร. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

สมพงษ์ จิตระดับ และอัญญมณี บุญเชื้อ. 2551. หลักสูตรสิทธิเด็กและการวางแผนท้องถิ่นเพื่อ
เด็กและเยาวชน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส. หนังสือ.

สมพล อินทร์น. 2554. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2557. รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้น
พื้นฐาน (O-NET). สืบค้นเมื่อวันที่ 22 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2560. จาก
<http://www.onetresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/Login.aspx>.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2546. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์สามลดา

อินสอน บังเขียว. 2547. การบริหารงานชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิราบ.

อะหมัด อิบรอฮีมอบูจิน. 2551. การบริหารการจัดการในอิสลาม (Management in Islam).
ฮาเร๊ะ เจ๊ะโดแปลและเรียบเรียง. ปัตตานี: วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อับดุลสุโก ดินอะ.2553. การศึกษาบูรณาการ : แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอิสลาม
สืบค้นจาก <http://www.oknation.net/blog/shukur>

อัปดุลลอฮ์ นาซิหฺ อุลวาน. 2547. จนกว่าเยาวชนมุสลิมจะสำนึก. แปลโดย นัศรุลลอฮ์ ด็อยยิบ.

หาดใหญ่ : อรั-ริชาละห.

อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต. 2548. ปอเนาะอัตลักษณ์ชุมชนชายแดนใต้ (ออนไลน์)

สืบค้นจาก <http://www.tjanews.org>: ศูนย์ข่าวอิศรา สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
ประเทศไทย

วิทยานิพนธ์:

กัญญ์ชลี บุญสอน 2542. ผลของการฝึกสมาธิที่มีผลต่อสุขภาพจิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

กาดาทิ สามะเต๊ะ 2557. การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามจังหวัดยะลา วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
อิสลาม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

การัญญา ณ ลำพูน. 2542. ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวคิดแบบ
วิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยส่วนบุคคลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แก้ว อวนศรี. 2552. การพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยเสือเต้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 4. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

จรินทร์ มณีนุ่ม. 2551. การปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก
กรณีศึกษา: โรงเรียนวัดท่าใหม่. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

- ธนู เพียรพิเศษ.2546.การบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
พานพิทยาคม จังหวัดเชียงราย.วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- นฤมล จามรี.2546.การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึง
ประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย.วิทยานิพนธ์ หลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- บุญหนา ศรีลาดเลา .2546. การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
แดนดงพิทยาคม
- บัวเครือ โพชัย.2548. ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 .สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พีระศักดิ์ ผาณิตบุศย์.2543.ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
หนองบัวพิทยาคาร จังหวัดหนองบัวลาภู. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.สาขาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญศรี นิตยา .2551.สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4.วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- มีรพะ ดอเลาะ 2557.สภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาสภาพปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน วิทยานิพนธ์.สาขาวิชา
การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มูนิเราะห์ สาและอาแระ. 2561. การบริหารโรงเรียนตามหลักการบริหารจัดการที่ดีในอิสลามของ
ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์.
สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ไมชาเร้าะ ขุนรักษ์. 2557.วิธีการดัดบิยะฮุนักเรียนในโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาการ.วิทยานิพนธ์.
สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เรื่องยศ ครองตรี.2550.การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนจุฬารณราช
วิทยาลัย.วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วิจิต รุ่งศรีทอง.2545.การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา.
วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
- วิฑูร วงษ์แหวน.2549.รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนหัตถการราษฎร์รังสฤษดิ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท.วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วีรวรรณ วรสุข.2540.พฤติกรรมและสาเหตุการประพฤติดกฏระเบียบของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอมะเือง จังหวัดขอนแก่น.วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชมาภรณ์ สายวงศ์ปัญญา.2548. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1
วิทยานิพนธ์. คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง”
- สกาเรีย แวโชะ. 2550. แนวโน้มการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ระหว่าง พ.ศ. 2548 - 2558. วิทยานิพนธ์. สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุเทพ พรหมรักษา.2552.สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
พนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9.วิทยานิพนธ์
หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สมพงษ์ แก้วอาจ.2547.การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่จัดการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1-5.วิทยานิพนธ์
หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สุภาพ อัยยะ.2552 .สภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1.วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สุธิตา ทับทิมทอง.2550.การศึกษาแนวทางการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา.วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สมัคร ชันชุมพล.2548.สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการ
ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2.วิทยานิพนธ์
หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.

สมพร ไชยแสง .2547.การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1.วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

อรทัย สุวารีย์.2547.การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์
อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อะหมัด หลีสันมะหมัด.2555. การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อำเภอ
สิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต1 วิทยานิพนธ์ ค.ม.
การบริหารการศึกษา.สงขลา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

บทความภาษาไทย:

ซิดดิก อาลี และ ดลมนรรัตน์ บากา. 2555. วิวัฒนาการการเรียนการสอนอิสลามศึกษาของ
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย, วารสาร AL-
NUR บัณฑิตวิทยาลัย, 7(13), 55-64.

นิตยา คะเนนิล และ วาโร เฟ็งสวัสต์ .2559.พัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย ปีที่8 ฉบับที่2

มัสลิน มะหะมะ. 2550. กว่าจะมาถึงวันนี้. วารสารฉบับพิเศษ เนื่องในโอกาสวันเปิดป้าย
มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา: มิตรภาพ.

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก

*Prince of Songkla University
Pattani Campus*

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บันทึกข้อความ

สำนักงาน สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ☎ 08-8387-3296

ที่ มอ 751/ว759

วันที่ 21 มิถุนายน 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
เรียน

ด้วยนางสาวรุสมา ปานาบากา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ การศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส” โดยมี อาจารย์ ดร.อับดุลฮากีม เฮ็งเปีย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ตลอดจนศึกษาปัญหาและ ข้อเสนอแนะต่างๆ ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนราธิวาส

ในการนี้ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง ดังกล่าว จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในการเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของ แบบสอบถามเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง เครื่องมือเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป พร้อมกันนี้ได้แนบตัวอย่างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเพื่อประกอบการ พิจารณามาด้วยแล้ว จำนวน 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำเนาเดียวกันเรียน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง
3. ดร.อับดุลยาคี สะบูดิง

ที่ ศธ 0521.2.08/ว1311

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลрусะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

21 มิถุนายน 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลตัวอย่าง (Try Out)

เรียน

ด้วยนางสาวรุสมา ปานาบากา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส” โดยมี อาจารย์ ดร.อับดุลฮากีม เอ็งปียา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ตลอดจนศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส

ขณะนี้ ผู้วิจัยกำลังดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ซึ่งท่านได้รับการคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้ให้ครบถ้วน อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารและจัดการการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในภายภาคหน้าต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาเละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 0 88 387 3296

โทรสาร 0 7333 1305

ที่ ศธ 0521.2.08/ว999

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประติษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

21 มิถุนายน 2560

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน

ด้วยนางสาวรุสมา ปานาบากา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและ
การจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส” โดยมี อาจารย์
ดร.อับดุลฮากัม เอ็งเปีย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ตลอดจนศึกษาปัญหาและ
ข้อเสนอแนะต่างๆ ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในจังหวัดนราธิวาส

ขณะนี้ ผู้วิจัยกำลังดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ซึ่งท่านได้รับการคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จึงใคร่
ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้ให้ครบถ้วน อันจะเป็นประโยชน์ในการ
พัฒนาการบริหารและจัดการการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน
ภายภาคหน้าต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูเซ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ
โทรศัพท์ 0 88 387 3296
โทรสาร 0 7333 1305

ภาคผนวก ข
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตและวิจัย วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง
ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี
3. อาจารย์ ดร.อับดุลฮาดี สะบูดิง
ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา และศิษย์เก่าสัมพันธ์ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ค
แบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
จังหวัดนราธิวาส

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส

2. แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด
นราธิวาส

โปรดอ่านและพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร
จัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัด
สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

แล้วให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่องข้อความตามเกณฑ์ต่อไปนี้

+1 หมายถึง มีความสอดคล้อง ตรงกับเนื้อหา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจสอดคล้องกับเนื้อหา

-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการ
การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส
สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

3. โปรดส่งแบบสอบถามนี้คืนภายในวันที่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านคำถามและตอบทุกข้อ โดยระบุข้อความหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตาม
สภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 30 ปี 2. 31 - 40 ปี
3. 41 - 50 ปี 4. มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
2. ปริญญาตรี
3. ปริญญาโท
4. ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์การในการทำงาน

1. 1 - 5 ปี 2. 6 - 10 ปี
3. 11 - 15 ปี 4. 20 ปีขึ้นไป

5. ขนาดของโรงเรียน

1. ขนาดเล็ก
2. ขนาดกลาง
3. ขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึงกระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษาโดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครูรวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ปกครองชุมชนหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกันแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

นิยาม	ข้อความ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส	ความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	-1	
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
การสังเกต การ สัมภาษณ์ การเยี่ยม บ้าน การศึกษาข้อมูล และการทดสอบ โดย ใช้เครื่องมือที่ หลากหลายเพื่อให้ได้ ข้อมูลนักเรียนที่ ครอบคลุมทั้งด้าน ความสามารถ ด้าน สุขภาพ ด้าน ครอบครัว รวมถึงด้านความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับ อิสลามของนักเรียน	1. มีการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล				
	2. ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูล นักเรียนที่ครอบคลุมทางด้านความสามารถด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว				
	3. เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และส่งต่อระเบียบไป ยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป				
	4. การศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้ง ที่พบนักเรียนมีปัญหา				
	5. การรวบรวมข้อมูลนักเรียนเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน				
	6. ผู้บริหารได้เนเทศ ติดตามผลเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ				
	7. ผู้บริหารได้ประเมินคุณภาพภายในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยภาค การศึกษาละครั้ง				
	8. ครูผู้สอนและผู้บริหารได้นำปัญหา อุปสรรคการ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมา ปรับปรุงแก้ไข				
	9. ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติ งานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล				
	10. การบันทึกและรายงานผลการเรียนเป็นรายบุคคล				

นิยาม	ข้อคำถาม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส	ความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	-1	
2. การคัดกรองนักเรียน					
การวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียน แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรอง ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	1. ครูผู้สอนและผู้บริหารได้ติดตามผล และประเมินผลนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาอย่างใกล้ชิด				
	2. การคัดกรองนักเรียนใช้วิธีที่หลากหลาย				
	3. มีการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา				
	4. การประชุมผู้ปกครองเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจน				
	5. ข้อมูลการคัดกรองนักเรียนถือเป็นความลับ ไม่ให้นักเรียนรู้ว่าตนจัดอยู่ในกลุ่มใด				
	6. การจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนระดับสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบัน และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ				
	7. สถานศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนโดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา				
	8. สถานศึกษาจัดทำสารสนเทศเกณฑ์การคัดกรองโดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา				
	9. สถานศึกษาได้ออกแบบเครื่องมือคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา				
	10. ครูผู้สอนและผู้บริหารได้ติดตามผล และประเมินผลนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาอย่างใกล้ชิด				

นियาม	ข้อความ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส	ความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	-1	
3. การส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน					
การสนับสนุนให้ นักเรียนทุกคนที่อยู่ ในความดูแลได้เรียนรู้ และได้พัฒนาให้เป็น บุคคลที่มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่ พึงประสงค์โดยใช้ กระบวนการจัด กิจกรรมต่างๆที่ สอดคล้องความเป็น อิสลามเพื่อส่งเสริม และพัฒนานักเรียน ให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น	1.การวางแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมและการจัด ประชุมผู้ปกครองนักเรียน				
	2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนโดยให้นักเรียนและ ผู้ปกครองมีส่วนร่วม				
	3. การพูดคุยให้คำปรึกษาเบื้องต้นและบันทึกเป็นลาย ลักษณ์อักษร				
	4. การจัดตั้งชมรม/กลุ่มตามความสนใจของนักเรียน				
	5. การจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำ สัปดาห์				
	6. การเสริมสร้างความสามารถพิเศษของนักเรียนที่ เหมาะสมตามศักยภาพ				
	7. การสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัด กิจกรรมต่างๆ				
	8. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของ ทางโรงเรียน				
	9. สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัด กิจกรรมโฮมรูม				
	10. ส่งเสริมการเรียนการสอนอิสลามแบบใหม่ๆ เช่น การใช้ อิเล็กทรอนิกส์ในคาบอ่านอัลกุรอาน				

นียม	ข้อคำถาม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด นราธิวาส	ความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอแนะ
		+ 1	0	-1	
4. การป้องกันและแก้ไข					
การดูแล เอาใจใส่และ ช่วยเหลือนักเรียนทุก คนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งการป้องกัน และแก้ไขปัญหาและ หาวิธีการช่วยเหลือให้ เหมาะสมกับปัญหา นั้นๆ พร้อมทั้งสร้าง ภูมิคุ้มกันด้วยการให้ การศึกษาอิสลาม	1. จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหา ด้านการเรียน				
	2. มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนอยู่เสมอเพื่อคอย ติดตามให้ความช่วยเหลือ				
	3. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ตนเอง ถนัด				
	4. จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหา ด้านการเรียน				
	5. มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนอยู่เสมอเพื่อคอย ติดตามให้ความช่วยเหลือ				
	6. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ตนเอง ถนัด				
	7. การนำวิชาอิสลามที่เรียนมานำไปใช้แก้ปัญหาใน ชีวิตประจำวันได้				
	8. นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นจากการเรียน อิสลามในชีวิตประจำวัน				
	9. ปลุกฝังให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการ อ่านอัลกรุอ่านตั้งแต่เล็กๆและให้นักเรียนรักที่จะ ค้นคว้าและเรียนอิสลาม				
	10. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ตนเอง ถนัด				

นิยาม	ข้อคำถาม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส	ความเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอแนะ
		+ 1	0	-1	
5. การส่งต่อนักเรียน					
กระบวนการ ช่วยเหลือนักเรียน โดยการส่งต่อ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านหรือ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	1. การแยกนักเรียนมีความชัดเจน และครูให้ความสำคัญ ใน การส่งต่อ				
	2. การประสานงานกับครูที่ช่วยเหลือนักเรียน ภายใน โรงเรียนเช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายกิจการนักเรียน				
	3. การส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนเพื่อการ ช่วยเหลือนักเรียน				
	4. การชี้แจงให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบในการส่งต่อ				
	5. มีการบันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการ ช่วยเหลือนักเรียนต่อไป				
	6. บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะ แนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการซึ่งเป็นการส่งต่อ ภายนอก				
	7. การส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเมื่อโรงเรียน ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้				
	8. ครูผู้สอนและผู้บริหารทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึง ความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ				
	9. ครูผู้สอนและผู้บริหารปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งต่อ นักเรียนด้วยความจริงใจ				
	10. คณะครูร่วมกันพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการ ส่งต่อภายนอก				
รวม					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส
คำชี้แจง โปรดแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน
จังหวัดนราธิวาส

1. ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (การ
สังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลและการทดสอบ)

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน (การวิเคราะห์
ข้อมูล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรอง ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง
และกลุ่มมีปัญหา)

.....

.....

.....

3. ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการส่งเสริมนักเรียน (การสนับสนุนให้นักเรียน
ทุกคนที่อยู่ในความดูแลได้เรียนรู้และได้พัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์)

.....

.....

.....

4. ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา (การ
ดูแล เอาใจใส่และช่วยเหลือนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันรวมทั้งการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา)

.....

.....

.....

5. ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน (กระบวนการ
ช่วยเหลือนักเรียนโดยการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)

.....

.....

.....

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ง

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผลการพิจารณาแบบประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

การศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

จังหวัดนราธิวาส

แบบสอบถาม	ข้อที่	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC = $\frac{\sum R}{N}$	ผลการพิจารณา
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ข้อที่ 1	1	0	1	0.67	แก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยการระบุพฤติกรรมที่วัด
	ข้อที่ 2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 7	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 9	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 10	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ด้านการคัดกรองนักเรียน	ข้อที่ 1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 7	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 9	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 10	1	1	1	1.00	ใช้ได้

แบบสอบถาม	ข้อที่	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC = $\frac{\sum R}{N}$	ผลการพิจารณา
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านการส่งเสริมและการพัฒนานักเรียน	ข้อที่ 1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 3	1	1	1	1.00	ปรับการใช้ภาษา
	ข้อที่ 4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 5	1	0	1	0.67	แก้ไขประโยคตามข้อเสนอแนะ
	ข้อที่ 6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 7	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 9	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 10	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	ข้อที่ 1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 4	1	1	1	1.00	ปรับภาษา
	ข้อที่ 5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 7	1	0	1	0.67	แก้ไขประโยคตามข้อเสนอแนะ
	ข้อที่ 8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 9	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 10	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ด้านการส่งต่อนักเรียน	ข้อที่ 1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 3	1	1	1	1.00	ใช้ได้

แบบสอบถาม	ข้อที่	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC = $\frac{\sum R}{N}$	ผลการพิจารณา
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	ข้อที่ 4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 7	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 9	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	ข้อที่ 10	1	1	1	1.00	ใช้ได้

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

*Prince of Songkla University
Pattani Campus*

เลขที่แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส

2. แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

โปรดอ่านและพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

แล้วให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่องข้อความตามเกณฑ์ต่อไปนี้

+1 หมายถึง มีความสอดคล้อง ตรงกับเนื้อหา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจสอดคล้องกับเนื้อหา

-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

3. โปรดส่งแบบสอบถามนี้คืนภายในวันที่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านคำถามและตอบทุกข้อ โดยระบุข้อความหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตาม
สภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 30 ปี 2. 31 - 40 ปี
3. 41 - 50 ปี 4. มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
2. ปริญญาตรี
3. ปริญญาโท
4. ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์การในการทำงาน

1. 1 - 5 ปี 2. 6 - 10 ปี
3. 11 - 15 ปี 4. 20 ปีขึ้นไป

5. ขนาดของโรงเรียน

1. ขนาดเล็ก
2. ขนาดกลาง
3. ขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึงกระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษาโดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครูรวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ปกครองชุมชนหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกันแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

นิยาม	ข้อความถาม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส	ความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	-1	
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
การสังเกต การ สัมภาษณ์ การเยี่ยม บ้าน การศึกษาข้อมูล และการทดสอบ โดย ใช้เครื่องมือที่ หลากหลายเพื่อให้ได้ ข้อมูลนักเรียนที่ ครอบคลุมทั้งด้าน ความสามารถ ด้าน สุขภาพ ด้าน ครอบครัว รวมถึงด้านความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับ อิสลามของนักเรียน	1. มีการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล				
	2. ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูล นักเรียนที่ครอบคลุมทางด้านความสามารถด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว				
	3. เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และส่งต่อระเบียบไปยัง ครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป				
	4. การศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่ พบนักเรียนมีปัญหา				
	5. การรวบรวมข้อมูลนักเรียนเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน				
	6. ผู้บริหารได้นิเทศ ติดตามผลเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ				
	7. ผู้บริหารได้ประเมินคุณภาพภายในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยภาค การศึกษาละครั้ง				
	8. ครูผู้สอนและผู้บริหารได้นำปัญหา อุปสรรคการ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมา ปรับปรุงแก้ไข				
	9. ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติ งานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล				
	10. การบันทึกและรายงานผลการเรียนเป็นรายบุคคล				

นิยาม	ข้อความ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส	ความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	-1	
2. การคัดกรองนักเรียน					
การวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียน แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรอง ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	1. ครูผู้สอนและผู้บริหารได้ติดตามผล และประเมินผลนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาอย่างใกล้ชิด				
	2. การคัดกรองนักเรียนใช้วิธีที่หลากหลาย				
	3. มีการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา				
	4. การประชุมผู้ปกครองเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจน				
	5. ข้อมูลการคัดกรองนักเรียนถือเป็นความลับ ไม่ให้นักเรียนรู้ตัวตนจัดอยู่ในกลุ่มใด				
	6. การจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนระดับสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบัน และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ				
	7. สถานศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนโดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา				
	8. สถานศึกษาจัดทำสารสนเทศเกณฑ์การคัดกรองโดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา				
	9. สถานศึกษาได้ออกแบบเครื่องมือคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา				
	10. ครูผู้สอนและผู้บริหารได้ติดตามผล และประเมินผลนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาอย่างใกล้ชิด				

นิยาม	ข้อความ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส	ความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอแนะ
		+	0	-1	
3. การส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน					
การสนับสนุนให้ นักเรียนทุกคนที่อยู่ ในความดูแลได้เรียนรู้ และได้พัฒนาให้เป็น บุคคลที่มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่ พึงประสงค์โดยใช้ กระบวนการจัด กิจกรรมต่างๆที่ สอดคล้องความเป็น อิสลามเพื่อส่งเสริม และพัฒนานักเรียน ให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น	1.การวางแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมและการจัด ประชุมผู้ปกครองนักเรียน				
	2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนโดยให้นักเรียนและ ผู้ปกครองมีส่วนร่วม				
	3. การพูดคุยให้คำปรึกษาเบื้องต้นและบันทึกเป็นลาย ลักษณ์อักษร				
	4. การจัดตั้งชมรม/กลุ่มตามความสนใจของนักเรียน				
	5. การจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำ สัปดาห์				
	6. การเสริมสร้างความสามารถพิเศษของนักเรียนที่ เหมาะสมตามศักยภาพ				
	7. การสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัด กิจกรรมต่างๆ				
	8. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของ ทางโรงเรียน				
	9. สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัด กิจกรรมโฮมรูม				
	10. ส่งเสริมการเรียนการสอนอิสลามแบบใหม่ๆ เช่น การใช้ อิเล็กทรอนิกส์ในคาบอ่านอัลกุรอาน				

นิยาม	ข้อคำถาม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด นราธิวาส	ความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอแนะ
		+	0	-1	
		1			
4. การป้องกันและแก้ไข					
การดูแล เอาใจใส่และ ช่วยเหลือนักเรียนทุก คนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งการป้องกัน และแก้ไขปัญหาและ หาวิธีการช่วยเหลือให้ เหมาะสมกับปัญหา นั้นๆ พร้อมทั้งสร้าง ภูมิคุ้มกันด้วยการให้ การศึกษาอิสลาม	1. จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหา ด้านการเรียน				
	2. มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนอยู่เสมอเพื่อคอย ติดตามให้ความช่วยเหลือ				
	3. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ตนเอง ถนัด				
	4. จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหา ด้านการเรียน				
	5. มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนอยู่เสมอเพื่อคอย ติดตามให้ความช่วยเหลือ				
	6. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ตนเอง ถนัด				
	7. การนำวิชาอิสลามที่เรียนมานำไปใช้แก้ปัญหาใน ชีวิตประจำวันได้				
	8. นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นจากการเรียน อิสลามในชีวิตประจำวัน				
	9. ปลุกฝังให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการ อ่านอัลกรุอ่านตั้งแต่เล็กๆและให้นักเรียนรักที่จะ ค้นคว้าและเรียนอิสลาม				
	10. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ตนเอง ถนัด				

นิยาม	ข้อความ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส	ความเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอแนะ
		+ 1	0	-1	
5. การส่งต่อนักเรียน					
กระบวนการ ช่วยเหลือนักเรียน โดยการส่งต่อ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านหรือ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	1. การแยกนักเรียนมีความชัดเจน และครูให้ความสำคัญ ใน การส่งต่อ				
	2. การประสานงานกับครูที่ช่วยเหลือนักเรียน ภายใน โรงเรียนเช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายกิจการนักเรียน				
	3. การส่งต่อนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนเพื่อการ ช่วยเหลือนักเรียน				
	4. การชี้แจงให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบในการส่งต่อ				
	5. มีการบันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการ ช่วยเหลือนักเรียนต่อไป				
	6. บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะ แนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการซึ่งเป็นการส่งต่อ ภายนอก				
	7. การส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเมื่อโรงเรียน ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้				
	8. ครูผู้สอนและผู้บริหารทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึง ความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ				
	9. ครูผู้สอนและผู้บริหารปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งต่อ นักเรียนด้วยความจริงใจ				
	10. คณะครูร่วมกันพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการ ส่งต่อภายนอก				
รวม					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส
คำชี้แจง โปรดแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน
จังหวัดนราธิวาส

1. ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (การ
สังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลและการทดสอบ)

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน (การวิเคราะห์
ข้อมูล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรอง ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง
และกลุ่มมีปัญหา)

.....

.....

.....

3. ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการส่งเสริมนักเรียน (การสนับสนุนให้นักเรียน
ทุกคนที่อยู่ในความดูแลได้เรียนรู้และได้พัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์)

.....

.....

.....

4. ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา (การ
ดูแล เอาใจใส่และช่วยเหลือนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันรวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหา)

.....

.....

.....

5. ท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน (กระบวนการ
ช่วยเหลือนักเรียนโดยการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)

.....

.....

-ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ-

ภาคผนวก ฉ
นิพนธ์ต้นฉบับ (Manuscript)

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

จังหวัดนราธิวาส

รศ. ปานาบากา¹ อับดุลฮาซิม เอ็งปียา²

บทคัดย่อ

บทนำ : การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นภาระงานสำคัญของสถานศึกษา ที่ต้องกำหนดให้เป็นนโยบายที่ชัดเจน มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ ประสานความร่วมมือจากครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง วิจัยเห็นว่าการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่จะส่งผลต่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป จึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อโรงเรียนและเยาวชนของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานและเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส

วิธีการศึกษา : การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ทำการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำนวน 52 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 100 คน และครู จำนวน 260 คน โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล จำนวน 360 คน เก็บข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการทดสอบที (t-test) และค่าการทดสอบเอฟ (F-test) รวมถึงการวิเคราะห์ เปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison)

ผลการศึกษา : พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

วิจารณ์และสรุป : จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ควรวางระบบการดูแลช่วยเหลือที่ชัดเจน เพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติงานของครูและนักเรียน

คำสำคัญ : โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

¹ นักศึกษา สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

² อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

The Student Caring and Support Operation Systems in Islamic Private Schools
in Narathiwat Province

Rusma Panabaka¹ & Abdulhakam Hengpiya²

Abstract

Islamic Private Schools in Narathiwat province are ones of educational organizations that have an important role in the development of Muslim youth in both academic and religion. From the wake up of the development of the Muslim youth in Narathiwat province, the growth of Islamic private schools has broadly expanded. However, the student caring and support operation systems in Islamic private schools in Narathiwat province still encountered problems in many ways that created negative impact to the quality of life and education of the children and the youth. Therefore, the researchers are interested and notified the importance of conducting study on the student caring and support operation systems in Islamic private schools in Narathiwat province with the aim of providing suggesting guidelines for practice that can enhance quality of school and develop the youth of the nation. The objectives of this research are 1) to examine the level of students caring and support operation systems in Islamic private schools in Narathiwat province 2) to propose guideline for practice that can enhance of students caring and support operation systems in Islamic private schools in Narathiwat province. The study used survey research method to collect data from 100 school administrators and 260 teachers of Islamic private schools in Narathiwat province, a total sampling is 360 people. The data collections of the study were collected by non-structured interview and survey questionnaires. This study used mainly descriptive statistic i.e. mean, Standard deviation and t-test and f- test

The findings in this study showed that the overall and each individual dimension of the performance of the student caring and support operation system in the Islamic private schools were high. It is founded that the study suggested that the schools should set a clear student caring and support operation system to make ease for teachers and students to execute their works and teachers should care and get to know students in all aspects such as family, heath, and learning. They should establish a good rapport with the students and be their consultants in time when students are in trouble or in need of consultation.

Keywords: Islamic Private Schools, Student Caring Systems, Support Operation Systems

¹ Lecturer, Program in Islamic Educational Administration and Management, Prince of Songkla University, Pattani Campus

² Student, Program in Islamic Educational Administration and Management, Prince of Songkla University, Pattani Campus

บทนำ

การพัฒนาประเทศภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง มีปัจจัยสำคัญเป็นองค์ประกอบหลายประการ กล่าวคือ ต้องมีระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองการปกครองที่มั่นคง มีทรัพยากรที่มีคุณภาพ ซึ่งได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ เงิน ทรัพยากรธรรมชาติและตลอดจนเทคโนโลยี ความก้าวหน้าต่าง ๆ ที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโลกปัจจุบัน ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้สภาพชีวิตและสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนอย่างมาก จึงส่งผลให้เกิดปัญหาด้านต่างๆ ตามมา ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะสาเหตุที่ว่ามนุษย์เป็นกลไกที่ขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา ขณะเดียวกันสถานการณ์และปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยขณะนี้กำลังเผชิญกับความเสี่ยงมากมาย อันเกิดจากสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่เสื่อมเสียที่ล้อมรอบตัวเด็ก เด็กและเยาวชนจำนวนมากซึมซับพฤติกรรมความรุนแรง สื่อลามกอนาจาร เสพยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร อยู่ในแหล่งมั่วสุม และอื่นๆ จนพฤติกรรมเหล่านั้นกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตร่วมสมัยของเด็ก และเยาวชนที่เติบโตขึ้นทุกวัน (สมพงษ์ จิตระดับ และ อัญญมณี บุญเชื้อ, 2551: 17) อีกทั้งสภาพปัญหาของวัยรุ่นเป็นตัวสะท้อนว่าขณะที่ระบบการศึกษาและเทคโนโลยีมีความก้าวหน้า แต่วัยรุ่นกลับมีคุณภาพจิตใจที่ด้อยลงอย่างน่าเสียดาย การช่วยเหลือวัยรุ่นให้ฝ่ากระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีซึ่งมีอิทธิพลอย่างรุนแรงต่อการสร้างค่านิยม และรูปแบบการดำเนินชีวิตของพวกเขาจึงจำเป็นต้องอาศัยบุคคลผู้ใกล้ชิดกับวัยรุ่น ที่เข้าใจ ธรรมชาติ ทักษะ ความต้องการของวัยรุ่นอย่างลึกซึ้ง และสามารถสร้างความผูกพันฉันท “พ่อ-แม่-ลูก” สามารถเข้าไปอยู่ในกลางใจของวัยรุ่น ช่วยให้ปัญหาที่หลากกลายเป็นเรื่องเบา เรื่องที่เบาอยู่แล้วก็หายไป โดยใช้การสังเกตพฤติกรรมและตักเตือน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย มีความแม่นยำ มีความไวสูงในการคัดกรองปัญหาวัยรุ่น และช่วยให้วัยรุ่นปรับตัวในทางที่เหมาะสม ก่อนเกิดปัญหารุนแรงเกินแก้ไข (กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 1) ปัญหาต่างๆ ข้างต้นมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน อีกทั้งยังส่งผลกระทบโดยตรงต่อเด็กและเยาวชนซึ่งจะนำไปสู่ภาวะวิกฤติได้

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเห็นความสำคัญที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นภาระงานสำคัญของสถานศึกษา ที่ต้องกำหนดให้เป็นนโยบายที่ชัดเจน มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ ประสานความร่วมมือจากครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนองนโยบายของสำนักงานการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาเพื่อให้ได้โรงเรียนมีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือ และศรัทธาของชุมชนพร้อมกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชน

สอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ให้เป็นรูปธรรม พร้อมทั้งถ่ายทอดให้กับโรงเรียนอื่นๆ ต่อไป และผู้วิจัยเห็นว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่จะส่งผลต่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป จึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อโรงเรียนและเยาวชนของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

- 1) ศึกษาระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส
- 2) ประมวลข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการ จากเอกสารรายงานการวิจัย ตำรา วิทยานิพนธ์ และดุซงูนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และได้ค้นคว้าในหลักฐานของศาสนาอิสลามคืออัลกุรอาน อัลฮาดิษ และหนังสือของบรรดาปวงประชาญ์ในอิสลาม

(2) นำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาดังกล่าว มาประมวลเป็นข้อคำถามในการกำหนดและสร้างเครื่องมือในการวิจัยโดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(3) สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของการวิจัย และตรวจสอบความถูกต้องด้วยตนเอง ก่อนส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษารวบรวมความถูกต้องและความเหมาะสมของประโยคของคำถาม

(4) ส่งแบบสอบถามดังกล่าวให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ผู้มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัย และมีความรู้ทางด้านการศึกษา เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์ ถูกต้อง และความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและเนื้อหา แล้วนำผลการพิจารณาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหาด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและประเด็นหลักของเนื้อหาในแต่ละด้าน (IOC)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Samples) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส จำนวน 260 คน โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ของ Taro Yamane (1967)

3. แบบแผนการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีแนวทางการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยวิธีการดังนี้

1. นำข้อคำถามในแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยมากมาสร้างคำเพื่อการสัมภาษณ์

2. นำผลสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์มาเป็นแนวทางการแก้ปัญหา โดยอธิบายถึง ปัจจัยและสาเหตุที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปัญหาที่เกิดขึ้นและความเห็นของผู้บริหารในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิผลมากขึ้น

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจสอบถามรายการ (Checklist) ใช้วัดข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Likert scale) มี 5 ระดับ คือ 1 = เห็นด้วยน้อยมาก 2=เห็นด้วยน้อย 3=ปานกลาง 4=เห็นด้วยมาก และ 5= เห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อวัดระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งเป็นลักษณะคำถาม ปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์โดยนำผลของระดับความเห็นมากที่สุดของแต่ละด้านของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาเป็นคำถามในการสัมภาษณ์

5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

(1) วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดใน รูปแบบตารางประกอบความเรียง

(2) วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง

(3) วิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร (ปัจจัยส่วนบุคคล) โดยใช้ ค่าทีเทซ (t-test) และใช้ ค่าเอฟเทซ (f-test) กรณีมีตัวแปรมากกว่า 2 ตัวแปร กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติใน ระดับ .05 และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง

(4) วิเคราะห์สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบเรียงความ

ผลการวิจัย

จากการศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนของครู จากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่อยู่ที่ 11-15 ปี และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมาจากโรงเรียนขนาดเล็กมากกว่าขนาดใหญ่และขนาดกลาง ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อ การศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($x = 3.36$, $S.D. = .81$) ซึ่งด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในรายด้านจำแนกเป็นรายข้อมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($x=3.31$, $S.D =.94$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาสเรียงจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบันทึกและรายงานผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($x = 4.01$, $S.D =.75$) และการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป ($x = 3.03$, $S.D = 1.01$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ในด้านการคัดกรองนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($x = 3.49$, $S.D = 0.33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อมูลการคัดกรองนักเรียนถือเป็นความลับ ไม่ให้นักเรียนเรียนรู้ว่าตนจัดอยู่ในกลุ่มใด อยู่ในระดับมาก ($x = 3.78$, $S.D = .80$) และสถานศึกษาจัดทำสารสนเทศเกณฑ์การคัดกรองโดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา อยู่ในระดับมาก ($x = 3.76$, $S.D = .76$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การประชุมผู้ปกครองเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจน ($x = 2.99$, $S.D = 1.10$)

3. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ในด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($x = 3.51$, $S.D=0.84$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($x = 3.86$, $S.D=.64$) การพูดคุยให้คำปรึกษาเบื้องต้นและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร อยู่ในระดับมาก ($x = 3.84$, $S.D = .76$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียน ($x = 2.91$, $S.D= 1.03$)

4. การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ในด้านการป้องกันและแก้ไข โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.34$, $S.D = .96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ลูกฝังให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการอ่านอัลกุรอาน ตั้งแต่เล็ก ๆ และให้นักเรียนรักที่จะค้นคว้าและเรียนอิสลาม อยู่ในระดับมาก ($X = 3.66$, $S.D = .83$) และมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนอยู่เสมอเพื่อคอยติดตามให้ความช่วยเหลือ อยู่ในระดับมาก ($X = 3.22$, $S.D = .90$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน ($X = 3.09$, $S.D = .95$)

5. การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ในด้านการส่งต่อนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($x = 3.15$, $S.D = .96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก โดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการซึ่งเป็นการส่งต่อภายนอก ($x = 3.63$, $S.D = 1.1$) การแยกนักเรียนมีความชัดเจน และครูให้ความสำคัญในการส่งต่อ อยู่ในระดับมาก ($x = 3.62$, $S.D = .76$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการบันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน ($x = 2.57$, $S.D = .92$)

การอภิปรายผล

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “การบันทึกและรายงานผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล” มีการดำเนินงานมากที่สุด) และน้อยที่สุด คือ “เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการคัดกรองนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “ข้อมูลการคัดกรองนักเรียนถือเป็นความลับ ไม่ให้นักเรียนรู้ว่าตนจัดอยู่ในกลุ่มใด” มีการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ “การประชุมผู้ปกครองเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจน”

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน จากการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “การสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรม” มีการดำเนินงานมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ “ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียนจน”

4. ด้านการป้องกันและแก้ไข จากการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการป้องกันและแก้ไขในภาพรวมอยู่ในปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “จัดปลูกฝังให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการอ่านอัลกุรอานตั้งแต่เล็ก ๆ และให้นักเรียนรักที่จะค้นคว้าและเรียนอิสลาม” มีการดำเนินงานมากที่สุดและน้อยที่สุด “จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียน

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส ด้านการส่งต่อนักเรียน ภาพรวมอยู่ในปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงาน “บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการซึ่งเป็นการส่งต่อภายนอก” มีการดำเนินงานมากที่สุดและ “มีการบันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป” มีการดำเนินงานน้อยที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2550. แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: ที.เอส.บี.โปรดักส์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: กระทรวง.
- เจริญผล สุวรรณโชติ. (2544). ทฤษฎีการบริหาร. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2532). การศึกษากับการพัฒนาชนบทไทย: แนวคิด ทฤษฎี และบทวิเคราะห์กรณีการย้ายถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ อักษราพิพัฒน์ จำกัด. 98 หน้า
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2543). การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ. ปรับปรุงพิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ. 84 หน้า.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). การวิจัยธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: เพชรจรัสแสงแห่งโลก ธุรกิจสมพงษ์ จิตระดับ และคณะ. 2551. โครงการศึกษาวิจัยศักยภาพท้องถิ่นในการพัฒนาและคุ้มครองเด็กและเยาวชนชุด: สิทธิเด็ก ไม่ใช่เรื่องเด็กๆ. กรุงเทพฯ: องค์การยูนิเซฟประเทศไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- สุธี สุทธิสมบูรณ์สมาน และ รังสิโยภฤกษ์. (2537). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาวรุสมา ปานาบากา

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5720420128

วุฒิการศึกษา

2552

ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ทุนการศึกษา

ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

2552 - 2553

พนักงานครู โรงเรียนพิมานวิทย์นราธิวาส

2554 - ปัจจุบัน

ครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาล ๒ (บ้านบาละฮิล)

อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

รุสมา ปานาบากา และอับดุลฮาгим เอ็งปียา 2560. "การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาส". การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 29 ประจำปีการศึกษา 2562 วันที่ 9 - 10 พฤษภาคม 2562 ณ โรงแรมสยามออเรียนทัล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.